

U

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Juuli 2009 nr 6 (2374) • Tartu Ülikooli ajakiri

Selles numbris:

KANTSER ANDRES LIINAT SOOVIB
ÜLIKOOLI PAINDLIKUMAKS MUUTA

ÜLO VOOGLAID: HARIDUST EI SAA
OSTA, MÜÜA EGA VAHETADA

TUDENGITE ÕIGUSPÄRANE OOTUS

ARSTIÕPPE LÕPETANUD
ARUTLEVAD, MILLINE PEAB
OLEMA HEA ARST

KAS VIGA ON MÕTLEMISES?

Foto: erakogu

Aija Sakova

UT toimetaja

Just äsja lükkas president tagasi karistusseadustiku muudatused, et mitte tuua ohvriks demokraatliku riigi põhimõtteid. Sarnaselt arvas ka kaks numbrit tagasi UT-le antud intervjuus kriminaalkolleegiumi nõunik Erkki Hirsnik, et mida kitsam on inimese võimalus käituda sel moel, et riik talle ettekirjutusi teha ei saa, seda enam on põhjust küsida, kas demokraatlikud printsiibid on ikka au sees. (Vt «Karistusõigus ei saa asendada moraali», mai UT)

Et aga sellised seadusemuudatused ülepea jõuavad välja kuulutamiseni, siis on põhjust endilt küsida, miks see nii on. Kas

eestlane on äkki liiga väiklane või hoopis liiga arg ega usu piisavalt demokraatliku õigusriigi põhimõtetesse? Või võtab ta endale lihtsalt liig vähe aega, et asjade üle järele mõelda ja neid enda jaoks lahti mõtestada? Või ei oskagi ta oma ja teiste tegevusi piisaval määral mõtestada, otsuste tagajärgi ette näha ja analüüsida, nagu väidab Ülo Vooglaid UT-le antud intervjuus suure osa kõrgharidust tõendava diplomi omanike kohta.

Vooglaid viitab sellele, et praegu kehtiv 3+2 kõrgharidussüsteem «toodab» küll suurel hulgal diplomiga inimesi, kuid ei kasvata noortest iseseisvalt ja vastutustundlikult mõtlevaid ning analüüsivaid inimesi. Veelgi enam, ta väidab, et kolm aastat hariduse saamiseks ei ole mitte ainult lühike aeg, vaid viltu on kasvanud ka inimeste arusaam haridusest kui sellisest.

Võib-olla ei ole ülearune küsida, kuidas mõjutab noorte inimeste arusaamist selline sõnaja mõistekasutus nagu haridusteenuse pakkumine, mille võib leida ju ka Tartu Ülikooli seadusest. Üliõpilastest on saanud klientid, kes maksavad teenuse

eest (poolte tarbimise maksab sealjuures kinni ka riik), ning kes käivad tööl, et endale haridust tõendavat diplomit üldse lubada. Nii pole imestada, et napib aega elunähtuste üle juurdlemiseks. Õnneks ei ole asi siiski nii hull, kui lugeda kas või persoonilugu Alo Löökesest, kelle tegevus ja initsiatiiv näivad olevat nakkavad. Koos teiste noorte õpetajate huviklubi liikmetega püüab ta luua noortele õpetajatudengitele ruumi ja võimalusi, et juurelda elu ja elukutsevaliku üle.

Huvitavat lugemist võiks pakuda ka Rene Laugi analüüs õpetetoetuste hüvitamise lõpetamise kohta, milles ta osutab sellele, et ka riik peaks seaduste loomisel suutma rohkem oma tegevuse tagajärgi ette näha ja ennetada, et vältida praegusele sarnaseid olukordi, kus riik sisuliselt rikub õppelaenu võtnute ja soodustustega arvestanute õiguspärast ootust.

Loomulikult saab igaüks aru, et olud on rasked, aga küsimus ei olegi lõppude-lõpuks ju selles, vaid hoopis arukas ning mõtestatud tegevuses (või selle puudumises). ①

U

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Universitas Tartuensis on Tartu Ülikooli ajakiri. Ilmub kord kuus. Tiraaž 3500.
Tellimisindeks Eesti Postis 00892 • Tartu, Lutsu 5 (III k); Tel: 737 5680, 523 1751;
e-post: ajakiri@ut.ee; www.ajakiri.ut.ee. Postiaadress: Ülikooli 18, Tartu 50090 •
Vastutav väljaandja: Illari Lään; **peatoimetaja:** Sigrīd Sõerunurk; **toimetajad:**
Merilyn Merisalu ja Aija Sakova; **keeletoimetaja:** Marika Kullamaa; **küljendaja:**
Margus Nõmm; **fotograafid:** Andres Tennus ja Ove Maidla; **infotoimetaja:** Gea
Gorjunova; **Trükk:** Ecoprint • Kõik Universitas Tartuensis avaldatud artiklid jm
tekstid ning fotod ja illustratsioonid on autoriõigusega kaitstud teosed. Toimetus
lubab neid kasutada vaid koos viitega autorile ja Universitas Tartuensisile. •
Toimetusel on õigus kaastöid nende selguse huvides toimetada ja lühendada.

- 4** Sotsiaal- ja haridusteaduskond ühinevad.
- 5** Õigusteaduskonna uueks dekaaniks sai professor Jaan Ginter.
- 6** Aasta-aastalt lõpetab ülikooli üha enam noori *cum laude*'ga.
- 7** Filosoofiahuvilised noored valmistusid Cambridge'i ülikooli filosoofiaprofessori Simon Blackburni tulekuks.
- 9** Talentide otsimisega tegeleva firma Fontes partneri ja TÜ vilistlase Irja Rae sõnul on tööjõuturul enam puudu loodus- ja tehnoloogiaspetsialistidest.
- 10** Essee
TÜ õigusteaduskonna magistrant Rene Lauk arutleb, kas ja kuidas rikub riik hiljuti väljakuulutatud seadusega tudengite õiguspärast ootust.
- 12** Mees nagu Hunt Kriimsilm – Alo Lööke
- 16** Reisikiri Gabonist ja São Tomé saarelt
- 18** Vastsed arstiteaduskonna lõpetajad räägivad oma tuleviku- plaanidest ning toovad Eesti meditsiinisüsteemile eeskujuks Soomet.
- 22** Ökoloogia ja maateaduste instituudi teadlased uurivad, mida tähendab meie metsaökosüsteemi jaoks see, kui tulevikus Eestis õhuniiskus suureneb.
- 26** Intervjuu
Ülikooli kantslerit on seni enim üllatanud alma mater'i liigne bürokraatlikkus. Seetõttu soovib ta muuta ülikooli paindlikumaks.
- 30** Vilistlane Priit Salumaa. Märksõnad: IT, riimide seadmine, sepatöö, meeskoor ja fotograafia
- 33** Vastselt doktoriväitekirja kaitsnud Jaanus Eskusson valmistab teemandilaadseid materjale ning räägib, mis neist kasu võib olla.
- 36** Intervjuu
Haridusteadlane Ülo Vooglaid leiab, et Eesti kõrghariduse olukord on räbal ning et kiiremas korras tuleks midagi ette võtta, et muuta ühiskonnas valitsevat arvamust müüdavast ja ostetavast haridusest.
- 41** 2008/2009 LÕPETAJATE NIMEKIRJAD
- 66** juubilarid, sünnipäevalapsed, kaitsmised, tunnustused

TÜ haridusteaduskond ja sotsiaalteaduskond ühinevad

1. jaanuarist 2010 alustab tööd ühinenud sotsiaal- ja haridusteaduskond, mille eesmärk on koondada paremini mõlema teaduskonna akadeemiline potentsiaal.

Rektor Alar Karise sõnul on teaduskondade ühendamine loogiline jätk Pedagogicum'i asutamisega alguse saanud protsessile, mille eesmärk on õpetajakoolituse senisest jõulisem arendamine Tartu Ülikoolis ja Eestis.

«Ülikool soovib rõhutada

kasvatusteaduste ja õpetajakoolituse olulisust ning selle sidusust teiste valdkondadega. Kahe teaduskonna ühinemine loob senisest paremad võimalused nii meie õppejõudude kui ka ülikooli käsitutes olevate vahendite paindlikumaks kasutamiseks,» ütles Karis.

Teaduskondade ühinemisel moodustatakse haridusteaduskonna baasil sotsiaal- ja haridusteaduskonna koosseisu üks instituut ja üks õppeasutus.

Sisuliselt tähendab ühenda-

mine, et sotsiaalteaduste üliõpilased võivad tulevikus saada lisaks ka õpetajakoolitust.

«Meil tekib nüüd ülikooli suurim teaduskond, mis annab sellele ka erilise pitseri. Pedagoogika on sotsiaalteadus, mis tähendab, et meil on nüüd väga avarad võimalused mitmesugusteks uuringuteks,» rääkis praeguse haridusteaduskonna dekaan Hasso Kukemelk.

Sotsiaal- ja haridusteaduskonna põhimäärus võetakse vastu nõukogu oktoobrikuu istungil.

15 professorit ja 1 emeriitprofessor

19. juunil toimunud akadeemilise aasta viimasel istungil valis TÜ nõukogu viisteist professorit ja ühe emeriitprofessori.

Emeriitprofessoriks sai **Raik-Hiio Mikelsaar**, kes on alates 2005. aastast töötanud Tartu Ülikooli mikrobioloogia instituudi spetsialistina ning alates 2006. aastast ka TÜ tehnoloogiainstituudi keskkonna biotehnoloogia projektijuhina.

Histoloogia ja embrüoloogia professoriks valiti tagasi **Andres Arend**, meditsiinilise mikrobioloogia ja viroloogia professoriks **Irja Lutsar**, kardioloogia professoriks **Jaan Eha**, psühhiaatria professoriks **Veiko Vasar**, arheo-

loogia professoriks **Valter Lang**, etnoloogia professoriks **Art Leete**, krüptoloogia professoriks **Ahto Buldas**, matemaatilise statistika professoriks **Tõnu Kollo**, arengusühholoogia professoriks **Tiia Tulviste**.

Uusima aja professoriks valiti **Eero Medijainen**, keskaja professoriks **Anti Selart**, linna- ja rahvastikugeograafia professoriks **Tiit Tammaru**, elektronspetrooskoopia professoriks **Ergo Nõmmiste**, kondensaine teooria professoriks **Teet Örd** ning tahkisetehnoloogia teooria professoriks **Jaan Aarik**.

TÜ TÜRİ KOLLEDŽI UUS DIREKTOR ON TIMO KIKAS

Timo Kikas on TÜ erakorraline teadur ning keskkonnatehnoloogia programmijuht.

Oma visioonis kolledži arengust rõhutas Kikas vajadust tugevdada koostööd nii emaülikooli kui ka piirkondlike, vabariiklike ning rahvusvaheliste struktuuride, sh regiooni gümnaasiumidega, et tagada kolledži üliõpilaskonna järjepidevus.

Teise olulise arenguülesandena nimetas ta iseseisva magistriprogrammi arendamist, mis aitaks kaasa erialase teaduse toomisel kolledži juurde ning oma teadlaskonna kujunemisele.

Tartus kogunesid nelja riigi korporandid

Tarvo Siilaberg

Korp! Fraternitas Livienensis esimees

Juuni alguses toimus Tartus iga-aastane eesti, läti, saksa ja poola korporantide ühine suurüritus Balti Rahvaste Kommerz (BRK), mis tõi siia kokku üle 300 vilistlase, kaasvõitleja ning rebase erinevatest mees- ja naiskorporatsioonidest, kelle juured on Baltikumi vanades ülikoolilinnades.

BRK tähistamine sai alguse 1961. aastal Saksamaal Heidelbergis, kui kokku tulid baltisaksa, eesti ja läti korporandid, kes olid oma tudengiaastad veetnud Tartus ja Riias. Nii sai alguse kord aastast ühise kommersi pidamine, et vanu balti akadeemilisi kombeid elus hoida ja edasi anda. 1990. aastate algusest peetakse BRK-d vaheldumisi Tartus, Tallinnas, Riias, Hamburgis, Göttingenis ja Münchenis.

BRK tähistamise eesmärk ei

Foto: Hannes Heinsar

Kommersi vennastuspidu

ole ainult vanade korporantlike traditsioonide hoidmine, vaid ka uute sõprus- ja koostöösidemete sõlmimine ning mõnus ühine ajaveetmine ballil, vennastuspeo õllelauas ja naiskorporantide õhtul. Peale selle marssisid korporandid rongkäigus lippudega tänujumalateenistusele Jaani kirikus Toomemäele. Pidulikult aktusel TÜ ajaloo muuseumi

valges saalis olid korporante tervitama tulnud TÜ õppeprorektor Birute Klaas ning Eesti Vabariigi valitsuse regionaalminister, korp! Fraternitas Livienensis vilistlane Siim Valmar Kiisler.

46. BRKi korraldas 1918. aastal Tartus asutatud Eesti korporatsioon Fraternitas Livienensis. 2010. aasta ühiskommerss toimub 4.–6. juunini Riias.

Õigusteaduskonna dekaaniks sai professor Jaan Ginter

26. juunil valis TÜ õigusteaduskonna valimiskogu teaduskonna dekaaniks kriminoloogia professori ning teadus- ja arendustöö prodekaani, professor Jaan Ginteri. Valimiskogu 58 liikmest kohal olnud 37 liiget hääletasid kõik Ginteri poolt.

«Me peame saavutama teadustöö ja ka täienduskoolituse osakaalu suurenemise meie teaduskonnas,» rääkis tänavu 1. septembril ametisse astuv uus dekaan.

Oma esimeseks ülesandeks nimetas ta Euroopast toetuse

saamist küberkuritegevuse vastu võitlemise magistriprogrammile.

Jaan Ginter on sündinud Tartus, lõpetanud Tartu Riikliku Ülikooli õigusteaduskonna 1979. aastal (*cum laude*) ja kaitsnud doktorikraadi Kriminoloogia Instituudis Moskvast 1986. aastal.

Ülikool kuulutab välja nimekonkursi kahele hoonele

Ülikool otsib nime sügisel valmivale keskkonna- ja materjalialalüüsi teaduskeskusele, mida siiani on nimetatud uueks keemiahooneks.

Peale selle on seni ametliku nimeta ka tehnoloogiainstituudi maja.

Uus keskkonna- ja materjalialalüüsi teaduskeskus asub Maarjamõisa teadus- ja tehnoloogialinnakus Ravila 14a.

Sellesse on projekteeritud loodus- ja tehnoloogiategaduskonna teadus- ja praktikumilaborid, auditooriumid, seminariruumid, raamatukogu, töökabinetid ja administratsiooniruumid ning osaliselt ka sotsiaalteaduskonna ja kehakultuuriteaduskonna üksuste ruumid.

Tehnoloogiainstituudi hoone asub samuti Maarjamõisa tehnoloogialinnakus Nooruse 1.

Tehnoloogiainstituut on teadus- ja arendusasutus, mis koondab enda alla biomeditsiini-, materjali- ja keemia-, info- ja haridus- ning keskkonnatehnoloogia arenduskeskused.

Ettepanekute seast teeb valiku selleks kokku kutsutud nimekomisjon.

Selle esimees on loodus- ja tehnoloogiategaduskonna dekaan Peeter Burk ning teised liikmed tehnoloogiainstituudi direktor Erik Puura, kantsler Andres Liinat, planeeringute ja hangete osakonna juhataja Heiki Pagel ja kommunikatsiooniosakonna juhataja Illari Lään.

Hoonete uued nimed tehakse avalikuks hiljemalt tänavu 1. septembril.

Sobivaima nime esitaja(te)le on auhinnaks raamat «Alma Mater Tartuens. Tartu Ülikool ja tema arhitekt J. W. Krause».

NIMEKONKURSI TINGIMUSED:

- esitada võib ühe või mõlema hoone nime, tähistades hooned nende aadressiga,
- ühe inimese või inimeste rühma esitatavate nimevariantide hulk ei ole piiratud,
- oodatud on nimed, mis harmoneeruvad teiste ülikooli hoonete nimedega,
- hoone nime soovitatav pikkus on üks sõna,
- hoone nimele lisada esitaja ees- ja perekonnanimi,
- ettepanekute esitamise tähtaeg on 17. juuli 2009,
- ettepanekuid ootame e-posti aadressil nimekonkurss@ut.ee.

Cum laude lõpetajate hulk suureneb iga aastaga

Tänavu lõpetas Tartu Ülikooli *cum laude* 163 tudengit, mis on 13 võrra enam kui mullu. Üle-eelmisel aastal lõpetas TÜ kiitusega näiteks 109 ja 2006. aastal 56 üliõpilast.

Enim *cum laude* lõpetanud oli loodus- ja tehnoloogiategaduskonnas (49) ning filosoofiateadus-

konnas (43).

1. juulil toimus Tartu Ülikooli botaanikaaias rektori vastuvõtt tublimate lõpetajate auks. Mitmed neist olid kutsutud ka presidendi vastuvõtule 22. juunil.

31.

AUGUSTIL KELL 10 ON AULAS AKADEEMILISE AASTA AVAAKTUS. SELLELE JÄRGNEVAD TEADUSKONDADE AKTUSED.

TÜ Narva Kolledž korraldab noorsootöötajatele täiendusõpet

Juulist detsembrini korraldab TÜ Narva Kolledž noorsootöötajatele tööpraktikaid mitmekultuurilises keskkonnas nii Eestis kui ka teiste EL riikide noortekeskustes.

Tööpraktika on mõeldud noorsootöötajatele, kellel on vähemalt üheaastane noorsootöölane töökogemus ja kes on läbinud täienduskoolituse «Noorsootöötaja multikultuurises keskkonnas».

Igale praktikandile koostatakse individuaalne praktikakava

ning tagatakse kohapeal tugiisik. Kokku läheb Narva Kolledži vahendusel Eestist tööpraktikale 18 noorsootöötajat.

14–21 päeva kestvad tööpraktikad Eestis toimuvad Jõhvis, Valgas, Kiviõlis ja Tallinnas ning välismaal Soomes, Rootsis, Ungaris, Saksamaal ja Lätis. Praktikale sai kandideerida kuni 29. juunini.

Septembris algavad ka kolledži tasuta eesti ja vene keele täienduskursused noorsootöötajatele.

Kolme kuu jooksul on noorsootöötajatel võimalus täiendada oma keeleoskust ja kohtuda kolleegidega eri piirkondadest.

Eesti ja vene keele täienduskursused toimuvad kaks korda nädalas. Õpperühmas on 6–8 inimest, mis võimaldab õppetöös kasutada aktiivõppemeetodeid ja läheneda õppijatele individuaalselt. Kohtade arv on piiratud ning osavõtjad saavad osaleda kursustel konkursi alusel, mis on avatud kuni 7. augustini.

Filosoofiahuvilised valmistusid Simon Blackburni tulekuks

TÜ filosoofia osakonna ja analüütilise filosoofia seminari eestvedamisel käisid filosoofiahuvilised 26.–28. juunini Peipsi järve kaldal suvelaagris. Filosoofia osakonna teaduri Bruno Mölderi sõnul toimus laager esimest aastat.

«Üritusel oli kaks eesmärki. Üks oli populariseerida analüütilist filosoofiat ja anda võimalus tutvuda analüütilise filosoofiaga nendele, kes pole sellega varem kokku puutunud. Teine eesmärk oli valmistuda ette Simon Blackburni tulekuks, kes peab 21.–23. septembrini Tartus külalisloenguid,» rääkis Mölder. Ta lisas, et Cambridge'i ülikooli filosoofiaprofessor Blackburn on tunnustatud metaetik. Eesti lugejale on ta

Foto: Triin Paaver

Bruno Mölder (paremalt), Gea Kõverjalg ja Daniel Cohnitz.

tuttav «Oxfordi filosoofialeksikoni» autorina.

Suvelaagris pidasid oma uurimustöödest ettekandeid nii

üliõpilased kui ka õppejõud ning arutleti ka tänavuste Gottlob Frege nimeliste teoreetilise filosoofia loengute võtmeteemade üle.

«Akadeemikud» panustavad kaitseliidu ajusse

Paap Villako

Kaitseliidu Tartu Maleva Akadeemilise malevkonna liige

Sigrid Sõerunurk

ajakiri@ut.ee

Tänavu kevadel toimunud Eel-Erna võistlusel osales ka Tartu Maleva Akadeemilise malevkonna liikmetest koosnenud meeskond, ent «akadeemikud» tegelevad veel palju muu huvitavaga.

1924. aastal asutatud Tartu Maleva Akadeemiline malevkond pakub Tartus ainulaadse organisatsioonina küberkaitse teavet. Õppustel omandavad liikmed sõdurioskusi. Loengutes, mida peavad tihti liikmed ise, võib kuulda nii soomustehnikast kui ka juhtimispsühholoogiast.

Olulisim on aga organisatsiooni liikmeskond, mis moodustab läbi löike Tartu kõrgkoolidega seotud inimestest ja seetõttu teeb üksusest omanäolise osa Tartu akadeemilisest elust. Traditsiooniliselt on malevkonnal tihe side üliõpilasseltside ja korporatsioonidega.

Ligi 70 protsenti malevkonna liikmetest on kas Tartu Ülikooli tudengid, vilistlased või õppejõud, ühtekokku on malevkonnas ligi 280 liiget. Nii pole ka päris põhjusega malevkonnale antud hüüdnimi «akadeemikud» – seal

Foto: Tarmo Pihlik

Arstitudeng Ivar Parmas (auastmelt lipnik) viib Tartu Maleva uuele liikmele läbi sõdurieksamit.

leidub ka pesueht akadeemikuid.

Kuna malevkonnas on palju praegusi ja tulevase oma ala tippspetsialiste, pani president Toomas-Hendrik Ilves oma 2008. aasta külaskäigu ajal malevkonna liikmetele südamele, kui oluline on nende panus Kaitseliidu ajuna.

Peeter Tulviste Tartu Ülikooli rektoriks olemise ajal astus rektorat täies koosseisus liikmeks, et teistelegi eeskuju anda. Akadeemik kiidab malevkonna toredat ja vaimukat seltskonda ning selgitab, et selle eesmärk on läbi aastate samaks jäänud – olla osa Eesti kaitsevõimest.

Vajadust osata oma riiki kaitsta rõhutab ka malevkonna liige, TÜ füüsikatudeng Indrek Rebane.

Teise aasta meditsiinitudeng Ivar Parmas on pingelise õppetöö ja muude hobide kõrvalt väga aktiivne malevkonna liige. Parmasele sümpatiseerib eriti malevkonna üldine suhtumine ja mõtteviis. «Teistest malevkondadest erineb ta ehk selle poolest, et siin arutatakse kõike koos ja põhjalikult, igapäev on oma arvamus, mujal on võib-olla suhtumine kergem,» selgitas ta ja lisas, et kaalub tulevise kaitseväärsust minekut.

«Omapärane on malevkond selle poolest, et siit käiakse palju läbi,» rääkis Tulviste. Malevkonda astunud tudengid võivad sealt küll kooli lõppedes lahkuda, ent võtavad omandatud teadmised ja vaimuse kaasa. (T)

Napib loodus- ja tehnoloogiaspetsialiste

Irja Rae

TÜ inglise keel ja kirjandus 1992,
MBA 1998; konsultatsioonifirma
Fontes partner

Praegune tööjõuturg on vähelubav, kuid võimalusterohke neile, kes saavad uues olukorras väärtust luua. Tuginedes Fontese kevadisele «Majandusmõjude analüüsi tasustamisotsustele», on enamik meie kliente pidanud tänavu tööjõukulud üle vaatama ning inimeste arvu ja/või palgafondi vähendama.

Samas on ettevõtteid, kes on oma tegevust pigem laiendamas, mis tähendab ka uute töökohtade loomist. Vastuvoolu ujumist iseloomustavad märksõnad on IT, tehnoloogia, põllumajandus ja tööstus. Need sektorid nõuavad oma talentidelt maailmatasemel erialateadmisi, kuid vajalik on ka arusaamine ärist, milles tegutsetakse, hea suhtlemis- ja meeskonnatöö oskus, kohanemisvõime pidevalt muutuvate oludega jne.

Fontes on personaliotsingu valdkonnas tegutsenud 19 aastat, meie kogemus pärineb valdavalt ärisektorist ja otsinguprojektide raames kohtume iga päev inimestega, kes töötavad spetsialisti ja juhi ametikohal. Kõige keerulisemad on otsingud, kus peame leidma tänapäevaste teadmistega loodus- ja tehnoloogiateadus-

Foto: Äripäev

te taustaga inimesi – insenere, keemikuid, füüsikuid, geolooge, biolooge. Nendel erialadel pole viimastel aastakümnetel piisavalt palju inimesi õppinud ning nad pole juhtinud palga edetabeleid.

Praeguseks on olukord muutunud – loodus- ja tehnoloogiateadusliku ettevalmistusega inimesed on jõudnud või kohe jõudmas pensioniikka ja uusi spetsialiste pole piisavalt peale kasvanud. Valdavad ise on kiiresti arenenud ja omavahel põimunud, mis eeldab inimestelt põhjalikku erialast ettevalmistust ja valdkondadeüleste oskuste omandamist. Nende erialade lõpetajaid ei piira riigipiirid.

Mida eeltoodud arvesse võttes erialavalikul silmas pidada? Vana tõde on, et valima peaks enne-

kõike huvide järgi. Ega vägisi kellestki head inseneri koolita, kui kutsumuseks on keeled. Ja ega vist enamik koolilõpetajaid teagi, mida nad järgmise 10 aasta jooksul teha soovivad. Abiks saavad olla kutse- ja karjäärnõustajad.

Sõprade eeskujul, palga ja ametite populaarsusedetabelid pole tingimata head nõuandjad, kuna selleks ajaks, kui diplom taskus, võib olukord tööjõuturul olla muutunud. Tööandjad hindavad ülikoolilõpetajate juures kindlasti ka isikuomadusi, valmisolekut pühenduda ja soovi õppida.

Finantsvaldkonnas hinnatakse pigem praktilisema ettevalmistusega raamatupidaja ja analüütiku kui ärijuhi diplomiga kandidaate. Väliskliendid uurivad alati, kus lõpetaja praktika on teinud ja mida seal õppinud. *Management trainee* valimisel uuritakse, kas ja kuidas on üliõpilane leidnud endale rakendust rahvusvahelistes üliõpilasorganisatsioonides.

Kui poolel haridusteel või pärast diplomi kättesaamist tundub, et valitud eriala polnud päris õige, saab ju eriala vahetada, teisi aineid juurde võtta või uuesti ülikooli minna. Tööjõuturg ei soosi järske kannapöördeid, kuid küllap see tulevikus muutub. Siiski on inseneril kergem majandusteadust õppida, kui majanduseriala lõpetajal mehaanikat. ①

RIIK RIKUB ÕIGUSPÄRAST OOTUST

Foto: erakogu

Rene Lauk

TÜ õigusteaduskonna magistrant

511 SE, allkirjastatud riigikogus 19.06.2009 ja välja kuulutatud 26.06.2009. Suuremale enamusele inimestest ei ütle see lühike ja segane lausejupp midagi, kuid päris mitmele meist on sel otsesed tagajärjed. Nimelt on tegu nüüdseks presidendi väljakuulutatud seadusega, mis muu hulgas lõpetab ära riigi poolt õppelaenu kompenseerimise üliõpilastele, kes on tööl avalikus sektoris või kasvatavad

alla 5-aastast last. Võiks ju öelda, et riigi raha, eks ta ise tea, kellele seda jagab, kuid asjal on ka teine vaatenurk.

Eestis kui õigusriigis kehtivad teatud põhimõtted nagu näiteks õiguspärane ootus ja *pacta sunt servanda*. Lihtsamalt öeldes: oma lubadusi tuleb täita. Põhiseadust lahti seletades on riigikohus 1994. aastal öelnud: *põhiseaduse kohaselt on õiguspärase ootuse printsiip Eesti õiguse üldpõhimõte... ning... igaiüks peab saama tegutseda mõistlikus ootuses, et rakendatav õigusnorm jääb püsima*. Samuti on rõhutatud, et seaduses tehtav muudatus ei tohi olla õiguse subjekti suhtes sõnamurdlik.

Mida on siis riik lubanud? Riigitöötajatele on lubatud, et riik tasub nende õppelaenu maksed, kuid nad on riigitööl olnud teatava aja ning töötavad seal jätkuvalt. See tähendab, et neil on tekkinud õiguspärane ootus, et nende õppelaenu kustutatakse vähemalt ametisse nimetamise ajal kehtinud tingimustel. See on nagu osa lepingust, mida üks pool ei saa ilma teise poole nõusolekuta muuta.

Riik oleks võinud ju seada kohe alguses õppelaenu kustutamine sõltuvusse mingisugusest majanduslikust tingimusest.

Näiteks et riik kustutab teie õppelaenu juhul, kui laenuvõtja on täitnud kõik omapoolsed tingimused JA riigi majanduskasv on X%. Seda tehtud ei ole ja järelikult on vastav põhimõte siduv. Riik peab õiguse loomisel olema suuteline vaatama tulevikku ning arvestama ka mustemate arenguvõimalustega. Pole

ju meil hetkel käsil ajaloo esimene majanduskriis.

Kõik see ei tähenda, et riik ei tohiks oma elukorraldust üldse muuta. Kuid on olemas veel üks põhimõte: *vacatio legi*. See tähendab, et seadusmuudatus ei saa hakata kehtima lihtsalt niisama, vaid inimestele peab andma aega asjast aru saada ning oma toimetusi vastavalt sellele organiseerida.

Praegusel juhul tahab riik järsult ära lõigata inimesed, kes ei ole esitanud õppelaenu kustutamise taotlust enne 1. juulit, samas kuulutati seadus alles 26. juunil (reedel) välja. See tähendab, et vastavale seadusemuudatusele õigeaegne reageerimine muutub pea võimatuks, kuna inimestel on ainult kaks tööpäeva, mille jooksul tuleb korda saada mitmed dokumendid, paljud asutused on aga juba puhkusel.

Kui kaua on riigitöötajal õigusliku ootuse põhimõtte järgi õigus laenu kustutamisele loota, seda ei julge siinkirjutaja öelda. On täiesti võimalik, et kui hoiatada neid tulevast seadusemuutusest praegu, siis aasta, kahe ehk kolme pärast nende õiguslik ootus enam ei kehti, kuna neil on selle ajaga olnud võimalus oma elu ümber korraldada ja vajaduse korral uus töö otsida (mis praeguses majandusolukorras võib tunduda muidugi halva naljana).

Tüki selgem on asi laste puhul. Siiani on riik lubanud kustutada nende õppelaenu võtjate laenu 50% ulatuses, kes kasvatavad alla 5-aastast last. Aga lapse saamine on veidi pikem protsess, kui päev või paar – lausa kolmveerand aastat. *Vacatio legi* mõte seisneb selles, et inimesed saaksid kaaluda oma õigusi ning kohustusi ja arvestada nendega enda tegevuses. Antud juhul peaks perel olema võimalik arvutada kokku enda tulud ja kulud ning selle järgi otsustada, kas nad on majanduslikult võimelised endale last lubama. Kuivõrd lapse saamise otsus on tehtud vähemalt üheksa kuud enne sündimist, siis see peakski olema minimaalne seadusemuudatuse tähtaeg.

Kui õigusliku ootuse olemasolule võib vähemalt praegu enam-vähem kindel olla, siis teisiti on lugu võimalusega oma õigust taga nõuda. Nimelt on riigikohus kunagi öelnud, et õiguslik ootus ei ole vääramatu õigus, vaid seda on võimalik kitsendada avaliku huviga. Laias laastus ütleks kohtuotsus sel juhul seda, et riik on liiga vaene oma lubaduste pidamiseks ning seetõttu pole teil oma õigusega midagi peale hakata.

Millised siis on üldse edasised arenguvariandid? Kuna seadus on juba Riigi Teatajas ilmunud, ei tasu enam loota sellele, et riik ise midagi ette võtaks ja sellest kavast kuidagi loobuks. Nii ongi esimene ja võimu poolt kindlasti loodetuim variant see, et avalikkuses kerkinud kisale mingisugust otsest tegevust ei järgne, kõik rahuneb vaikselt maha ja seadus jääb kehtima. Samas selline areng nüüd väga tõenäoline enam ei ole ja asi antakse mingit teed pidi ikkagi kohtu otsustada (ka siinkirjutaja poole on juba korduvalt pöördutud palvega kirjutada vastavasisu-line hagi).

Tavainimesele oleks kõige närvesäätvam ilmselt õiguskantsleri sekkumine. Sellisel juhul veaks tema kogu protsessi ning üksikisikul ei oleks vaja kohtuaparaadiga vaidlema hakata. Samuti saab tema (erinevalt tavalisest inimesest) vajaduse korral pöörduda otse riigikohtusse ning paluda tunnistada seadus põhiseaduse vastaseks.

Olenemata viimati nimetatud ametiisiku tegevusest, on ka igal üksikisikul, kes tunneb, et vastav seadusemuudatus rikub tema õigusi, võimalus pöörduda ise halduskohtusse ja taotleda õppelaenu kustutamise lõpetamist ette nägeva õigusakti tunnistamist põhiseaduse vastaseks.

Mida ja kuidas kohtus otsustatakse, oleks minul siinkohal ennatlik ennustama hakata, aga üldjoontes on võimalusi kaks. Kohus leiab, et praegune majanduskriis on piisavalt sügav, et õigustada õiguspärase ootuse rikkumist riigi poolt sellises mahus ja sellisel juhul pole toetusest ilmajäänutel oma õigusega enam midagi peale hakata. Teine võimalus on, et vastav seadus tunnistatakse lõppastmes põhiseadusvastaseks.

Viimasel juhul rakendatakse siiani kehtinud seaduse redaktsiooni ning kõik läheb vanaviisi edasi. On muidugi olemas ka võimalus laveerida nende kahe äärmuse vahel ja leida kompromiss.

Käesolevas olukorras vast olekski kõige õigem rakendada just solidaarsust. Usun, et kui riik ei lõpetaks toetuse andmist nii jõhkra otsekoheusega, siis oleks ka tudengid ilmselt valmis raskest olukor-rast aru saama ning seetõttu mitte nõudma taga iga lubatud senti. Kahe äärmuse vahel on ju kusagil ka see kiidetud kuldne kesktee. See tuleb kõigepealt üles leida. ☹

ALO LÕOKE ei taha har see on tema jaoks liiga v

Haridusministriks saada – väike ambitsioon

ALO LÕOKE ON HARIDUSTEADUSKONNA JA PEDAGOGICUMI AVALIKE SUHETE PEASPETSIALIST, VEAB NOORE ÕPETAJA HUVIKLUBI JA SPORDIKLUBI TOONUS, TREENIB MARATONIKS NING SOOVITAB KÕIGIL HOMMIKUTI PUTRU SÜÜA.

Kadri Inselberg
ajakiri@ut.ee

Seda, kelleks ta väiksena saada tahtis, Alo eriti hästi ei mäleta. Arvatavasti autojuhiks või ärimehiks. Sest «milline väike poiss ei tahaks autojuhiks saada». Nüüd on tal aga suuremad plaanid: tulevikus avaks ta hea meelega oma kooli või juhiks juba mõnda olemasolevat direktorina.

Selle eesmärgi poole astub Alo kindlal sammul. Ta on lõpetanud majandusteaduskonna bakalaureuseastme ja õpib praegu magistris edasi koolikorraldust.

ALO KUI ESINÕHKLANE

Haridusvaldkond pakkus Alose huvi juba majandust õppides. Oma lõputöö kirjutas ta teemal «Kutsehariduse probleemid Eestis Tartu Kutsehariduskeskuse näitel», mis esiti küll ei tundnud kuidagi majandusega seostuvat. Alo sõnul on aga majandus ja haridus vägagi seotud. «Parim majanduspoliitika on just nimelt hariduspoliitika,» kuulutab ta veendunult.

Veel majandusteaduskonnas õppides sai Alo ülesandeks anda

välja haridusteaduskonna ajalehte Õpetajaks. Sellega seoses oli tarvis piltidele reklaamnägusid, need otsis Alo välja muidugi haridusteaduskonna tudengite seast.

«Saime kõik kokku ja pidasime maha ühe kolmetunnise foto-sessiooni. Kuna see oli nii lahe ja inimesed huvitavad, kutsusin nad Wernerisse koos pilte vaatama. Ja kuna ka seal oli vahva olla, siis mõtlesimegi veel kokku saada ja lõpuks panime endale ka nime: Noore Õpetaja Huviklubi,» räägib Alo sãrasilmil NÕHKi sünniloost.

Sealt alates sai Alo üheks suurimaks eesmärgiks õpetajakoolituse arendamine. Praegu on tal selles valdkonnas plaanid valmis 10–15 aastaks. Mõned neist avalikud, mõned salajased.

Lähiaja ideedest märgib ta ära üle-eestilise õpetajakuu, mida NÕHK korraldab koostöös sihtasutusega Noored Kooli juba selle aasta oktoobris. Selle kuu raames annavad muu hulgas nõhklased senisest sagedamini kutsevalikuloenguid, tunnustatakse õpetajaid ning saadetakse rohkem tudengeid koolidesse abiõpetajateks.

Samuti korraldavad nõhklased

tänavu õpetajakoolituse tudengitele suvekooli. Selle kolme-päevase ürituse mõte on siduda omavahel ülikoolis sügisest alustavaid, praeguseid ja ka juba tööle asunud tudengeid. Suvekoolis plaanib Alo partneritega aluse panna ka Eesti Haridusüliõpilaste Liidule. Eks ikka selleks, et tudengite sõna riiklikul tasemel rohkem kõlapinda leiaks.

ALO KUI VISIONÄÄR

Alo mõonab, et praegusel raskel ajal on õpetajaamet erialavalikus üks väheseid n-õ kindla peale minekuid. Samas on tema sõnul ikkagi oluline, et endal oleks tugev soov õpetajaks saada, kuna tegemist on väga spetsiifilise alaga. Alo sõnul on õpetajaametil hulganisti plusse, neist hetkel olulisim just kindel töökoht.

«Viie-kuue aasta pärast lahkub palju vanu õpetajaid oma vanuse tõttu töölt, nii et töökohad on tegelikult garanteeritud. Samuti näitas riigi loodud stardipakett, et nõudlus õpetajate järele on palju suurem kui pakkumine,» selgitas ta.

Lisaks sellele on õpetajatel pikk suvepuhkus, keskmises Eesti linnas on õpetajapalk teistega

võrreldes tegelikult väga kõrge ja see on elukutse, millega saab end ise noorena hoida. Alo lisab, et tööga kaasneb suur vastutus, aga samas on see ka tõeline nauding, kui näed «kuidas väiksest juntuks kasvab normaalne inimene».

«Kui sa peaksid tahtma õpetajaameti maha panna, võetakse sind ka muudel aladel tööle, sest oskad laste eest vastutada. Täiskasvanud on tavaliselt veel suuremad lapsed. See oskus tagab võimaliku edu näiteks personaaljuhtimises ja ka teistes juhtimisostkust nõudvates valdkondades,» räägib Alo. Ta loodab, et umbes viie aasta pärast hakkavad NÕHKi tegevuse mõjul ülikooli lõpetama veelgi motiveeritumad õpetajad.

ALO KUI KODANIK

Kui Alolt küsida, kas ta tahab kunagi haridusministriks saada, on vastus eitav. «See ametikoht on liiga väike ambitsioon. Kogu õpetajakoolituse süsteemi üles ehitamine on palju suurem asi kui see, et sa oled lihtsalt minister olnud,» selgitab Alo.

Tema tahaks ja ajabki asju pigem kodanikuühiskonna kaudu. Ja paljuski missioonitunde pärast. Alo jaoks on oluline tõdemus, et asju teevad inimesed, mitte raha.

Tema sõnul on kõigil inimestel kohustus pakkuda ühiskonnale mingit lisaväärtust. «Alati on teatud ringkond sõpru, kel on ühine arusaam – miks mitte siis koos midagi ära teha. Mõni vaatab televiisorit, mõni logeleb niisama, mõni teeb sporti, mõni ajab aktiivselt kodanikuühiskonna asju.»

Vabatahtlike tegevustega

kaasnev pinge ja sagimine sobib mehele. Kuigi endale jääb lõpuks vähe aega, ei meeldiks talle enam teistsugune elu. Alo sõnul ei ole eesmärk haarata võimalikult palju kohustusi, vaid teha ikka asju, milles ta arvab end hea olevat ja ise seejuures arengut tunneb. Ta ei oska öelda ei.

ALO KUI SPORDIMEES

Sport mängib Alo elus võtmerolli. «Sport on oluline, et hoida vaim värskena ja ennast hästi tunda. Nii jõuab ka muude tööde ja tegemistega hakkama saada.» Ta naudib nii pingutust, mis sporditegemiseks kulub, kui ka rammestust pärast trenni. Alo sõnul võib ta enne starti küll lubada, et hoiab ennast tagasi, kuna jalga on haige, aga pärast stardipauku ununeb see kiiresti ja valul ei ole enam kohta.

Lapsena ta eriline spordipoiss ei olnud. Klassis oli ta algul jooksupigem viimaste hulgas, aga põhikoolis hakkas end ise treenima. Igal hommikul ärkas kell 5.50 ja läks jooksma, pärast kooli sama lugu. Põhikooli lõpust alates oli ta klassis juba kõige kiirem. Nüüd on trennitemine tema elus juba asendamatu. Alol on personaaltreener ja ta treenib viis korda nädalas. Tal on plaan lähiaastatel täispikk maraton läbi joosta.

ALO KUI SPORDIFÄNN

Alo veab spordiklubi Toonus. Peale sporditegemise ühendab klubi endas ka kergejõustiku fännklubi, millel on kuus lemmikut: kolmikhüppajad Liane Pintsaar ja Kaire Leibak, kümnevõistleja Aigar Kukk, seitsmევõistleja Grit Šadeiko, jooksja Maris Mägi

ALO LÕOKE

- Sündinud Jõgeval 01.06.1984.
- Lõpetanud aastal 2003 Jõgeva gümnaasiumi ja 2007 TÜ majandusteaduskonna, praegu õpib magistriastmes koolikorraldust.
- Töötab hetkel TÜ haridusteaduskonna ja Pedagogicum avalike suhete peaspetsialistina.
- Olnud alates 2002 aastast seotud erakonnaga Res Publica, nüüdseks IRL.
- Spordiklubi Toonus juht.
- Noore Õpetaja Huviklubi juht.
- Kuulub Tartu Ülikooli üliõpilasesindusse.

ja noor kergejõustiklane Grete Šadeiko. Toonuse liikmed elavad nende pingutuste igati kaasa.

«Teeme seda sellepärast, et neil sportlastel oleks veel keegi kõrval peale vanemate ja treeneri, kes neid toetaks ja on valmis kas või seitse aastat tulemusi ootama. Kui on vigastus, siis oleme muidugi kurvad, aga ootame,» selgitas Alo Toonuse ideed.

Nii proovivad nad anda motivatsiooni ka noorematele, et

nemadki oleksid valmis järgmised 9 või 11 aastat trenni tegema, et tippu jõuda.

Peatselt plaanivad spordiklubi liikmed luua Internetis keskkonna, kus kajastatakse kõigi nimeetatud sportlaste tegemisi. Lugeda saaks nende võistluskalendrit, tulemusi, uudiseid ja ka sportlaste endi kommentaare ja soovitusi, kuidas näiteks paremini joosta, sooja teha või lihaseid lõdvestada. «Maris Mägi ütles näiteks une kohta väga hästi. Ta vastas küsimusele, et millal sa magama lähed: täna, mitte homme.»

Tavaelus armastab Alo süüa teha. Enda sõnul teeb ta kõike vakkidest trühvliteni. Iga päev ei ole küll piisavalt aega, aga kui

külalised tulevad või on eriline sündmus, valmistab ta hea meele- midagi huvitavat ja head.

Tiheda graafiku tõttu käib ta sageli hoopis väljas söömas. «Tartus teavad mind kokad juba mitmes kohas, sest niipea kui toidul on maitseerinevus või miskit valesti, saavad nad seda teada.» Alo kinnitab, et see ei ole õelusest ega virisemiskihust, vaid pigem heasoovlikkusest – koht võidab, kui kvaliteet paraneb.

Vaba aja ja tööaja vahel Alo vahet teha ei oska. Näiteks spordiklubi Toonuse ja NÕHKiga tegelemine ongi tema jaoks vaba aja sisustamine. Aga ta leiab ka aja, et sõpradega väljas käia või nad külla, teatrisse või kontserdile kutsuda.

Kuid nädalapäevadel Alo tavaliselt vahet ei tee. «Sel aastal on kõik nädalavahetused tegevusi täis olnud. Lihtsalt niisama olla ma ei suudagi. Ma ei oska siis midagi teha, ei saa lihtsalt niisama istuda või telekat vaadata.»

Alo tunnistab, et sellisest tempost on raske välja tulla. Ta ärkab igal hommikul umbes kella seitsme ajal. Juba väiksena oli ta alati seitsmest üleval, seda ka nädalavahetustel. «Ongi normaalne vara ärgata, putru teha ja tööle minna. Putru tuleb süüa!»

Et sadat eri ametit pidades mõni neist aja- ja tähelepanupuuduse tõttu kannatada võiks, seda Alo ise ei usu, ta vähemalt kinnitab, et kõik lubatu saab tehtud. ☹

Noore Õpetaja Huviklubi ehk NÕHK

*Kui noored õpetajad koolil vajalikud on kui õhk
nende otsinguil me teeme ninaga
nõhk-nõhk
õp-töö lõbusamal küljel meie
huviklubis rõhk
kokku tuleme ja teeme ninaga
nõhk-nõhk.*

(Contra)

Kui Noore Õpetaja Huviklubi kaks aastat tagasi loodi, oli selle peamine eesmärk Tartus õpetajaks õppivatele tudengitele motiveeriva keskkonna loomine.

Nüüd püüdleval eestvedajad selle poole, et NÕHK tagaks toetava-arendava teekonna õpetajaametist huvitavast

noorest noore õpetajani välja.

NÕHKi eesmärk on võtta sõna teemadel, mis puudutavad õpetajaametit ning viia tudengid koolidega kontakti juba enne praktikat. Konkreetsematest tegevustest üks olulisemaid on kutsevalikuloengute korraldamine gümnaasiumides.

Need on 45minutilised loengud, mis koosnevad kolmest osast ja mida peavad nõhklased ise.

Kõigepealt üritatakse noored lihtsalt elu üle mõtlema panna ning räägitakse kutsevalikust üldiselt.

Seejärel räägitakse lahti erinevad võimalused, mida pärast kooli teha – aasta vabaks võtta, ülikooli või kutsekooli minna.

Kolmandana arutletakse ülikoolis õpetatavate erialade üle ja räägitakse põhjalikumalt ka õpetajaametist.

Olulisel kohal on ka klubi-tegevus. See tähendab, et oma liikmetele ja külalistele korraldatakse regulaarselt klubiõhtuid. Üksteisega hoitakse ühendust meililisti ja ajaveebi abil. Üheskoos korraldatakse suuremaid seminare õpetajakoolitusega seotud teemadel. Septembrikuu esimene nädal on NÕHKi nädal, kui nõhklased tervitavad haridusteaduskonna uusi tudengeid ja on neile ka tuutorid, aitavad ÕISI kasutada, tutvustavad õpperuume ning annavad muudki nõu. ☹

Teaduslik ekspeditsioon Gaboni ja São Tomé saarele

Foto: Ave Sadam

Rand Lagoa Azul'is koos baobabide ehk ahvileivapuudega (*Adansonia digitata*) São Tomé looderannikul.

Leho Tedersoo

TÜ tippkeskuse FIBIR ning ökoloogia ja maateaduste instituudi erakorraline teadur, TÜ loodusmuuseumi järeldoktor

Ülikooli mükoloogid ja taimeökoloogid käisid tänavu maikuus elurikkuse uurimisele keskendunud TÜ tippkeskusega FIBIR teaduslikul ekspeditsioonil Gaboni Monts de Cristal rahvuspargis.

Gabon on pindalalt Eestist umbes viis korda suurem, ent rahvaarvult Eestiga võrreldav.

Seetõttu on seal säilinud suhteliselt palju (ligi 75% pindalast) inimtegevusest puutumata loodust, peamiselt ekvatoriaalsete vihmametsade ja soode näol. Madalate, kuni 700-meetriste mägedega vihmamets on Aafrika teiste piirkondade vihmametsade ja savannidega võrreldes erakordselt liigirikas, sest mägised alad, kus aastane sademete hulk küündib 4000 mm-ni, on olnud kümneid miljoneid aastaid vihmametsaga kaetud.

Samas soodustas jääaegade kuiv ja jahe kliima praegustele

vihmametsa aladele hoopis savannide levikut.

Meie teadlased kogusid proove ja herbaareksemplare ürgsetelt vihmametsa aladelt, et leida seletust mükoriissetes suhetes olevate seente elurikkuse mõjutavatele teguritele. Näiteks on püstitatud teaduslikke hüpoteese seente ja taimede võrdleva elurikkuse kohta sõltuvalt laiuskraadist, kliimatilistest faktoritest ja mullatüüpidest, mida on tarvis praktikas järele kontrollida.

Erinevalt taimedest ja loomadest leidub Aafrikas väga palju

seeneperekondi, mis langevad Eesti omadega kokku: näiteks kukeseened, pilvikud, riisikad, puravikud ja paljud teised müko-riissed seened.

Meie teine eesmärk oligi tuvatada valitud seeneperekondade fülogeneetilised ja biogeograafilised suhted Aafrika, Lõuna-Ameerika, Austraalia ning põhjapoolkera mandrite vahel. Seeläbi on võimalik mõista, millal ja kui hõlpsasti on tolmpeente eostega seened mandrite vahel levinud.

HIIGELSUUREKS ARENENUD BEGOONIAD

Viimasele küsimusele otsisime vastust ka São Tomé saare vihmametsadest. São Tomé ja Príncipe on Hiiumaa-suurune saareriik umbes 170 000 elanikuga. Ligi veerandi São Tomé saarest hõlmab Obo rahvuspark, kus leidub inimtegevusest puutumata vihmametsa.

Kogu saare on viimase 10 miljoni aasta jooksul asustanud 300 km kauguselt Aafrika mandrilt levinud taimed, millest eelkõige begooniad on São Tomél ja teistel lähedastel saartel arenenud hiigelsuurteks.

Niisamuti pärinevad ka São Tomél kasvavad seened tõenäoliselt Mandri-Aafrikast. Kuna mitmed peremeestaimed São Tomél ja Aafrika mandril, kaasaarvatud Gabonis, kattuvad, võtsimegi lisaeesmärgiks uurida saarte biogeograafia eripärasid seeneriigis.

Reisisihtkohtadena on Gabon ja São Tomé vastandlikud. Endise Prantsuse koloonia Gaboni pealinnas Libreville'is jääb silma

tohtu kontrast vaeste ja pururikaste elanike vahel. Rikkad, kellel on õnnestunud nafta- või metsatööstuses end sisse seada, sõidavad ringi uusimate luksusautodega. Samas elavad maalt linna kolinud vaesed ja naabermaadest pärit immigrandid agulites ega oma mingit vara.

Tänu pealinna näilisele jõukusele on ka hinnad Gabonis vastuvõetamatult kõrged: näiteks viinamarjakilo maksis ligi 10 000 Kesk-Aafrika franki ehk 250 krooni.

São Tomé ja Príncipe on seevastu endine Portugali koloonia ja oli tähtis vahepunkt orjade veoks Brasiiliasse, mistõttu kõik elanikud on tumedamanahalised ning kõnelevad portugali keeles.

SUURE POTENTSIAALIGA LOODUSTURISM

Hoolimata tohutust vaesusest ja puudulikust arstiabist paistis São Tomé kohe silma turvalisuse ja kohalike sõbralikkuse poolest. São Tomé on võrdlemisi odav sihtkoht, kus võib leida väga erineva atmosfääri ja luksusastmega ööbimiskohti.

Kunagi oli kogu São Tomé kaetud vihmametsade ja savannidega, mis portugallaste valitsemise all pidid loovutama koha eelkõige kohvi-, kookose-, kakao- ja õlipalmi-istandustele. Seetõttu on looduslik taimkate säilinud vaid vulkaanilise saare järsematel nõlvadel kõrgel üle merepinna.

Turism ja loodusturism on mõlemas riigis väga nõrgalt arenenud, ent neil on palju potentsiaali, kuna looduslikke ja kultuurilisi vaatamisväärsusi ning

puhkamiseks sobivaid liivarandasid on palju.

Mõlemasse riiki reisimist takistab viisa saamise keerukus, mille kohta on Interneti- ja trükiväljaannetes vastuolulist infot. Lennupiletid on suhteliselt kallid, kuna mõlemad on väikesed riigid, mis pole massiturismi sihtmärgid ja reisida tuleb vähemalt kahe vahemaandumisega.

Tänu vastuvõtjate lahkele abile ja professionaalsusele õnnestus TÜ teadlaste uurimiserühmal täide viia oma teaduslikud eesmärgid ning tutvuda ka kohaliku eluoluga. Põnevad herbaareksemplarid ja juureproovides leiduvad seened määratakse TÜ mükoloogia ja taimeökoloogia molekulaarlaborites ning kokkuvõtavad tulemused kuuluvad avaldamisele rahvusvahelistes teadusajakirjades, mis on troopikas tehtud tööde puhul võrdlemisi lihtne.

EKSPEDITSIOONIL OSALEJAD

Ekspeditsioonist võtsid osa ökoloogia ja maateaduste instituudi ja loodusmuuseumi mükoloogid ja taimeökoloogid Urmas Kõljalg, Mari Moora, Kadri Põldmaa, Ave Sadam, Triini Suvi, Martin Zobel, Leho Tedersoo ja Maarja Öpik. Projekt toimus koostöös Missouri Botaanikaiaia Gaboni allüksuse juhi Miguel Leal'iga, kelle uurimustööle pakkus käesolev üritus täiendust.

TÜ arstiteaduskond pole Dr. House'ide kasvulava

AGA SEDA MITTE SUGUGI SELLE PÄRAST, NAGU OLEKS EESTI ARSTIDE TASE MADALAM, VAID KÜSIMUS ON PIGEM SUHTUMISES PATSIENTIDESSE JA KOLLEEGIDESSE.

Merilyn Merisalu

merilyn.merisalu@ut.ee

Tänavu oma kuueaastase arstiõppe lõpetavad tudengid toovad esimese asjana hea arsti juures välja selle, et tegu peab olema eelkõige hea inimesega.

«Õige arst ei saa olla selline misantroop nagu House, kes on ikka täielik tõbras. Telerist on seda huvitav vaadata, aga päriselus pead tahtma teisi aidata ja oskama nendega suhelda,» ütles juunis ülikooli lõpetanud Valentin Ravin.

Tema kursuseõde Mari Murro tähendas, et populaarsed meditsiinisarjad ongi pigem inimestevahelistest suhetest kui millestki muust. Seega pole imestada, kui seal patsiendi haigevoodi kõrval hoopis enda eraelu muresid lahendatakse ja tihti meditsiiniliste terminite ja ravimikogustega eksitakse.

Vahel on aga ka arstitudengitel neid huvitav jälgida, sest sarjades on inimsuhete lahkamise kõrval ka palju muud tegevust ja

eksootilisi juhtumeid. «Aga ega see, et iga päev trihotillomaania või lõustkääbustõvega kokku ei puutu, nüüd meditsiini vähem huvitavaks tee,» muigas Timo Rahnel.

PIKK JA PÕNEV ÕPE

Kuus aastat kestev arstiteaduse põhiõpe pakub midagi nii raamatukoidele kui ka alati tööle käsi külge lüüa tahtvatele inimestele.

Esimesed kaks ja pool ülikooliaastat toimub prekliiniline õpe, mis tähendab eelkõige Biomeedikumis loengutes ja praktikumides käimist ja palju teoreetilist õppimist. Siis viiakse noored aga juba kliinikumi.

Timo sõnul on lühike õenduspraktika ka juba prekliinilise õppe ajal, vanematel kursustel saab praktikumide raames kliinikumis arstide ja patsientidega märgatavalt rohkem suhelda.

Eraldi praktika on ette nähtud ka suvel pärast neljandat kursust ja terve kuuenda kursuse kevadsemestril. «Kindlasti võiks seda veelgi rohkem olla, sest just praktiline töö õpetab kõige

rohkem,» rääkis noormees.

Kuus aastat kestev üldarstiõpe tähendab seda, et mingit spetsialiseerumist ei toimu, kõik tudengid peavad kõigi asjadega hakkama saama. Tööd jätkub süsti tegemisest sünnituse vastuvõtmise ja väiksemate operatsioonideni välja. Alles sellele järgnevas residentuuris saab endale kitsama eriala valida.

«Arstiteadust õppides igav juba ei hakka,» kinnitas Timo. Õppida on palju ja seda eriti esimestel aastatel. Maarjamõisa väljale kadunud meditsiinieriala ja põhiliselt kesklinnas tegutsevate teiste tudengite elu võivad erineda isegi nagu öö ja päev.

AEGA ON VAJA LEIDA

Merike Rahkema meenutas, et esimestel kursustel võis koolipäev Biomeedikumis kesta hommikul kella kaheksast õhtul kella kaheksani välja. Suurim müsteerium oli alguses see, kuidas jõuda kesklinna keemiahoonest 15 minutiga Biomeedikumi.

Merikese sõnul on aastate jooksul selgeks saanud, et koo-

Foto: Andres Tennus

Liis Sabre, Mari Murro, Rauno Elokiuru, Merike Rahkema, Valentin Ravin ja Timo Rahnel lõpetasid paljude teiste kursusekaaslaste kõrval sel aastal TÜ arstiiteaduskonna kuueaastase põhiõppe.

liväliste asjadega tegelemiseks on täpselt nii palju aega kui vaja. «Aga eks see ole iga asjaga nii. Mida rohkem asju on vaja ära teha, seda rohkem asju saab sama ajaga ka tehtud. Inimene on täpselt nii laisk kui tal lastakse ja ta ise tahab olla,» seletas Merike.

Rauno Elokiuru arvates, kes on arstiõppe kõrvalt ka Eesti koondise tasemel judoka, peab arstiks õppiv noor arvestama faktiga, et õppimist tuleb väga tõsiselt võtta, aga samas peab elu ka elama. Polevat mingit mõtet

ainult nelja seina vahele jääda, vaid tuleb näha, et ka ümberringi toimub palju asju.

«Minu meelest täiendavad sport ja kool teineteist väga hästi, mis siis, et mõlemad võtavad kõvasti aega ja saavad ka mõlemad natuke kannatada,» tähendas Rauno. Õnneks on tema treener Andres Põhjala alati aru saanud, kui raske eksami tõttu on paar trenni vahele jäänud.

«Kool on ikkagi olnud eesotsas, sest haridus on see, mis lõpuks leiva lauale toob. Samas on

pärast pikka koolipäeva hea matta koolimõtteid poistega maadluses parimat välja selgitades,» rääkis Rauno ja lisas, et sport annab juurde palju enesedistsipliini ja järjepidevust.

Kuigi trenn on võtnud nii palju aega, et noormees pole Tartus kooli kõrvalt kliinikumis töötada saanud, ei näe ta selles probleemi. Ta on ikkagi olnud Tartu DO klubi spordiarst ja suvel käinud Soomes arstitöö praktikal.

Oma vabast ajast on ta ka Tartus saanud operatsioonisa-

lides assisteerida ja ortopeedi ambulatoorset vastuvõttu jälgida. Just ortopeedia-traumatoloogia residentuur on see, kus Rauno ennast Eestis järgmisena näeb.

EESTI VS VÄLISMAA

Sama teed läheb tõenäoliselt ka Timo. Suveks on ta ennast küll kogemuse hankimise mõttes Soome tervisekeskuse perearstiks lubanud, aga pikemaks sinna jääda ta ei kavatse, vaid tuleb ikka kodumaale tagasi.

Kuigi arstiperest pärit Liis Sabre oli keskkooli lõpetades mässumeelne ja astus Tartu Ülikooli psühholoogiati õppima, lõpetas ka tema tänavu arstiõppe ja soovib nüüd Tartus üldkirurgia residentuuri astuda.

«Ma olen ka selle eriala vastu mässanud, sest neuroloogia on mu teine armastus, aga neuroloogina töötades oleks mul samasugune tunne kui psühholoogias – sõnaga insulti ei ravi,» rääkis neiu, kes muiates süüdis-tab lõplikus valikus oma geene.

Liisi isa Toomas Väli on nimelt üldkirurg ja tütre sõnul väärt kolleeg, keda ta kaotada ei taha. «Üldkirurgia on eriala, kus patsiendid saavad suuremalt jaolt terveks. Pea ja käe koostöö tekitab minus tunde, et saan teha kõik, mis minu võimuses ja see paneb silma särama,» ütles Liis.

Ka Merike tahab jääda residentuuri pigem Tartusse, millega ta viimase kuue aasta jooksul on nii ära harjunud, et siiajäämine tundub olevat loomulik asjade käik.

Lapsena arsti mängides tabletide asemel porgandikettaid

kasutanud neiu plaanib saada kardioloogiks, et nii kodumaal südameveresoonekonna haigusi ennetada ja ravida.

Mari kavatseb aga astuda Helsingi ülikooli residentuuri ja saada anesthesioloogiks ehk narkoosiarstiks.

«Kuus aastat Tartus on olnud pikk aeg ja õige oleks kuhugi edasi minna. Narkoosi on igal pool vaja ja et ma olen palju intensiivravis töötanud, tundub see õige koht, kuhu minna,» seletas Mari.

Soome süsteemis töötada tahtes tuleb kindlasti endale teha euroarsti paberid. Mis tähendab, et kolm aastat peab töötama tervisekeskuses, mis on sarnane Eesti perearsti süsteemile, ülejäänud aja saab ise valida, kus olla. Residentuur on pikem kui Eestis, seal võib viie aasta asemel minna kuus-seitse aastat.

«Kuna pead tegema euroarsti paberid, puutud meditsiiniala-ga laiemalt kokku ja õpitul on rohkem aega kinnistuda. Kui kohe pärast esimese stuudiumi lõppu kitsalt edasi lähed, hakkad paratamatult mingeid asju ära unustama,» tõi Mari sealse süsteemi plusse välja.

VÕIMALUSED TÕMBAVAD

Lõpetajate arvates on väiksemate kohalike palkade kõrval peamine põhjus, miks palju välismaale tööle minnakse, tööalaste võimaluste rohkus.

«Kindlasti minnakse en-nast mitmes mõttes proovile panema, kuidas uues olukorras ja uute inimestega hakkama saada, uusi kogemusi omanda-

da,» rääkis Mari ja lisas, et see ei tähenda tingimata seda, et kõik vana ja harjutu oleks halb, lihtsalt miks mitte ka midagi uut proovida.

Liisi sõnul võib Eestisse jäämine mõnele autunde pihta käia, et pärast rohkem kui kümnet aastat ülikoolis õppimist võib saada sama palju palka, kui põhiharidusega ehitaja. Võib-olla minnakse aga lihtsalt rõõmsalt maailma avastama.

«Kaua sa ikka jõuad oma külas kuulata teiste jutte kauge-test ja parematest kohtadest,» muigas ta ja lisas, et tema arvates tulevad paljud neist minejatest ka tagasi – enamasti targema ja kogenenumana – ning teevad siin meilgi midagi paremaks.

Mitmeid kordi Soomes praktikal olnud Timo toob põhjanaabrite plussidena välja suu-remaga palga, rahulikuma töökesk-konna ja suurema puhkuseaja.

POLE PROBLEEMI

«Seal ehmatas mind ka heas mõttes ära see, et juba tudengina oled tihtilugu kogenud professo-ri silmiski tõsiseltvõetav kolleeg. Samuti suhtuvad patsiendid sinusse reeglina suure aupaklik-kusega,» seletas Timo.

Valentini sõnul võivad küll suuremates väljamaa haiglates palju paremad tehnilised võima-lused olla, aga vahe Eestiga ei ole tema arvates enam nii suur kui aastaid tagasi.

«Meil on nüüd uus kliinikum ja uuem tehnoloogia, viimastel aastatel on asjad siinses mediti-siinis palju paremaks läinud,» kinnitas noormees.

Tema hinnangul pole Eestis praegu ka suurt arstipuudust, mille pärast välismaale end täiendama minejate pärast muretseda.

«Pole mingit suurt tase-mevahet meie ja teiste riikide arstide vahel, meie lõpetajad saavad hästi ka näiteks Saksamaa suurhaiglates hakkama. Ülikoolis õpetavad meid kogenud professorid ja mulle tundub, et nad teevad seda päris hästi,» rääkis Valentin.

«Tegelikult on Eesti tervishoiu- ja haiglasüsteem väga hästi üles ehitatud,» tähendas Merike.

Kergemad juhud lahendatakse maakonnahaiglates, keerulisemad suunatakse regionaalhaiglatesse. Nii ei raisata tema sõnul läbimõtetamatult niigi piiratud ressursse.

«Meie tervishoiusüsteem on üks Euroopa kulutõhusamaid, sama rahaga tehakse ära suhteliselt rohkem tööd,» lisas Merike.

Ka Liisi sõnul on Eesti meditsiin üldiselt heal tasemel. «Meie sundkindlustus tagab kvaliteetse abi kõigile kindlustatutele vastavalt vajadusele ja vältimatut abi saavad kõik meie riigi territooriumil viibijad. Poliitikasse ja raha jagamisse ma aga ei taha sekkuda ja sel teemal enamasti sõna ei võta,» seletas ta.

Muutusi meie meditsiinisüsteemis seega toimub ja ainult paremuse poole. Timo sõnul võiks Eestis käiku lasta ka nii-öelda Soome stiilis arstiabi süsteemi.

Eesti Arstiteadusüliõpilaste Selts on selles osas juba oma aktiivsust näidanud ning dekaani ja muude institutsioonidega nõu pidanud. ¹

Patsiendist doktoriks

Merilyn Merisalu

merilyn.merisalu@ut.ee

Tänavu arstiteaduskonna põhiõppe lõpetanud Valentin Ravini heaks eeskujuks on tema enda kunagine raviarst.

«Olin juba enne kooli meditsiiniga seotud, seda esialgu patsiendina,» rääkis Valentin, kellel on siiani veidi raskusi selgelt kõnelemise ja mõnede täpsust nõudvate käeliste tegevustega. Just seepärast ei ole ta kooli kõrvalt TÜ Kliinikumis palju tööd teinud. Küll on muljetavaldav tema teiste tegevuste nimekiri.

Esialgu töötas Valentin Tallinnas lasteneuroloogia osakonnas põetajana. Kusjuures samas osakonnas, kus teda ennast raviti, enda kunagise raviarsti käe all. Juba vana tuttav oli sinna tööle minnes ka vanemõde.

«Kui ma lapsena seal veel kõndidagi ei osanud, oli tema haiglas praktiline olev noor õde, nüüd on aega mööda läinud, aga ta mäletas mind ikkagi,» meenutas Valentin taaskohtumisi.

Pärast seda töötas Valentin pool aastat Tartu närvimajas neuroloogiaosakonna põetajana. See oli füüsiliselt raske, sest patsiente oli vaja palju tõsta, pöörata, pesta ja riietada. Lisaks ka näiteks habet ajada, millega on tal endalgi vahel raskusi.

Palju on tehtud ka tõlke- ja teadustööd. Praegu on Valentin

kaheaastase tõlkimiskogemusega eesti-, vene- ja ingliskeelses meditsiinikirjanduses. Enam kui kuu tagasi esines ta uurimisrühmaga aga Baltimaade lasteneuroloogide konverentsil.

«Uurisime koos siinsete ja Tallinna arstidega üht harvaesinevat neuroloogilist sündroomi, epilepsia vormi. Mõnel aastal sünnib sellega paar, mõnel mitte ühtegi last,» seletas Valentin.

Tema kindlaks sooviks on Tartu Ülikoolis neuroloogia residentuuris edasi õppida ja lõpuks doktorikraad saada. «Ilma kraadita ei pea ma ennast päriselt heaks arstiks,» kinnitas Valentin kindlat sihti.

Pikalt huvi pakkunud lasteneuroloogia asemel on Valentini uueks suunaks saanud neurofüsioloogia. Tema jaoks on lihtsam õppida ikkagi midagi, mis ei nõua palju käelist tööd.

«Vastuvõetud ja patsiendid on üks asi, millega tuleb täpselt ja kiiresti tegeleda. Aga kui oled neurofüsioloog, kes tegeleb aju biovoolude uurimisega, siis on aega uuringuid läbi viia, saad asjadele pikemalt keskenduda,» töi Valentin ameti paremat sobivust välja.

Pealegi võib patsientidega tegelevatel raviarstidel diagnoosi panemisel just neurofüsioloogia uuringutest palju abi olla. Kuigi käelist tööd on selles ametis vähem, ei jääks ta nii selles vallas patsientidest päris eemale. ¹

Järvseljal manipuleeritakse

EESTIS ON TULEVIKUS ETTE NÄHA SADEMETE HULGA LISANDUMISEST TINGITUD ÕHUNIISKUSE SUURENEMIST. MIDA SEE TÄHENDAB MEIE METSAÖKOSÜSTEEMIDE JAOKS, UURIVAD TÕ ÖKOLOOGIA JA MAATEADUSTE INSTITUUDI TEADLASED.

Aiija Sakova

aiija.sakova@ut.ee

Tegemist on teatud mõttes tuleviku ennustamisega, sest on teada, et järgmise 50–100 aasta jooksul muutub globaalsete kliimamuutuste foonil keskkond ka Euroopas. Eesti jääb sellesse Euroopa ossa, kus õhuniiskus pikemas ajaskaalas suureneb, samal ajal kui Euroopa lõunaosa kannatab üha enam veepuuduse käes.

«Seni on kliimamuutuste uurinud dokumenteerinud nii atmosfääri süsihappegaasi

sisalduse suurenemist kui ka selle mõju ökosüsteemidele. Tähelepanu all on olnud ka globaalse soojenemise ja sademete hulga muutuste mõju taimekooslustele. Hoopis vähem on aga informatsiooni muude globaalmuutuste kohta, mis samuti mõjutavad ökosüsteemide talitlust,» selgitas rakendusökoloogia professor Krista Lõhmus projekti tagamaid.

Üks olulisemaid kasvuhoo- negaase, mis neelab maapinnalt eralduvat infrapunakiirgust ja muudab seeläbi keskkonna soojusbilanssi, on tema sõnul veeaur. «Veeauru osatähtsus atmosfääris

on kesktlääbi 2% ning ligikaudu kaks kolmandikku võimalikust kasvuhooneefektist võib tegelikult panna just veeauru arvele,» ütles ta.

HÜBRIIDHAAB JA ARUKASK

Veeauru võimaliku mõju uurimiseks on TÜ teadlastel kümneks aastaks renditud endine põllumaa, kuhu on istutatud hübriidhaavad ja arukased.

Katsealale on FAHM-i projektijuhi Priit Kupperi sõnul rajatud üheksa katseringi, mille toimubki metsaökosüsteemi

Foto: 5x Andres Tennus

se õhuniiskusega

õhuniiskusega manipuleerimise eksperiment.

«Iga katsering asub katseruudus suurusega 14x14 meetrit, kus kasvab ühemeetrise vahekaugusega 196 puud, neist pooled on hübriidhaavad ja pooled arukased». Peale selle on igasse katseringi külvatud või istutatud kahte eri tüüpi alustaimestikku, n-ö lihtne ja keeruline.

Esimene koosneb peamiselt timutist ja teistest kõrrelistest, teine on liigirikkam, sisaldades raiesmikult toodud mätastena istutatud ja külvatud metsataimi. Nii võib näiteks mõnest katseringist korjata ka metsmaasikaid.

Õhuniiskusega manipuleerimist vabaõhu tingimustes kasutatakse esmakordselt just Eestis. Idee pärineb Lõhmuse sõnul pro-

fessor Olevi Kullilt (1955–2007), taimestu liigilise mitmekesisusega manipuleerimise idee andis aga praegune tippkeskuse juht professor Martin Zobel.

ESMAKORDSELT MAAILMAS

Seni on maailmas teada kümme-kond süsihappegaasiga manipuleerimise projekti.

FAHM-i projekti tehnoloogia põhinebki FACE-i ehk süsihappegaasiga rikastamise tehnoloogial.

FAHM-i katseala tehnilise lahenduse välja töötanud ökofüsioloogia õppetooli teadur Jaak Sõber rääkis, et FACE-i tehnoloogiat on maailmas kasutatud juba alates 1970. aastatest, õhuniiskusega aga pole seni välikatseid tehtud.

Küsimusele, miks seni maailmas sarnast projekti läbi viidud ei ole, on FAHM-i projektiga seotud uurijatel raske vastata.

Rakendusökoloogia dotsent Arne Sellin nendib, et ilmselt seetõttu, et see on tehniliselt komplitseeritum, kuna veeaururõhk atmosfääris on temperatuuri funktsioon.

Seega on tema sõnul mängus rohkem muutujaid ja tingimusi on keeruline kontrollida.

«Õhuniiskuse kontsentratsioon on meie tingimustes küllalt kõrge, harva alla 50%. Õhuniiskuse suurendamisega vähendame me oluliselt auramist, mis võib anda olulisi muutusi katseökosüsteemides,» ütles Jaak Sõber.

Kindlasti on üks põhjustest rakendusökoloogia vanemteaduri

Anu Sõbra sõnul ka selles, et seni on globaalse soojenemise uurimise peatähelepanu olnud pööratud süsihappegaasi hulga suurenemisele atmosfääris.

«See on loomulik, kuna CO₂ kontsentratsiooni kasv atmosfääris on olnud lühikese ajavahe miku (50 a) jooksul erakordselt kiire,» lisas ta.

Nüüd on tema sõnutsi ilmselt kätte jõudnud aeg, mil hakatakse üha enam tähelepanu pöörama teiste mõjufaktorite, nagu seda on veeaur, osatähtsusele globaalsetes protsessides. «Selles osas võiks FAHM-i projekt olla esirinnas,» tõdes Sõber.

KÕIKVÕIMALIKUD MÕÕTMISED

Katsealal toimuvad pidevalt baasmõõtmised. Nii registreeritakse Priit Kupperi sõnul suhtelist õhuniiskust, õhutemperatuuri, tuule suunda ja kiirust, mulla veepotentsiaali ja temperatuuri 15, 30 ja 60 cm sügavusel, fotosünteesiliselt aktiivset kiirgust, sademeid ning puude ksüleemivoolu (vee vool juurtest lehtedesse) intensiivsust.

Katse tulemustest on huvitatud nii mullastiku, alustaimestiku kui ka puude füsioloogia uurijad.

Arne Sellin, keda huvitab eeskätt puude veevahetus, tõdes, et ehkki esimese katse aasta põhjal ei saa veel teha põhjanevaid järeldusi, on selge, et õhuniiskuse suurenemine mõjutab metsaökosüsteemi.

«Esiialgu arvasime, et niisutusringides kasvavad puud paremini,» rääkis ta. Niiskes õhus on puulehtede õhulõhed tema sõnul

rohkem avatud ja seega on ka süsihappegaasi kontsentratsioon lehe rakuvaheruumides kõrgem. «Võiks arvata, et seetõttu on ka fotosüntees intensiivsem ja puud kasvavad paremini. Aga tulemused tunduvad pigem vastupidised,» ütles Sellin.

Samas ei välista Sellin ka seda, et eri aastatel saadakse vastandlike tulemusi, sest 2008. aasta oli 50 viimase aasta üks sademeterohkemaid ning seega erandlik, ehkki piikaajaline tendents Balti regioonis on sademete suurenemisele.

Krista Lõhmuse sõnul on oluline mõõta mulla hingamist ja lämmastikuringet, sest ohtlike kasvuhoonegaaside emissioon lähtub mullast.

Igal juhul on selge, et uurida on Järvselja katsealal palju, alustades taimede füsioloogilistest protsessidest kuni metsaökosüsteemi kui terviku talitlemiseni välja.

FAHM-I PROJEKT

- FAHM ehk *free air humidity manipulation* tähendab õhuniiskusega manipuleerimist vaba-õhukeskkonnas.
- Projekti alustati professor Olevi Kulli juhitud alus- ja rakendusökoloogia tippkeskuses ja töö jätkub koostöös bioloogilise mitmekesisuse tippkeskusega.
- Infrastruktuuri loomine algas 2006, esimene katse aasta oli 2008.
- Katseala asub Tartumaal Meeksi vallas Rõka külas Järveljal (ca 50 km Tartust).
- Kodulehekülge asub aadressil www.lote.ut.ee/FAHM.

Äsja kaitseväest naasnud matemaatika üliõpilane Indrek Loolaid aitab katsealal mõõta puulehtede pindala.

Katseala andurite juhtmed jooksevad kokku juhtkappidesse, millest Priit Kupper üritab andmeid «välja meelitada». Loomulikult mõõdetakse katsealal ka sademete hulka ning puule kinnitatud kunstleht mõõdab lehtede märgumist.

Open-top ja minirisotronoru

Katsealal kasutatakse kahte tehnoloogilist lähenemisviisi. Kolmes katseringis on tegemist udu pihustamisega. Seda meetodikat on Anu Sõbra sõnul laialdaselt kasutatud paljude katmik-aia-kultuuride kasvatamisel juba 60. aastatest alates. «Nüüd on see esmakordselt rakendatud ökosüsteemi skaalal toimuvate globaalmuutuste uurimise teenistusse.»

Selleks kasutatakse ventilaatorist, õhujaotustorustikust, kõrgsurvepumbast ja veedüüsidest koosnevat süsteemi. «Vesi pihustatakse liikumisel läbi peenikeste düüside ning kantakse tuule ja ventilaatori abil läbi kogu katseringi. Katseringide süsteemide tööd juhitakse selleks loodud arvutiprogrammidega sõltuvalt tuule suunast, kiirusest ning välisõhu niiskuseisaldusest,» selgitas Jaak Sõber.

Uue lahendusena ehitati sellel kevadel kolmele katseringile ümber kiliseinad. Sellist kiliseintega ümbritsetud ja ülalt

avatud kambrit nimetatakse Anu Sõbra sõnutsi rahvusvahelises teadusslängis *open-top*'iks.

Tema sõnul peaksid pealt lahtist kasvuhoonet meenutavad ehitised aitama paremini õhuniiskust tõsta ja langetada, sest vähendavad tuule mõju.

«Ühes katseringis kasutatakse täielikult FACE-i tehnoloogia modifikatsiooni, mille tulemusena püütakse õhuniiskust suurendada ilma lehti ja mulda märgamata, et vältida sellest tingitud kõrvalmõjusid. Ning ühes katseringis toimub õhuniiskuse vähendamine õhukuivati ja õhujaotustorustiku abil,» selgitas Jaak Sõber.

Open-top tehnoloogia puhul suurenevad Anu Sõbra sõnutsi lisaefektina nii temperatuur kui ka aurumine. «Nüüd ongi edaspidi hea võrrelda, kuidas mõjub taimestikule õhuniiskuse muutmine tavalises (madalama temperatuuriga) katseringis ja kõrgema temperatuuriga *open-top* katseringis, aga ka võimalik leida udutamistest põhjustatud

lisaefekte», lisas Anu Sõber.

FAHM-i projekti teebki tema sõnul huvitavaks, ent ka keeruliseks just see, et sarnast katset ei ole varem tehtud ning kõik lahendused tuleb endil välja mõelda. Sageli ei ole kõiki tagajärgi võimalik ette näha. Nii esineb näiteks udutamise tagajärjel puudel lehekahjustusi (lehed on tõmbunud servast pruuniks ja jäänud kangu).

Juurte kasvu uurimiseks nende vahetus keskkonnas on näiteks Krista Lõhmuse tööühmal välja töötatud originaalse lahendusega sulguritega läbipaistvast akrüülist minirisotronorud, mis paigutatakse maasse 45-kraadise nurga all. Toru siseläbimõõt on 50 mm, spetsiaalse kaamera abil on läbi toru seina võimalik pildistada juuri poole meetri sügavuseni maa all. Pildistatakse üks kord kuus ning korraga teeb kaamera ühe ülevalt alla liikumise jooksul 35 pilti. «Ühele pildile mahub seega 1,3x1,8 sentimeetrine mullaala,» selgitas Lõhmus. ①

Kantsler s paindlikum

Foto: Andres Tennus

Andres Liinat tänavusel
akadeemilise spordiklu-
bi parimate sportlaste
autasustamisel. Kantsler
asus spordiklubi juhatuse
esimehe kohale juuni
alguses.

oovib muuta ülikooli maks ja mõõdetavamaks

APRILLI ALGUSES TARTU ÜLIKOOI KANTSLERINA TÖÖLE ASUNUD ANDRES LIINAT NENDIB, ET TEMA VASTUTUSVALDKONNAS PROBLEEME JAGUB, ENIM ON TEDA SENI ÜLLATANUD ÜLIKOO- LI LIIGNE BÜROKRAATLIKKUS JA ÜLEREGULEERITUS.

Sigrid Söerunurk

sigrid.soerunurk@ut.ee

Milline mulje on Teil ülikoolist seni kujunenud?

Tegemist on targa ja õppiva organisatsiooniga. Paljud asjad on nii nagu eeldasin.

Mis on kõige enam üllatanud?

Mis tahes organisatsioon peaks minu nägemuses püüdlema paindlikkuse ja lihtsuse poole. Ülikool on kohmakas ja bürokraatlik. Välistele muutustele reageerimine on aeglane ja otsustamisprotsess hierarhiline. Hierarhia ei ole põhjus ega asi iseeneses, hierarhia on teatud tegevuste või tegevusetuse tagajärg.

Saab süsteemi kuidagi paindlikumaks muuta?

Kindlasti. Selle jaoks ma olengi tööl (*naerab*). Mul on päris palju mõtteid, kuidas muuta ülikool organisatsiooni mõttes tõhusamaks. Kui räägin tõhususest ja efektiivsusest, mõtlen eelkõige tugiüksuste ja üldist juhtimist, mitte akadeemilist juhtimist. Viimast saab paremaks muuta tugiüksuste parema töö kaudu.

Tooge mõned näited.

Üks mõtteviis, mida olen püüdnud juurutada, on viia vastutus töö tegijatele.

Juhtide ülesanne on luua töötegemiseks head tingimused ja keskkond ning töö tegemise eest vastutab eelkõige töö vahetu tegija. See on kõikidel juhtimistasanditel nii.

Seetõttu peaks otsustamine toimuma võimalikult nende sündmuste lähedal, millele tahetakse mõju avaldada. Ent kooskõlastusringid ja allkirjade hulk dokumentidel on nii suureks aetud, et see teeb otsustamise kohutavalt aeglaseks ja keeruliseks.

Nii palju kui võimalik, olen püüdnud muuta ettekirjutusi, mis takistavad kiiret otsustamist ja vastutuse viimist vahetule täitjale.

Üldist hoiakut on kahjuks raske muuta. Tihti ei anta aru, miks mõni mehhanism on nii kohmakas ja keeruline. Minu jaoks ei ole hea seletus see, et üks või teine asi on pikka aega nii olnud.

Ma ei arvusta hetki ega inimesi, millal ja miks teatud otsused on tehtud. Igal ajahetkel on oma reeglid ja need otsused, mis tehti

ülikoolis aastaid tagasi, olid tol hetkel parimad. Praegused väljakutsed on aga erinevad ning vajavad ka teistsuguseid lahendusi.

Kui kerge või raske on domineerivat suhtumist muuta? Ei piisa ju sellest, kui kantsler annab välja käskkirja, et nüüd ei ole dokumendile enam nii palju allkirju vaja.

Paljude inimeste jaoks on see teatud mõttes paradigma muutus ja kindlasti nii mõnigi kohmetub, aga ma olen märganud mitmeid innustunud nägusid.

Tegelikult tahaks me kõik olla oma otsustes vabamad. Seetõttu ma usun, et inimlikult peaks see olema motiveeriv.

Kas kooskõlastusringe võiks siis ka vähem olla?

Kooskõlastusring on ka demokraatliku juhtimise üks ilminguid. Tõsi, ma olen ka märganud selliseid kooskõlastusringe, mida võib nimetada formaalseteks, sest kooskõlastuseks antud aeg on nii lühike.

Ent sellest kriitilisemalt tuleb suhtuda nähtusesse, mida ma nimetaks allkirja fетиšeerimiseks.

Kuivõrd erineb juhtimine ülikoolis juhtimisest äriorganisatsioonis?

Juhtimine on oma loomuselt universaalne tegevus. Sõjavägi, haigla, ülikool, kirik, kingavabrik – nende juhtimises on väga palju sarnast. Üldisel tasandil peaks küsima, et mis see on, mis paneb inimesi rohkem pingutama ja meeskonnatööd tegema.

Erinevus tekib tegevusvaldkondades ja siin on ülikool muidugi spetsiifiline. Siin eksisteerivad kitsendused, mida äriettevõttes ei ole. Mõnes tegevusliinis on vabadus isegi suurem kui äriettevõttes, näiteks akadeemiline vabadus.

Kas teistel organisatsioonidel on ülikoolilt midagi õppida?

Kindlasti. Äriorganisatsioonid on mõneski otsustusprotsessis rohmakamad või kärsitumad. Ülikoolil on analüütilist lähene mist rohkem kui ühes tüüpilises äriettevõttes. See on positiivne. Ülikool targa organisatsioonina omab konkurentsieelist. Mul hea meel, et igale probleemile on kuskil lahendus, ole vaid mees ja otsi see 3500 töötaja hulgast üles.

Millised on kantsleri vastutusalal teravamad probleemid?

Osa neist on valdkonnaspetsiifilised probleemid, osa üldisemad, mis omased kogu ülikoolile. Probleemid otsustusprotsesside ja delegerimisega on üleülikoolilised.

Peale selle on oluline tulemuslikkuse mõõtmine. Tahame teisel poolaastal vähemalt kantsleri vastutusalal osakondade tasan-

dil käivitada tulemusjuhtimise süsteemi, mis sisaldab tasakaalustatud mõõdikuid, mille põhjal saame täpsemalt ja objektiivsemalt vastata küsimusele, kas me oleme sellel aastal paremad, kui olime eelmisel. Tahame olla paremini tagasisidestatud.

Kui see süsteem end õigustab, siis loodetavasti õnnestub seda levitada ka ülikoolis laiemalt. Samas ei ole see eesmärk omaette. Tugiüksuste puhul on tulemuslikkus ja selle mõõtmine üks võtmesõnadest.

Kuidas need mõõdikud välja näevad?

Klassikalises mõttes jagunevad need nelja rühma. Esiteks on kliendiaspekt. Tugiüksuse jaoks on kliendid suuresti teaduskonnad ja kohati ka teised tugiüksused. Tuleb mõõta nende tagasisidet.

Teiseks on töötajate rahulolu. Rahulolu ja motivatsiooni vahele võib tihti tõmmata võrdusmärgi. Kui rahulolu näitajad on head, on suur tõenäosus, et asjad õnnestuvad. Kolmas on finantsaspekt.

Kõikide tugiüksuste käsutuses on teatud hulk ülikooli vara.

Me peame kokku leppima – ja olemegi nii mõneski valdkonnas kokku leppinud –, kuidas selle vara kasutamise efektiivsust mõõta.

Neljas on arengu aspekt. Kui vaadata ülikooli kui tervikut, siis osa mõtteid ja tegevusi tulenevad arengu- ja rakenduskavast. Usutavasti saab rakenduskavast sedavõrd hea töövahend, et seda kasutades saab ülikool kiiremini areneda.

Üks asi, mis mind häirib, on see, et ülikool on väga killustunud, eri struktuuriüksuste omavaheline koostöö on väga nõrk. Palju on kapseldumist ja nn teie-meiet.

Tugiüksuste vahel, tugiüksuste ja akadeemiliste üksuste vahel, kantsleri vastutusalal olevate osakondade vahel, teaduskondade ja keskse juhtkonna vahel – mis iganes tasandil on hästi palju vastandamist. Seetõttu on asjade paremaks mineku oluline eeldus ülikooli kui organisatsiooni ühise siduva eesmärgi olemasolu.

Kui ülikool suudab neis küsimustes läbimurde saavutada, vabaneb tohutu potentsiaal.

Kas arengukava, kuhu said kirja ühised eesmärgid, on siin abiks?

Arengukava aitab kindlasti, kuid igasuguse eesmärgi oluliseks tunnuseks on mõõdetavus. Toon võrdluse jalgpalliga. Jalgpallis tormab väljakule 11 mängijat, kõigil on oma roll – kes kaitsab väravat, kes lööb väravaid, kes löhub vastase ründemängu.

Kujutagem aga ette, kui meeskonnal pole ühist eesmärki – võita mäng. Ülikoolis on olukord üpris sarnane – meil on väga hea väravavaht, väga head kaitsjad ja ründajad, aga me pole ühises eesmärgis kokku leppinud. Lihtsalt öelda, et me tahame olla head, tundub ebapiisav. Öelda, et me tahame olla head mängijad, tundub ebapiisav.

Eesmärki peab saama mõõta. Ega asjata ole väga paljud maailma ülikoolid seadnud eesmärgiks teatud edetabelitesse jõudmise.

See ei ole pelgalt trikoovoor ja edvistamine. See on organisatsiooni allutamine teadlikult ühisele eesmärgile. Ma ei ütle, et reitingutesüsteem on parim eesmärk. Kindlasti tuleb mõelda, kas on alternatiivseid eesmärke, mis oleks paremini mõõdetavad ja selgitaksid ning seoksid meie püüdlusi paremini. Diskussioon sellel teemal on kindlasti vajalik.

Tulles tagasi konkreetsemalt kantsleri vastutusalale juurde, siis milliste valdkondadega olete seni rohkem tegelema?

Töö ise on sundinud mulle mõne valdkonnaga tegelemise jõulise-malt peale. Viimase paari nädala tegemistest on rohkem tähelepanu ja aega nõudnud nn ruumi-programm. Ülikoolil on praegu meelelt palju vara – meil on põrandapinda umbes kaheteistkümnene Olümpia hotelli jagu. Küsimus on selles, kas me majandame seda vara efektiivselt.

Olen läbi käinud peaaegu kõik õppehooned ning näinud, et meil on kindlasti kohti, kus õppe- ja teadustöö tegemise tingimused on nigelad. Me peame tegema endale selgeks, mis on põhitegevuseks mittevajalik vara. Mõistevõlt on need ebatraditsioonilised otsused, aga mittevajalik vara tuleb müüa selleks, et ehitada uusi ja paremaid õppe- ja teadustöö ruume. See on karm, aga ma ei näe teist varianti, sest ülikooli laenuvõime on piiratud.

Peale selle on ülikooli eri struktuuriüksused avaldanud soovi lähema 3–4 aasta jooksul teha investeeringuid mahus 1,1 miljardit krooni. Teades meie

tänaseid võimalusi – vähenevat üliõpilaste arvu ja tõenäoliselt mitte suurenevat riigikassat, peab küsima, kas see kõik on realistlik.

Samuti olen tegelema mitmesuguste üldjuhtimise ja personalitööga seotud teemadega. Ka turundus on valdkond, mis võtab päris palju aega. Ülikoolil on suhteliselt toimiv ja läbimõeldud kommunikatsioonisüsteem, kuid see ei ole ilmselgelt piisav selleks, et reageerida hästi väliskeskkonna muutustele. Turundusvaldkonnas laiemalt on probleem killustatus ja koordineerimatus.

Sügisel tuleb ülikoolil teha teine eelarvekärbe. Kust saaks ülikool kokku hoida?

Üks aspekt puudutab vara kasutamist. Teine on reageerimine väliskeskkonna muutustele. Kui nõudlus ülikooli põhitegevuse järele väheneb, peame reageerima.

Põhitegevuse hea näitaja on üliõpilaste arv. Kui üliõpilaste arv väheneb, siis tõenäoliselt ei ole meil vaja nii suurt meeskonda ja nii palju vara. Sõnades see nii lihtne ongi, aga tegudes keeruline, sest mida lähemale me jõuame üksiktootaja tasandile, seda emotsionaalsemaks otsustamised lähevad.

Kust võiks tulu juurde teenida?

Kolmest põhitegevuse suunast on kindlasti kõige potentsiaalsemad täiendusõpe ja teadmiste siire ehk võime pakkuda ettevõtetele ülikooli teadussaavutusi. Siin on vaja teha palju jõupingutusi, kuid need on kindlasti valdkonnad, kus minu meelest on tulevik ülikooli jaoks helge.

Praegu on täiendusõppe fookuses põhiliselt meditsiinipersonal ja õpetajad, aga me peame vaatama laiemalt võimalusi, mida ülikooli kompetentsus, usaldusväarsus ja turupostisoon võimaldavad. Praegu peaks me valmistuma majanduse tõusuks. Kuna ülikool ise on kohmakas, siis võtavad need muudatused palju aega.

Üliõpilaste profiil on juba praeguseks oluliselt muutunud.

Nüüd ei tule enam kõik noored ülikooli otse koolipingist, vaid võivad seda teha ka näiteks pärast 20-aastast pausi õpingutes. Profiil on muutunud ja seega peab ülikool reageerima väliskeskkonna muudatustele ning turundustegevus peab seda jõuliselt toetama. Täiendusõpe, ümberõpe ja elukestev õpe on nii ülikooli kui ka õppija jaoks võimalused.

Kas ülikool kui organisatsioon on millegi poolest erinev või kujutame me seda siin ülikooli sees endale lihtsalt ette?

Kindlasti on. Eesti mõistes on juba 3500 töötajat ja ligi 400 aastat ajalugu erinev, aga otsides arengumootoreid, peaks me mõtlema nii erilisele kui ka universaalsusele.

Meil on kindlasti konkurentsieliseid, mida oleme ehk liiga vähe rõhutanud. Samas pole minu meelest patt vaadata ringi, kuidas maailma edukamad organisatsioonid, sh ülikoolid on edu saavutanud.

Võimalik, et üks meie arengupiduritest ongi see, et usume olevat end liiga erilised. ☹

Priit Soom tarkvarakirj teab, kuidas kö

Merilyn Merisalu

merilyn.merisalu@ut.ee

IT, riimide seadmine ja sepatöö pole sugugi ainsad asjad, millega 2002. aastal TÜ matemaatika-informaatika põhiõppe lõputunnistuse kätte saanud Priit sinasõber on. Tartu akadeemilisest meeskoorist võttis ta kiire elu pärast selleks aastaks küll «akadeemilise», aga fotograafiaga tegelemiseks näpistab aega, millal võimalust on.

Mõned aastad tagasi oligi Priit Tartus tuntud eelkõige kui hinnatud hobipiltnik. Nüüd on palgatöö ja muud projektid rohkem aega nõudma hakanud. Paari

nädala jooksul käib ta aga ikka korra-paar kuskil pilte tegemas.

«Isa pani mulle 15aastaselt esimest korda Zenidi pihku, õpetas, kuidas valgust vaadata, mis on säriaeg ja muud säärast,» meenutab Priit sattumist fotograafia juurde, millega ta sellest ajast saadik tegelenud on.

SEPISTAS ISE TASKURAHA

Just isale peab Priit tänulik olema ka noorpõlves saadud rataste ja helitehnika eest. Taskuraha teenis praegune tarkvarakirjutaja nimelt isa õpetatud sepatööga.

«Enne kui õppisin programme kirjutama, tagusin üheksan-

dast eluaastast rauda. Vahel olin isale selli eest, ise tegin väiksemaid asju, mida laatadel müüa sai,» räägib mees, kelle firmamärkiks olid toona rauast roosid.

Siis tuli aga ülikool, kuhu Priit ei läinud õppima juurat, nagu suur osa ta suguvõsast. Sellest jutustades muigab ta, et on oma kunstikalduvustega pere hulgas must lammas, kes läks hoopis teist teed, reaalteaduste manu.

Arvutid huvitasid Priitu kooliajast saadik ja kuna gümnaasiumi lõpus läks matemaatika eksam hästi ja pea tundus seda jagavat, mõtleski noormees, et läheb just sellesse teaduskonda. «Ja olen

Salumaa – anik, kes s haamrit es hoida

Foto: Kerly Ilves

Priit Salumaa on oma elus fotograafiat ametlikult õppinud umbkaudu kolm kuud. Selleks ajaks juba 13 aastat pilte teinud mees kursustel palju uut ei kuulnud.

siiaaani valikuga rahul!» kiidab ise ka tagantjärele otsuse heaks.

Priidu sõnul õpetatakse ülikoolis hoopis teistsugust matemaatikat kui keskkoolis.

TÕSINE TÄPPISTEADUS

«Alguses ikka väga raske, aga sain hakkama,» räägib Priit, kelle mõned kursusekaaslased tegid näiteks algebra eksamit umbes seitse korda, kuni lõpuks ennast sellest aineksest läbi närisid.

Tema ise jõudis eksamiksi läbi lugeda kolmandiku telliskivisarnasest õpikust, kuigi aega õppimiseks oli umbes viis päeva. «Selliseid õpikuid loetakse

umbes pool lehekülge tunnis, et üldse asjadest aru saada,» toob Priit põhjenduseks.

Õnneks teadis ta läbiloetud osa väga hästi ning kuigi kogu materjali peale tehtud kirjalikust osast kukkus ta esialgu läbi, siis eksami teises pooles suutis ta õppejõu ees oma teadmistega piisavalt hiilata, et esimesel korral ikkagi positiivne kolm välja venitada.

Kõige ajuvabam asi, mis ülikooliajast Priidule meelde on jäänud, on see, milline täppisteadus matemaatika ikkagi on.

«Matemaatikaülesannetes aeti isegi komade ja punktide õiget märkimist taga ja grammatikaeksimuste eest võeti punkte maha,» raputab mees ka nüüd uskumatuses pead.

Esimesed paar ülikooliaastat oli Priit aktiivne ka kurikuulsas NAKis (Noorte Autorite Koondis) Contra, Tähismaade, Ilvese ja Ruitlase kõrval. Kord nädalas oli tavaliselt koosolek, millele lisandusid igasugused esinemised.

Praegu ei jää palgatöö kõrvalt NAKi ja kirjandusega tegelemiseks väga palju aega. Viimati käis Priit NAKiga esinemas tänavu emakeelepäeval. Paar viimast aastat on ta korraldanud ka suveseminari «Lätete pääl» ning eelmise kuu keskel enne puhkusele minekut avaldas ta oma teise interneti-luulekogu blogu09.

«Ma olengi selline loodussõbralik inimene – säästan puid ja ei trüki ennast paberile,» muigab Priit oma viimasest üllitiseist rääkides, mida saab lugeda aadressil <http://blogu09.blogspot.com/>.

Kolmandal kursusel õppides jäi kirjandusliku tegevuse jaoks

napilt aega, sest koos kursusevennaga tegi Priit tudengiprojektina osaühingu ja nii hakati endale erialateadmistega elatist teenima.

TARKVARAKIRJANIKU ELU

«See oli ikka üsna tasuv töö, mida sai mugavasti teha ka väiksema koormustega aegadel ja näiteks suviti,» meenutab Priit. Ühe nende projektina valmis sellel ajal ka Tartu bussiinfosüsteemi.

Magistriõpingute kõrvalt töötas Priit ka aasta ülikooli IT-osakonnas tarkvaraarendajana, andes oma panuse näiteks kasutajainfosüsteemi loomisesse. Siis pühkis ta aga Eesti tolmu jalgadelt ja läks ennast Saksamaale täiendama.

«Tundsin, et selles erialas, mis mind täpselt huvitas, jäi TÜs antavate teadmiste hulk väheseks,» põhjendab Priit minekut. Teise põhjusena tahtis ta näha, kuidas elu välismaal käib, saadud tehnikastipendiumid andsid selleks hea võimaluse.

Masinaehituse erialal maailma tippu kuuluv Aacheni ülikooli kvaliteet on selline, milleni Tartu Ülikool ei saagi kunagi jõuda. Seda põhjusel, et kõik 40 000 sealset üliõpilast õpivad ainult tehnikaerialasid. «Selliseks spetsiifikaks nagu seal, ei olegi meil siin, kus teaduskondi ja erialasid on palju, võimalik ega ka mõtet minna,» ütleb Priit.

Veidrana tundus Saksamaal see, et kuigi Aachen on ülikoolilinnana Tartuga sarnase öhkonnaga, oli linnapilt ise täiesti erinev. «Kohati oli tunne, nagu oleksin ülikooli asemel sõjaväes,» muigab Priit.

Nimelt oli suures ülikoolis

naiste osakaal jahmatavalt väike – silma järgi oli tudengite seas naisi kõigest umbes viis protsenti. Naiste kohalemeelitamiseks on seal isegi riiklikud projektid.

«Eesti on vanade Euroopa riikidega võrreldes tõeline võrdõiguslikkuse kants, minu kursusel oli Tartu Ülikoolis naisi umbes kolmandik,» toob Priit välja.

Küll toob ta Saksamaa suure plussina välja sealse tudengite kaasamise teadustegevusse. Eestist lahkudes oli Priidu nimel vaid üks teadustöö, sest ühes teadusartiklis oli osa tema bakalaureusetööl. Kaks aastat hiljem tagasi tulles võis artikleid, mille all ka tema nimi, kokku lugeda juba viis.

VÕÕRSIL PATRIOODIKS

Seal kaasatakse teadustöodesse ka bakalaureuseastme tudengite uurimis- ja seminaritööd, Eesti tudengite nimed hakkavad teaduspublikatsioonides figureerima üldjuhul alles magistriaastate lõpuosas.

Kodumaalt lahkumine tähendas Priidu jaoks lisaks tugevale tehnilisele haridusele ka mõnes mõttes Eesti patrioodiks saamist. Ära minnes ja kaugelt Eesti ja Lääne-Euroopa poliitilist kultuuri ja eetikat vaadates olid tal tüüpilise noore mõtted, et mujal on parem. Sealset bürokraatiat nähes hakkas üha enam tunduma, et pole kodus hullu midagi.

«Ma arvan, et paljukardetud ajude äravool ei ole üldse mingi teema,» lisab Priit selle jutu peale. Muidugi jäävad mõned pärast ülikooliõpinguid ka välismaale edasi, aga tema sõnul tuleb suu-

PRIIT SALUMAA

- Sündinud 11. mail 1980.
- Lõpetanud TÜ matemaatika-informaatika teaduskonna 2002. aastal.
- Lõpetanud magistriõpingud Aacheni ülikoolis 2005. aastal.
- Töötas ülikooli ajal sõbraga välja Tartu linna bussiinfosüsteemi.
- Korraldab mobiilitehnoloogiahuvilistele juba poolteist aastat kokkusaamisi MobileMonday Estonia.

rem osa neid, kellel juba kodumaalt mingi kõrgharidus kätte saadud, ka tagasi ja annavad nii oma koduülikoolile palju juurde.

«Tõenäoliselt on välismaale jääjate hulk palju suurem nende hulgas, kes 17-18 aastast võõrsile lapsi hoidma lähevad ja kelle side kodumaaga on nõrgem,» tähendab Priit, kes näeb tulevikus ühe võimalusena ka seda, et ta ise tuleks ülikooli õpetama.

Kohe ta oma jah-sõna ei ütleks, sest praegu on erasektoris tööd palju ja killustada ta ennast ei taha. «Ja doktorantuuri või teadustegevuse juures ei näe ma, et poolest kohast piisaks, sellele

peaks tõsisemalt pühenduma,» lisab Priit.

Priidu põhiaeg kulub töötamisele firmas DailyPerfect, mis keskendub personaliseerimistele. Juuni alguses kirjutati meedias palju nende loodud lugeja eelistusi aimavast uudistesaidist.

LOE, MIDA TAHAD

«Tänapäeval on infomüra, mida peab läbi seedima, nii meeleltult suur ja kui tahad jälgida kahte, kolme või võib-olla sadat uudistekanalit, siis kuluks terve päev ainuüksi pealkirjade lugemisele,» räägib mees.

Sisusooitustehnoloogia kogub inimese digitaalse jalajälje põhjal kasutajaga seotud avalikku infot Internetis, mille järgi ennustab ja pakub välja uudiseid, mis huvi võiksid pakkuda. Selleks tuleb dailyperfect.com uudistesaidil lihtsalt oma nimi sisestada.

Priidu sõnul on personaliseerimise võlu selles, et see toimib intelligentse filtrina. «Näiteks 80 000 pealkirja asemel saad sa ainult 200, mis hoiab meeleltult aega kokku,» seletab ta.

Kuigi firma ise asub Tallinnas, töötab Priit kodus Tartus. Õigmini käib ta tööl küll vanaema juures. «Mul on selline A-klassi kontor, kus mulle tehakse sama head sööki, nagu vanaema juures,» muigab ta ise.

Päris kodus õhkkonnas töötada Priidule ei meeldi. Hommikumantli või aluspükste väel arvuti taha istumine ei ole tema sõnul ikka õige asi. Töörütmile aitab kaasa see, kui hommikul tõused üles ja lähedki sõna otse- ses mõttes kuskile tööd tegema. ①

Foto: Jaanus Eskusson

Katsete korraldamiseks valmistas Jaanus Eskusson ise lasersadestuskambri. Lasersadestuse tehnoloogiaga on ta kokku puutunud juba oma kaksteist aastat, ka magistritöö oli samast valdkonnast.

Teemandilaadsete materjalide valmistamine

Aiija Sakova

aiija.sakova@ut.ee

«Me kõik tahaksime kasutada seadmeid, mille akud peaksid ilma laadimata kauem vastu ja paljud sooviksid akude jõul sõitvaid elektriautosid, mida 10 korda parem pliiaku juba rahuldavalt võimaldakski,» tõdeb mõned nädalad tagasi doktoriväitekirja kaitsnud Jaanus Eskusson.

Sarnased materjaliproblee-

mid on tema sõnutsi ka paljudes muudes valdkondades, näiteks superkondensaatorite (alternatiiv akule) valmistamisel, mis baseeruvad suures osas just süsinikmaterjalidel, mida tema oma töös uuriski. Äsja kaitstud doktoritöö tulemused peaksid muu hulgas ka selles vallas aitama edasi liikuda. Peale selle on paremate kondensaatorite saamine Eskussoni jaoks seotud ka isiklike huvidega ehk kergete

ja vastupidavate energia salvestitega.

Oma doktoritöö «Õhukeste teemandisarnaste süsinikkilede süntees impulsslaser-sadestus meetodil ja nende karakteriseerimine» jaoks valmistas rakenduseletrokeemia teadur Jaanus Eskusson erinevaid süsiniku kilesid ehk hästi õhukesi materjali kihte, kasutades sealjuures nelja erinevat aparatuuri seadistust.

Lihtsustatult seletades tähen-

davad Eskussoni katsed seda, et lasersadestuskambris oli tema eksperimentide puhul nn märklaudaineks väikese aururõhuga vedelik ehk vaakumõli.

«Lasersadestuskambrisse tekitatakse väga kõrge vaakum ning siis aurustatakse fokuseeritud laseri kiirega nn märklaudainet, mille tulemusel sadeneb veidi eemale paigutatud alusmaterjalile teemandisarnane õhuke kile,» selgitab Eskusson katsete olemust.

Märklaudast ainet laht löönud laseri kiir on väga suure energiaga ning annab osa oma energiast edasi lenduvale ainele. Nii on teekonnal märklaudast kasvatusaluse ni lendav aine nii suure energiaga, et sellel ajal toimub hulgaliselt keerukaid keemilisi reaktsioone, mille tulemuseks ongi kasvatusaluse pinnale tekkinud teemandilaadne aine.

Ehkki siledad teemandisarnased süsinikukiled (TSS-kiled) on Eskussoni sõnutsi üldiselt väga tugevad, ei ole see antud juhul eriti tähtis, sest rohkem pakkus huvi nende pindade keemiline inertsus ja teave pinnasileduse tekkepõhjuste kohta. «Viimane seetõttu, et vajaduse korral valmistada just väga karedaid ehk siis suure eripinnaga kilesid superkondensaatorite valmistamiseks,» ütleb ta.

Teavet kogus ta veel ka teemandisarnase kile kasvu juhtimiseks ning teatud huvitavate lisandite sisseviimise võimaluste kohta.

Uurimistöö kaugem perspektiiv on mõistagi teemandisarnaste süsinikukilede ja nende uurimisel saadud teadmiste rakendamise tehnikas. «Kõige levinum

kasutusvaldkond on TSS-kiledele mehaanilist ja keemilist kaitset pakkuvate pinnakatetena. Kuid selleks otstarbeks on palju sobivamaid meetodeid kui meie kasutata,» räägib Eskusson. Tema kasutatud meetodiga võiks aga lähemalt haakuda võimalikud opto-elektroonsed lahendused ja elektrokeemilised rakendused.

«Opto-elektroonsete rakenduste alla mahuvad nii tuleviku informatsioonitehnika kui ka andmeedastuse süsteemid. Elektrokeemiliste rakenduste all pean silmas eeskätt elektroodi materjale ning superkondensaatorite loomist. Praegu ei ole kohe need materjalid praktikas rakendatavad (hind on kõrge ja sadestusefektiivsus madal), kuid annavad selle sammu astumiseks väga väärtuslikku informatsiooni, mida saavad peale meie kasutada ka teised uurijad ning tööstuslike süsteemide loojad,» selgitab Eskusson.

Kuigi uurimus on rakenduslik, on tema sõnul siiski ekslik arvata, et mõnd katsetulemust on võimalik kohe n-ö seadmesse pakendada ja lõpptulemust nautida, sest väga tihti erineb tööstuslik aparatuur tublisti teadusaparatuurist.

Katsete korraldamiseks tuli Eskussonil eelnevalt projekteerida neli erinevat kilede valmistamise süsteemi. «Kasutasin nelja aparatuuri konfiguratsiooni, sest aparatuuri muutmine võimaldas valmistada erineva omadustega kilesid,» räägib ta.

Kilede uurimiseks ja karakteriseerimiseks kasutas ta samuti nelja eri moodust ehk optilist mikroskoopiat, Raman

JAANUS ESKUSSON

- 2007. aastast töötab rakenduselektrokeemia teadurina.
- Aastatel 2003–2005 töötas tehnoloogiaiastituudis projektijuhina.
- 2002 kaitses teadusmagistritöö.
- Aastatel 2000–2004 töötas füüsika instituudis insenerina ning 1997–2000 laborandina.
- 2000. aastal lõpetas TÜ keemia erialal.

spetrooskoopiat, aatommõju mikroskoopiat ja elektrokeemilisi mõõtmismeetodeid.

«Optilist mikroskoopiat on väga erinevat, kuid teatud lahenduses võib seda käsitleda ka kui tavalise mikroskoobiga vaatlemist. Raman spektroskoopia seevastu võimaldab uurida aine sisestruktuuri. Aatomjõu mikroskoopia põhineb aatomjõududel ja võimaldab uurida väga täpselt materjali pinnaehitust. Elektrokeemilised mõõtmismeetodid omakorda aitavad mõõta aine omadusi elektriväljas elektrolüüsi lahuses,» selgitab Eskusson ainet uurimisviise.

Nii näitasid Raman spekt-

roskoopia uuringu tulemused, et kasvatusaluse kiiritamine sadestustsüklite vahel täpselt kontrollitud energiatihedusega laserkiirega võimaldab tekitada teemandisarnases süsiniku struktuuris individuaalse teemandi faasi ehk puhta teemandi.

«Teemandi faasi tekkimine leiab aset kiiritava laserikiire väga

kitsas energiatiheduse vahemikus, mis samas on energeetiliselt väga lähedal süsiniku struktuuri grafitiseerimisele. Selguski, et kõrgematel energiatihedustel leiab aset samaaegselt teemandi faasi tekkimisega ka olemasoleva teemandi sarnase süsiniku grafitiseerumine,» ütleb Eskusson.

Aatomjõu mikroskoopia

mõõtmised aga näitasid, et madalama kasvatusaluse temperatuuri tulemuseks on suurema teralisusega pinna tekkimine.

Tähelepanuväärsed on tema sõnul just katsete käigus saadud teadmised tekkivate materjalide kohta, mida kinnitab ka rahvusvahelisel tunnustatud artiklite ilmumine. [Ⓘ]

Teemant, grafiit ja TSS

Teemandisarnane süsinik ehk TSS, mida nimetatakse ka diamiidiks või amorfseks tetraeedriliseks süsinikuks, on grafiidi ja teemandi vahepealne vorm.

Süsinikul endal ongi kaks klassikaliselt käsitletud kristallilist modifikatsiooni – teemant ja grafiit. Viimaste kristallvõre ehitus on erinev ja seetõttu on ka nende omadused küllaltki erinevad.

Grafiidil on kihiline struktuur, kus kihisisesed sidemed (süsinik on sp²-hübridisatsioonis) on küllalt tugevad, aga kihte omavahel hoiavad koos suhteliselt nõrgad jõud.

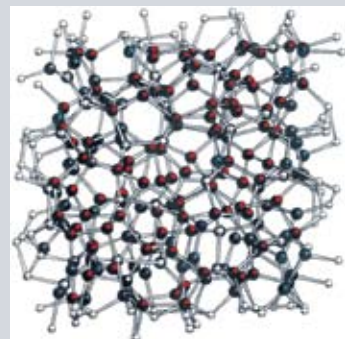
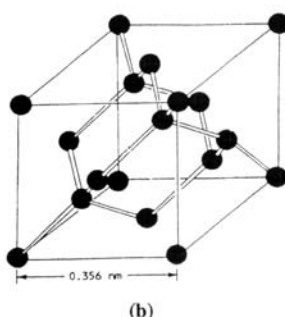
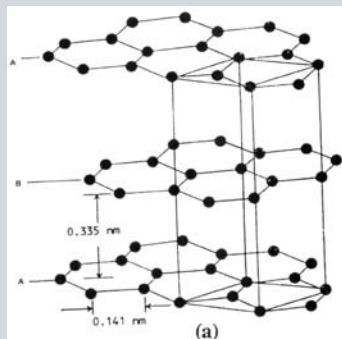
Teemandis on seevastu süsinik sp³-hübridisatsioonis ja iga süsiniku aatom on ümbritsetud nelja süsiniku aatomiga, mis on kõik võrdsetel kaugustel ja moodustavad tugevad kovalentsed sidemed.

Teemant on materjalina inimkonda huvitanud juba ammustest aegadest. Seda on püütud sünteesida juba 1797. aastast saadik. Huvi teemandi vastu on seotud selle teatud omaduste ainulaadse kombinatsiooniga.

Teemandil on kõige suurem kõvadus ja elastsusmoodul, samas on see teadaolevalt kõige

väiksema kokkusurutatavusega aine. Samuti on teemandil väga suur aatomtihedus, lai keelutsoon ja kõige parem soojujuhtivus, väike paisumiskoeffitsient, kõrge läbilöögipinge ja suur laengukandjate küllastumise kiirus.

Teemantit kasutatakse sageli pinnakateteks, et suurendada pindade nii mehaanilist kui ka keemilist vastupidavust. Teemandi väljavahetamine TSS-ga võimaldab aga kasutada teemandi häid omadusi märksa laiemalt, sest teemandi süntees on palju kallim ja komplitseeritum võrreldes TSS sünteesiga. [Ⓘ]

Grafiidi (a) ja teemandi (b) kristallvõred ning teemandisarnase süsiniku struktuur.

Ülo Vooglaid: Eestis fetišeeritakse ülikooli pääsemist

SOTSIAAL- JA HARIDUSTEADLANE, OMAAEGSE SOTSIOLOOGIALABORI LOOJA JA JUHT ÜLO VOUGLAID LEIAB, ET EESTI KÕRGHARIDUSE OLUKORD ON RÄBAL NING ET KIIREMAS KORRAS TULEKS MIDAGI ETTE VÕTTA, ET MUUTA ÜHISKONNAS VALITSEVAT ARVAMUST MÜÜDAVAST JA OSTETAVAST HARIDUSEST.

Aija Sakova

aija.sakova@ut.ee

Juhtisite enne ja pärast aprilli lõpus toimunud I kõrghariduskonverentsi tähelepanu sellele, et Eesti kõrghariduse üle oleks vaja sisulist arutelu, mitte ainult vormilisi kohtumisi oluliste isikutega. Mis on Teie meelest Eesti kõrgharidusega lahti? Probleem ei saa ju olla selles, et meil on kõrgharidusega

KOLMEAASTASESSE BAKALAUREUSEÕPPESSE EI MAHU MEIL PRAEGUSE ÕPPEKORRALDUSE RAAMES NII PALJU TEADMISI, OSKUSI JA ARUSAAMISEKS VAJALIKKU KOGEMUST, ET SELLE ÕPPE LÄBINUD ISIKUID SAAKS PIDADA KÕRGHARIDUSEGA INIMESTEKS.

noori liiga vähe, pigem on meil neid muu Euroopaga võrreldes isegi päris palju. Mis omakorda tähendab, et Eesti ühiskond, eeskätt majandus ei suuda kõiki neid inimesi rakendada.

Lahti on nii palju, et ühes või ka mõnes intervjuus ei ole võimalik esitada isegi vähegi rahuldavat loendit.

Sellest, mida nimetan, peaks juba paistma, et sissetallatud rada pidi edasi minna ei või. Täius-tada saab ja on mõtet seda, mis on enam-vähem hea, see, mis on vananenud, tuleks asendada ajakohasega.

Kolmeaastasesse bakalaureuseõppesse ei mahu meil praeguse õppekorralduse raames nii palju teadmisi, oskusi ja arusaamiseks, ettenägemiseks, äratundmiseks vajalikku kogemust, et selle õppe läbinud isikuid saaks pidada kõrgharidusega inimesteks.

Võib-olla seal, kus õpe on korraldatud mitu korda efektiiv-

semalt ning igal üliõpilasel on ku-raator, kus õpet kannab vaimsus, aatelus ja ennastsalgav tahe, kus üliõpilased elavad akadeemilisest vabadusest, uuringutest ja loo-mingust tüünes keskkonnas, on võimalik kujuneda kolme aastaga juristik, õpetajaks, treeneriks või inseneriks.

Aga see, mis on Eestis juhtu-nud seoses üleminekuga nn 3+2 süsteemile, on talutav vast ainult neile, kellel on ükskõik, või kes ei saa aru, millest jutt käib. Hea seegi, et arstide õpe on ikka veel korraldatud mõistuspäraselt.

Kartus, et meil on kõrgha-ridusega noori liiga palju, on ülearune. Ülearu palju on noori inimesi, kellel on bakalaureuse-või magistriõppe läbimist tõendav diplom, aga kes kuhugi ei sobi, sest nende isiksus on kidur ja haridus on selline, mille kohta üle-eelmisel sajandil öeldi «kasin».

Rahval, kes ei suuda korralda-da haritlaskonna täiendamist, ei saa tulevikku olla.

Üks asi, mis kõrghariduse väärtust ja väärtustamist vähendab, on Eesti väga suur ülikoolide hulk. Saan aru, et ka Teie suhtute kriitiliselt sellesse, kuidas eri haridusasutusi ja neist saadavat haridust nimetatakse ja käsitletakse.

Selle väitega, et Eestis on liiga palju ülikoole, ei saa ma nõus olla. Kahjuks on Eestis praegu vaid üks ülikool ja seegi ei ole ühtlane, selleski on üksusi, millel ülikooli tunnuseid ei ole. Ülikool on teadusasutus, kus toimub ka õpe, mitte õppeasutus, kus tegeletakse ka uuringutega.

Olete rääkinud kõrghariduse fetišeerimisest ja pelgalt riigieksamitele keskendumisest, mille tõttu jäävad keskkooli-õpilased kesise haridusega. See omakorda tingib selle, et ülikoolid on nõrga ettevalmistusega noortega hädas. Kas ma saan õigesti aru, et vihjate muu hulgas sellelegi, et ka Tartu Ülikool on lävendipõhisuse ja kõigi võimalike tudengite püüdmise sooviga kõrgharidusele karuteene osutanud?

Eestis ei fetišeerita mitte haridust, vaid diplomit, mis ulatatakse neile, kes on kehtiva õppekavaga ette nähtud õppe kuidagi läbinud. Fetišeeritakse ülikooli pääsemist.

Võimalik, et riikliku eksami- ja kvalifikatsioonikeskuse loojad ei kujutanud omal ajal ette, mis nende tegevuse tõttu mõne aja pärast juhtub. Ometi on tänaseks ammu selge, et koos lävendipõhise vastuvõtuga tõusid riigieksamid gümnaasiumites tähelepanu keskmesse.

Tahes-tahtmata tuleb tunnistada, et õpilaste, nende õpetajate ja koolide hindamise ning reastamise ainsaks kriteeriumiks on ülikoolidesse edasi õppima pääsenute suhtarv. Kui see ei ole ülikoolide fetišeerimine, siis mis see on?

Vähe sellest, et üks aasta keskkoolist kulub peamiselt riigieksamiteks valmistumise «treeningutele», on ka põhikoolist gümnaasiumisse pääsemisel kaalukeeleks riigieksamate edukalt «sooritamise» tõenäosus.

Sellega on aastaid ignoreeritud poiste ja tütarlaste arengutrajektoori erinevust, sest kes ei teaks, et tüdrukud küpsevad kaks-kolm aastat kiiremini. Nii on sooline tasakaal keskkoolides, nagu ka kõrgemates õppeasutustes, ammu käest ära.

Samuti eiratakse selliselt asjaolu, et andekus ja võimekus peaksid olema intellektuaalse edenemise eelduseks. Sooliste, vanuseliste, vaimsete, füüsiliste, psüühiliste jm iseärasuste tundmine ja arvestamine on Eestis jälle algusjärgus.

Enam ei peeta oluliseks, et noored inimesed peaksid kujunema haritud inimeseks, kes lisaks nendele teadmistele ja oskustele, mis on vajalikud kogu elu kestvaks enesetäiendamiseks, peaksid olema isiksustena adekvaatsed ja aduma vajadust osaleda subjektina (mitte manipuleerimise objektina) ühiskonna- ja kultuurielus, hoolitsema oma vanemate ning laste eest, hoidma loodust, Loojat, kultuuri ja kultuuriväärtusi, sh emakeelt ning oma ja teiste tervist.

ÜLO VOOGLAID

- Õppinud Tartu Riiklikus Ülikoolis 1954–1960 ajalugu ning 1965–1968 psühholoogia aspirantuuris, filosoofiakandidaat aastast 1970.
- Aastatel 1966–1975 töötanud ühtlasi TRÜ sotsioloogialaboris teadusliku juhendajana.
- Aastatel 1977–1986 töötas juhtivate töötajate ja spetsialistide kvalifikatsiooni tõstmise instituudis.
- Olnud aastatel 1991–1992 ENSV valitsuse teadusosakonna juhataja.
- Olnud riigikogu kolme koosseisu (1992–1996, 1996–1998 ja 2004–2005) saadik.
- Viimased kümmekond aastat õpetab TÜ õigus-teaduskonna Tallinna osakonnas teadustöö aluste ning teadusmetodoloogia kursusi.
- Kuulub paljudesse seltsidesse ja on ühtlasi mitme asutajaliige, on olnud Põhiseadusliku Assamblee liige.
- Peamised uurimissuunad on sotsiaalne kommunikatsioon, organisatsioon- ja juhtimisteooria, sotsiaalse juhtimise ja ise-regulatsiooni mehhanismid, innovatsiooniteooria ja praktika, teadusmetodoloogia ning haridusteooria ja -filosoofia.

Eesti koolides on kahjuks vaja neid teadmisi, mis on riikliku õppekavaga ette nähtud ja mille olemasolu saab riigieksamitel kontrollida. Aga teadmised ju ei tegutse! Tegutsevad inimesed, kellel on lisaks teadmistele ka oskused teadmiste kasutamiseks, kes suudavad ja tahavad oma peaga mõelda, kes saavad aru seostest ja sõltuvustest, põhjustest ja tagajärgedest, kes suudavad ja julgevad otsustada ning täita oma ning teiste otstarbekaid otsuseid, kes näevad piisava täpsusega, mis võib nende tegevuse või tegevusetusega kaasneda, kes austavad igaühe õigust olla vaba ja iseseisev määrani, mil see ei kahjusta teiste inimeste samasugust õigust.

Just ülikoolis peaks kasvama haritlaskond, kes suudab ja tahab

teenida oma rahvast. Kool, kus räägitakse ainult rahast, kus tehakse raha ja arvutatakse tegevusi ja tulemusigi üksnes rahas, pole ei õppe- ega teadusasutus, ammugi mitte haridusasutus!

Eraldi probleemina olete välja toonud õpetajate ettevalmistamise.

Tallinna ja Tartu Ülikoolis ettevalmistuse saanud õpetajatest ei ole paljud tegelikult võimelised pedagoogilises protsessis osalema. Päris kindlasti pole abi loota ka mingite peibutustega püsti aetud hädaabi projektidest. Õpetajaks sobib see, kellel on kutsumus, kes armastab mitte ainult lapsi, vaid ka oma maad ja rahvast ning kes tahab pühenduda.

Õppejõudude kujunemiseks on teada vaid üks tee ehk tea-

duslik uuring. Arusaam probleemist ja selle kausaalsetest ja funktsionaalsetest seostest, nagu ka keskkonnast, struktuurist ja infrastruktuurist, funktsioonidest, faktidest, teadmistest, arvamustest, uskumustest, unistustest jms kujuneb teaduslikus uuringus osalemiseiga.

Inimene, kes ei ole iialgi üheski uuringus osalenud ja täit vastutust kannnud selles tuvastatud faktide usaldusväärsuse eest, ei saa innustada üliõpilasi pühenduma uuringutele. Kardan, et need noored, kes tegid ülikoolis uuringute asemel esseedid, referaate, küsitlusi ja muid kirjeldusi, ei saa juhatada oma õpilasi teadusliku tunnetuse teele.

Tänapäeva vooruloengutel istunud ja testeksameid «sooritanud» noored inimesed ei oska kahjuks sageli mõelda, suhelda,

uurida ja luua, ega ka imestada ning vaimustuda.

Ajaloole mõeldes võiks meenutada, et vahetult pärast Vabadussõda, kui ei olnud veel peaaegu mitte midagi, rajas tollane Eesti Vabariigi valitsus koguni kuus õpetajate seminari (Võru, Viljandi, Tartu, Rakvere, Tallinna ja Läänemaa). Valdav osa tänapäeva Eesti koolidest laseb aga veneaegses reproduktiivses paradigmas ikka edasi.

Selle aasta seisuga jagunevad üliõpilased ligikaudu pooleks, osa maksab ja osa ei maksa oma hariduse eest. Samal ajal on teada, et väga paljud tudengid töötavad õpingute kõrvalt (ca 60%) ja nendest omakorda ligi 80% töötavad täisajaga. On selge, et ka see mõjub kõrgha-

riduse kvaliteedile. Milline on Teie seisukoht tasuta ja tasulise kõrghariduse kohta?

Seda, mille eest keegi maksab, on liiga raske ära arvata. Kindlasti mitte hariduse eest.

Mõni maksab õiguse eest käia loengutel ja mõni võimaluse eest kulutada õppejõudude aega ja ülikooli muid ressursse. Osa maksab ehk lootuses saada tänu õppele iseseisvaks ja vabaks. Viimased peavad pettuma.

Seni, kuni haridus- ja teadusministeeriumis, kõrg- ja muudes koolides ning ülikoolides ei ole haridussüsteemi ja hariduse kui fenomeni ning protsessi (protsesside süsteemi) mõistet ning räägitakse aina «hariduse andmisest», «hariduse rahastamisest», «võrkeelsest haridusest» jne, ei ole veel kuigi palju lootust, et

LEIAN, ET HARIDUST EI SAA KEEGI KELLELEGI KUSKIL ANDA. VÕIMALIK ON LUUA OLUD, OLUKORD JA SITUATSIOON, MILLES INIMESED KUJUNEVAD HARITUD INIMESTEKS. HARIDUST EI SAA OSTA, MÜÜA EGA VAHETADA...

olukord hakkab normaalsemaks muutuma.

Leian, et haridust ei saa keegi kellelegi kuskil ANDA. Võimalik on luua olud, olukord ja situatsioon, milles inimesed kujunevad haritud inimesteks ning püüavad säilida haritud inimestena. Haridust ei saa osta, müüa ega vahetada... Haridus ei saa olla ei tasuline ega tasuta. Küsimus on

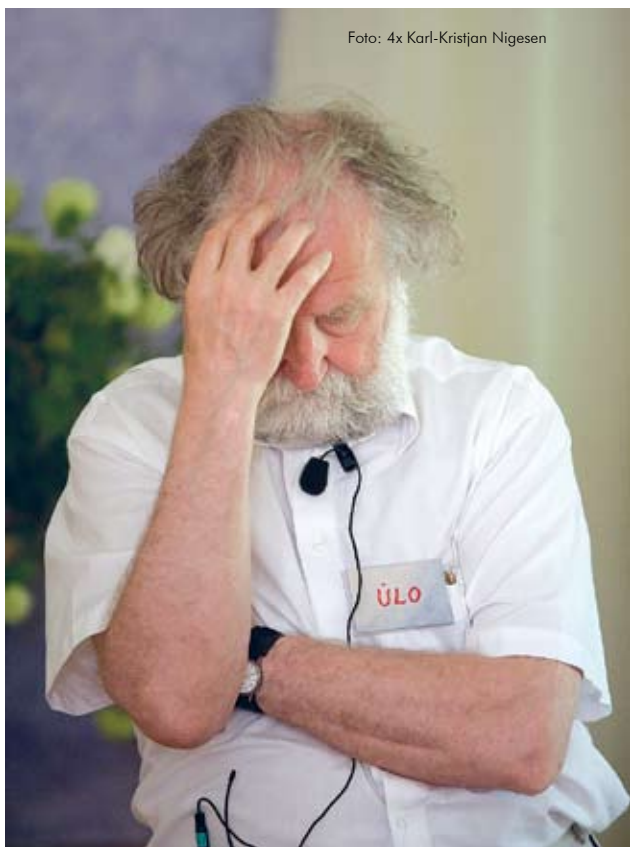

Foto: 4x Karl-Kristjan Nigesen

selles, kes maksab kinni õppega kaasnevad kulud. Kindlasti on praegune süsteem süsteemitu ja ebaõiglane. Kes teab, milline osa üliõpilastest käib õppe kõrvalt tööl, sh täiskohaga, see peaks saama aru, mis niisuguse õppega tegelikult kaasneb.

Millised oleksid Teie meelest need kõige esimesed ja vajalikud reformid, mida Eesti (kõrg)haridussüsteem vajaks?

Esmalt oleks vaja sõnastada ja avalikustada tänapäevane arusaam haridusest, haridussüsteemist, haritud inimesest, hariduse teguritest ja toimetest. Tuleb tõdeda, et Eesti kidumise peamiseks põhjuseks on häbi-väärselt vilets haridustase. Samuti tuleks kehtestada riigis üldine kompetentsusnõue, nagu ka nõue, et õpe kõikides koolides, sh kõrgkoolides ja ülikoolides peab olema vastavuses ühiskonnas ja kultuuris kujunenud ning kujunevate vajadustega.

Likvideerida tuleks riiklik eksami- ja kvalifikatsioonikes-

kus ning sätestada, et õpe koolis toimub kooli õppekava kohaselt, mis tähendaks ühtlasi koolide juhtkonna võimalust ja kohustust vastutada koolis toimuva õppe ja selle tulemuste eest. Taastada tuleks lõpu- ja küpsuseksamite nõue kõikides õppekontsentrites ja õppesuundades.

Arvestada tuleks sellega, et igasuguse õppe väärtus ilmneb õppe läbinud isikute rakendamisest ning et rakenduma peaksid nii arstid kui ka insenerid, nii õpetajad kui ka ohvitserid, nii kokad kui ka keevitajad. «Rakendumist» ei saa pidada koolitüüpe eristavaks tunnuseks. Samuti tuleks mõista, et mitte kutse või eriala ei rakendu, vaid isiksus kui subjekt, kellel peaks peale elukestvaks enesetäiendamiseks vajaliku üldhariduse olema ka erialane (eriala: vene k. *специальность*, ing. k. *speciality*), kutsealane (kutse: v.k. *профессия*, i.k. *vocation*) ja ametialane (amet: v.k. *должность*, i.k. *occupation*) ettevalmistus.

Tuleks endile teadvustada ja sellega arvestada, et subjekti areng on loomingu funktsioon.

Riigieelarvest peaks juba alates järgmisest õppeaastast finantseerima üksnes seda õpet, mis on kooskõlas ühiskonnas ja kultuuris kujunenud vajadustega; mis võimaldab omandada üldharidusliku, erialase-, kutsealase-, ametialase-, nagu ka tunnetus-, loome- ja kaitsealase ettevalmistuse; toetub nii teaduslikele uuringutele kui ka oma- ning välismaa kogemusele; on rahuldavaks peetava teaduslik-teoreetiliselt, metodoloogiliselt, metoodili-

sel ja didaktilisel alusel ning seob auditoorse õppe praktikaga.

Tarvituks tuleks võtta meetmeid, mis aitaksid aduda, kui kohatu on ajada ülikoolis vaid «oma asja». Ülikoolides ei ole õppe kvaliteet ju enam üldse oluline. Ülikooliseaduse ja Tartu Ülikooli seadusega kehtestatud kõrgkoolide autonoomia ei ole end õigustanud. Järelikult tuleks kaaluda selle, näiteks ajutist, tühistamist.

Teha tuleks uus ülikooliseadus, mille järgi saaksid kiduma jäänud õppeasutused kujuneda Ülikoolideks, kus oleks keskmes teadus ja põhiprotsessiks üliõpilaste kujunemine Haritlasteks, kus oleks ülikoolide tingimusteta kohustuseks kultuuri ja kultuuri-väärtuste hoidmine ning rahvusliku intelligentsi taastootmine, nagu see oli kirjas ka I Eesti Vabariigi aegses Tartu Ülikooli seaduses.

On selge, et rahuldavat olukorda ei ole võimalik saavutada üheski õppekontsentris, kui jätta teised õppekontsentrid vanaviisi edasi tiksuma. Pisiremondi ehk mõne õppekava uuendamise, koolide kokku- ja lahkuvimise asemel tuleb võtta ette kogu haridussüsteemi, kõiki otsese või kaudse haridusotstarbega institutsiooni hõlmav reform. Mida kauem seda edasi lükatakse, seda halvem.

Rahuldavaks saab ülikoolides olukord kujuneda vaid sel juhul, kui ülikoolide õigused, kohustused ja vastutus on kooskõlas ning mängulist tühitegevust riigieelarvest enam ei finantseerita.

UT ootab ka teisi mõtteavaldusi samal teemal.

**JUST ÜLIKOOLIS
PEAKS KASVAMA
HARITLASKOND, KES
SUUDAB JA TAHAB
TEENIDA OMA RAHVAST.
KOOL, KUS RÄÄGITAKSE
AINULT RAHAST, KUS
ARVUTATAKSE TEGEVUSI
JA TULEMUSIGI ÜKSNES
RAHAS, POLE EI ÕPPE-
EGA TEADUSASUTUS,
AMMUGI MITTE
HARIDUSASUTUS!**

Hea bakalaureuseõppe lõpetaja!

Oled läbinud esimese olulise etapi kõrghariduse teel ning loonud endale hulgaliselt edasimineku- ja valikuvõimalusi. Bakalaureusediplom on tunnustus mitme aasta pikkuse töö eest, kuid ei tähenda kaugeltki veel, et kõik on selgeks õpitud. Bakalaureuseõpingud olid sissejuhataks valitud valdkonda, põhjalikum sisu on aga veel

avamata. Alles magistriõpe on see, mis annab Sulle sügavamad erialased teadmised ning spetsialisti kvalifikatsiooni.

Kahtlemata on pärast bakalaureuseõppe lõppu suur kiusatus õpitut tööturul järele proovida ja omandatud teadmisi päriselus rakendada. Kui sulle sobib kombinatsioon töötamise kõrvalt õppida või õppimise kõrvalt töö-

tada, võid jätkata õpinguid avatud ülikooli õppes. Kord kuus nädalavahetustel toimuvad loengud lubavad paindlikult ühendada õpingud töö- ja pereeluga. Võta õppimist mitte kui ettevalmistust tulevaseks eluks, vaid kui elu osa.

Tutvu kindlasti magistriõppekavade, vastuvõtutingimuste ning ajakavaga Interneti-aadressil www.ut.ee/sisseastumine.

Hea magistriõppe lõpetaja!

Oled ära teinud töö, mis väärib suurt tunnustust. Tartu Ülikooli vilistlasena ja oma eriala spetsialistina leiad kindlasti endale sobiva ja väljakutseid pakkuva töökoha, kuid ülikool ootab Sind juba varsti tagasi. Et edukalt hakkama saada, tuleb oma teadmisi ja oskusi pidevalt ajakohastada. Elu meie ümber muutub

kiiresti ning kõrgkoolis kogutud teadmised vajavad mõne aasta pärast värskendamist. *Alma mater* pakub siinkohal lahendust oma täienduskoolitusprogrammidega.

Soovi korral ootab

Sind akadeemiline karjäär – uks Tartu Ülikooli doktorantuur on Sulle

magistridiplomi kätteulatamise hetkest avatud. Vajadus doktorikraadiga inimeste järele on aasta-aastalt üha suurenenud mitte ainult ülikoolides, vaid ka avalikus ning erasektoris.

Soovin Sulle edu ja kestvaid tahet õppida!

prof Birute Klaas
õppeprorektor

USUTEADUSKOND

BAKALAUREUSEÕPE

USUTEADUS

Jane Andreitšik
Carmen Karabelnik
Dana Kritt
Evija Leiaru-Kuldsaar
Carolina Pihelgas
Marianne Pitk
Raivo Prank
Diana Raidla
Margo Saaremets

Natalja Sadikova
Indrek Spungin
Eva Tamm
Mari Teesalu
Risto Mikael Teinonen
Joona Mattias Toivanen

MAGISTRIÕPE (3+2)

USUTEADUS

Eva Jansen-Mann
Ivika Rande – *cum laude*

RELIGIOONI- ANTROPOLOOGIA

Asta Isak
Deniss Krölatov
Toomas Schvak – *cum laude*
Signe Uustal

ÕIGUSTEADUSKOND

BAKALAUREUSEÕPE

ÕIGUSTEADUS

Ott Aava
Hardi Aavik
Kadi Alaküla
Kadri Alekõrs
Aivi Altdorf
Kristjan Altroff
Marju Altsaar
Laura Sofia Annus
Karl-Erik Ansmann
Kedli Anvelt
Helis Aru-Kütt
Tuuli Arvi
Madli Astok
Andrei-Filipp Babak
Natalia Bolmat
Alena Borissova
Magnus Braun
Viktoria Dementjeva
Vadim Djomin
Evelin Elken
Reili Ebral
Annika Eesmaa
Madis Eskusson
Helena Evert
Mark Fursov

Rene Hallemaa
Liis Halling
Nelli Harma
Triin Hein
Rasmus Heinla
Liina Heinmäe
Indrek Heinsoo
Anneli Helisalu
Hedi Hepner
Harri Hõrak
Kaia Hälvin
Gerli Härmsalu
Airi Ilves
Ingrid Iter
Urmas Jaagusoo
Marek Jaansoo
Sirje Jalakas
Vitali Jaroševitš
Rahel Johanson
Birgit Juhanson
Brit Juronen
Taavi Juul
Helin Jõgi
Maria Jänese
Jürgen Järvi
Daniel Kaasik
Jaanus Kahl
Mariann Kajak

Margarit-Gajane Kalatšjan-Kirejeva
Marleen Kaleininkas
Siim Kaljo
Merilin Kalme
Äli Kargoja
Andres Kask
Eduard Kask
Grete-Kristin Kastan
Källi Kiik
Kaja Kiilo
Andre Kiisk
Triinu Kinkar – *cum laude*
Karin Kirsipuu
Alla Kivi
Kristel Kivijärv
Katrin Kiviselg
Rauno Klemm – *cum laude*
Elis Klimberg
Kätlin Kolk
Kristiina Koll
Mari Koort
Tatjana Kostjutšenko
Marko Kotsar
Jevgeni Krištšovitš
Tanel Kroonberg
Erkki Kruusimägi
Kelly Kruusimägi
Indrek Kukk

Karl Kull	Allan Mälgi	Margit Roots
Kersti Kull	Monika Mölder	Kaie Rosin
Priidu Kull	Elsa Neeme	Sille Ruubel
Indrek Kumm	Aleksei Nikolajenko	Maiu Ruus
Kaia Kuusler	Jelena Nikolajeva	Merily Saar
Karen Kõiva	Nele Normann	Tanel Saari
August Käära	Artjom Novikov	Janne Salu
Merilin Laager	Liina Nurk	Erik Salur
Kadi Laanemäe	Margit Nurk	Angelika Sarapuu
Signe Laanemäe	Holger Nõmm – <i>cum laude</i>	Kaidi Sarv
Marja-Liisa Laatsit – <i>cum laude</i>	Marianna Nõmmik	Robert Sarv
Kirke Laht	Merili Oja	Kadi Saviir
Eliza Lainela	Andres Ojaver	Marit Seesmaa
Ülle Lamp	Kristjan Okas	Enge Selge
Virge Lellep	Kati Orgmets	Gerda Sepp
Kadri Lember	Maive Otsa	Helen Sepp
Karina Leppoja	Hanna Pahk	Geidi Sile
Gerda Liik	Kristel Pailk	Grete Sirgi
Kristiina Liiman	Maria Pais	Rene Sirol
Kaja Lilloja	Piret Pallo	Birgit Sisask
Merilyn Linnas	Merilin Pant	Anastassia Stoljarova
Ksenija Liss	Henri Parisalu	Aule Sulaoja
Mariana London	Liisi Pars	Ilya Zuev
Helen Looga	Kaidi Part	Timo Taal
Karolin Lorents	Marilys Paulus	Vadim Talama
Kairit Luks	Merle Peeterson	Merli Tali
Liina Lõhmus	Ene Pellja	Pille Talpsepp
Rein Lätt	Kätlin Pertel	Margot Tamm
Mariliis Madalik	Sirli Pettai	Silver Tamm
Nikolai Majerovitš	Marko Pikani	Kristiina Taube
Lily Mals	Maarja Ploom	Liis Tedder
Teerika Marilin Martisen	Janek Pool	Kadri Teder
Mari Matjus – <i>cum laude</i>	Viktor Pool	Elina Tolli
Tanel Matsalu	Helin Potter	Evelin Toobal
Marek Meleško	Meree Punab	Hannes Toodu
Jana Mikk	Anneli Pöder	Gertu Tumm
Sergei Mironov	Mikk Pöld	Mari-Liis Tõnuri
Eveli Misnik	Kristina Pähkel	Kerttu Tänav
Natalja Mogiljova	Kerttu Ratassepp	Andri Urbas
Kristjan Mugra	Inga Raudsepp	Janar Urres
Helge Murutalu	Riin Rehepapp	Eva Vaagert
Elle Muuga	Margus Reiland	Kaire Vacker
Merlin Mõistus	Sander Retel	Roman Vaher
Kristiina Mäe	Hardi Rikand	Marju Vahing
Kerttu Mäger	Mihkel Roos	Riina Vaikmäe
Kristjan Mägi	Katrin Roosmaa	Teele Vares

Tanel Veisson
 Kristi Viert
 Liis Vihul
 Marika Vilisaar
 Anu Vismann
 Sergei Volf
 Natalja Voronkova
 Rain Vosman
 Triin Väljaots
 Ekaterina Vozelova
 Eneli Õis
 Mari Ääremets
 Reili Üpraus

MAGISTRIÕPE (3+2)

ÕIGUSTEADUS

Kadi Aavik
 Morten Aavik
 Viktoriya Brazhkina
 Helen Ginter – *cum laude*
 Anna Generalova
 Henri Hamburg
 Erkki Hirsnik – *cum laude*
 Tiia Kalaus
 Araik Karapetjan
 Anti Kodar

Elo Kukk
 Piia Kulm
 Katrin Kuusik
 Mart Kägu
 Margit Käpp
 Kristi Kääri
 Hannes Küün
 Piibe Lehtsaar – *cum laude*
 Taivo Liivak
 Rauno Ligi
 Merit Lind – *cum laude*
 Reelika Lind
 Agur Maandi
 Sandra Mikli
 Indrek Minka
 Peeter Paul Mõtsküla
 Marili Nukka
 Sigrid Nõmmik
 Maarja Oras – *cum laude*
 Maarja Paalits
 Monika Palu
 Martti Peetsalu
 Kadri Ploom
 Jüri Pool
 Daniel Poslawski
 Raili Pruusapuu
 Rait Ratasepp

Dmitri Rozenblat – *cum laude*
 Marin Sedman
 Juhan Siider
 Sten Senkel
 Simo Soolo
 Grete Säde
 Jana Šipova
 Ksenia Žurakovskaja – *cum laude*
 Kristjan Tamm
 Tanel Tark
 Holger Tilk
 Kadri Valdre
 Ingrid Valge
 Andreas Veeret
 Heili Veskimeister
 Veiko Viisileht
 Leho Vool
 Valter Vöhma
 Rutt Värk

MAGISTRIÕPE (4+2)

ÕIGUSTEADUS

Leili Zaglmayer
 Monika Tõniste
 Kerli Valk

ARSTITEADUSKOND

ARSTITEADUS

Jana Abram
 Tiina Adams
 Signe Ainson
 Kaidi Aru
 Aivi Aurik
 Darja Belova
 Liina Brock
 Natalia Dmitrieva
 Julia Dorofejeva
 Andrei Dõba
 Ly Edenberg
 Rauno Andres Elokiuru
 Kaija Ermel
 Maria Gibadullina

Matti Juha Aleksanteri Hakka-
 rainen
 Antti Miikka Matias Hanhilahti
 Madis Joonsalu
 Evelin Jõemägi
 Leelo Järv
 Liis Kadastik
 Viljar Kalbus
 Katri Kalju
 Pille Kallas
 Aleksei Kamõšan
 Satu Karoliina Kanerva
 Anti Karhu
 Reena Kartau
 Matti Ilari Artonpoika Kettunen

Kadri Kiisel
 Kaja Kipper
 Pille Kirjanen
 Piret Kirss
 Epp Kivistik
 Martin Kivivare
 Katri Koger
 Tatjana Korsunsakaja
 Erkki Jukka Mikael Koskela
 Kristina Kuhi
 Liisbet Kullama
 Katre Kuuse
 Teele Kuusk
 Mari-Liis Käär
 Johanna Emilia Lagus

Julius Emil Lagus
 Triin Laja
 Peetu Mitro Antero Lappalainen
 Anu Lauringson
 Kalli Lumberg
 Olavi Maasikas
 Arsen Maisurjan
 Eduard Malinov
 Jana Marinina
 Anna Melnikova
 Minna Mero
 Reet Moor
 Mari Murro
 Sampsa Karri Pekka Mäkinen
 Tatjana Okhendushkevich
 Ingrid Parik
 Anne-Liis Paul
 Tomi Perttilä
 Kaire Piir
 Anastassia Povališina
 Jekaterina Prokopets
 Karin Puksand
 Teele Putnik
 Piret Pöld
 Karit Päärson
 Lisa-Maria Raasman
 Epp Rae
 Merike Rahkema
 Timo Rahnel
 Pasi Antero Randen
 Valentin Ravin
 Sünne Remmer
 Maigo Riener
 Jevgenia Rogozina
 Merle Rohtla
 Anna Romanova
 Silva Roose
 Mariken Ross
 Marjo Eveliina Saarenpää
 Liis Sabre – *cum laude*
 Marja Sakova
 Viktorija Sakova
 Krista Salu
 Anu Salujärv
 Erik Salum
 Bruno Sarana

Marja Savolainen
 Asko Šeffler
 Pauliina Maaria Sihto
 Tarvo Sillat
 Katrin Sonn – *cum laude*
 Mihkel Sonn
 Kristin Soo
 Kalle Soovares
 Piret Soovares
 Maarja Talvik
 Piia Johanna Tamminen
 Mari Tamre
 Tuuli Teeäär – *cum laude*
 Kadri Tomson
 Kadri Torma
 Kristina Tõnismäe
 Liivi Tõnuri
 Sandra Tälli
 Silja Uiho
 Janne Tapani Vaattovaara
 Aive Vahtramäe
 Diana Vanaveski
 Krista Veevo
 Liis Villems
 Anton Volõnkin
 Daria Vorontsova
 Olga Vorontsova
 Taivo Väarsi
 Ergo Õkva
 Kaja Õunapuu
 Suvi Johanna Ylläsjärvi

HAMBAARSTITEADUS

Andrei Akkalainen
 Piret Avaste
 Rita Bagautdinova
 Liisi Ernes
 Merili Hünerson
 Irina Ivanovskaja
 Natalia Jazõkova
 Kristiina Kalev
 Karin Kotkas
 Anna Kotova
 Mari Kullamaa
 Kärt Kübarsepp
 Albert Lazarev

Erik Lott
 Kaili Mandel – *cum laude*
 Sofja Mihhailova
 Anna Možarova
 Jevgenia Murašova
 Ann Niinemets
 Inga Noorlind
 Alina Obalevitš
 Jaana Petšnikova
 Birgit Piho
 Ljubov Rotmistrova
 Aleksei Rätsep
 Irina Semjonova
 Leila Simberg
 Maria Smetanina
 Kati Voolas

PROVIISORIÕPE

Konstantin Abarenkov
 Triinu Adrijan
 Kaija Alliksoo
 Jelena Antsupova
 Andrei Borissovski
 Dmitri Gvozdev
 Grete Kadak
 Helen Kaur
 Aivi Keldrimaa
 Svetlana Koleno
 Jekaterina Kozlovskaja – *cum laude*
 Katrin Kurvits
 Helina Laurits
 Carmen Lilium
 Valeria Müürisepp
 Merili Nõmmeots
 Karin Paloots
 Alina Petrova
 Asja Pulatova
 Janne Reim
 Karel Ravis
 Kaia Sloog
 Aleksei Zimin
 Kirill Zlobin
 Kersti Tarros
 Dmitri Vesselov

MAGISTRIÕPE (3+2)**BIOMEDITSIIIN**

Ingrid Oit
Marina Panarina – *cum laude*

ÕENDUSTEADUS

Brett Aurelia Landra
Tatjana Jušinski
Lilli Gross – *cum laude*
Ireen Bruus
Marika Karell
Kätlin Laks

RAHVATERVISHOID

Mari Amos
Liina Animägi
Koidula Saun

MAGISTRIÕPE (4+2)**RAHVATERVISE TEADUS**

Iisi Saame

FILOSOFIATEADUSKONDBAKALAUREUSEÕPE**AJALUGU**

Liisi Eglit – *cum laude*
Ken Ird – *cum laude*
Kerli Käiro – *cum laude*
Sandra Maasalu – *cum laude*
Annemari Pöder – *cum laude*
Ingrid Roger – *cum laude*
Roosi Tilk – *cum laude*
Ingrid Ulst – *cum laude*
Hannes Vinnal – *cum laude*
Heigo Aadla
Andres Breidakas
Durthi-Milli Elias
Karl Hein
Indrek Heinsoo
Ene Holsting
Mikko Tuomas Jalava
Kätlin Jansons
Ehti Järv
Vjatšeslav Kaarestee
Marek Kahro
Nele Kangert
Eeva Karelson
Rasmus Kariis
Kaisa Kroman
Triin Kurvits
Krislin Kämärä
Grete Kärmas
Kadri Laar

Kristel Liiv
Pille Lindre
Aive Mandel
Tuule Meri
Liisa Miil
Margo Munner
Denis Naumov
Grete Nilp
Henrik Nurste
Viire Pajuste
Piret Parve
Liisa Perm
Sirje Piho
Mariann Prooses
Aimi Pöldma
Alvar Pärn
Mark Pärnits
Andrus Rehema
Siim Ruul
Anu Saaristu
Janek Šafranovski
Kairi Sibul
Liisbet Soosaluste
Jekaterina Štšogoleva
Tiiu Stumbur
Madis Särglepp
Jürgen Tamme
Mari Tark
Kristi Tasuja
Liisa Tedrekull
Maarja Tinn

Märt Trasberg
Triin Tulgiste
Merle Tõnts
Liisu Tähe
Lauri Valdre
Hanna-Liina Vanala

**EESTI JA SOOME-UGRI
KEELETEADUS**

Edith-Helian Thomson – *cum laude*
Viktoria Alekseeva
Jana Burlakova
Lina Dovgan
Martin Eessalu
Marta Heinrihsone
Ülla Henno
Heleene Humal
Marit Ilves
Irina Ivanova
Galina Jamštšikova
Kerli Kask
Lidia Kazatšok
Kaisa Kesküla
Helen Kirsipuu
Riin Kirt
Julia Kozlova
Annaliisa Köss
Triin Laan
Evelin Laaniste
Vaike Leola

Vivian Lepp
Gerli Lökk
Ruth Mägi
Helle-Mari Märtson
Laura Ojava
Maria Pantšenko
Eva Patune
Merike Piisang
Pille Saar
Marie Saarkoppel
Ksenia Sakir
Laura Salumets
Raul Sirel
Anni Tammemägi
Ragne Teravä
Olga Timonovskaja
Merli Toome
Jane Tõnisson
Gerli Vachtel
Olga-Annikki Villem

FILOSOFIA

Jekaterina Denissova – *cum laude*
Jelena Issajeva
Jakob Kangur
Kalle Keskrand
Kai Kuropatkin
Kai Laidla
Kristi Lõhmus
Marianne Medar
Karel Pajus
Priit Põhjala
Erik Seim
Tiia Sugasepp
Rait Tuulas
Rando Usin

INGLISE KEEL JA KIRJANDUS

Kerttu Kibbermann – *cum laude*
Martin Saar – *cum laude*
Liina Adamson
Nele Aiaots
Kersti Ankur
Jaanika Aru
Ivika Enula

Rety Estorn
Jaanus Hiis
Piret Jõgis
Kristiina Kook
Marika Kovru
Karin Laanes
Mirjam Laater
Maria Laine
Maarja Lank
Marit Lass
Inna Leiman
Merlin Lesta
Reena Lootus
Triin Mahlakõiv
Marit Maidla
Katrin Mäeots
Taisi Mängel
Maiu Niineste + *romanistika*
Kristel Noodla
Dina Prant
Maarja Pärtna
Katrin Rääk

Ingrid Somelar
Juliana Šurina
Anna Tarassevitš
Kerttu Tihanov
Stella Tonni
Mari Toome
Olga Tšerjomuškina
Triin Ummik
Katre Vahtra
Mari Valgepea
Liina Vassiljev
Mailis Viirmaa
Ivika Värton

KIRJANDUS JA RAHVALUULE

Boris Veizenen – *cum laude*
Maarja Aigro
Anu Jalas
Kerli Jõgi
Kadri Kakkum
Andrus Kasemaa
Marika Kaur
Krista Keedus

Ott Kilusk
Maarja Koorik
Karina Kuuse
Targo Leini
Marion Leppik
Kerttu Maripuu
Merylyn Oolo
Tõnis Parksepp
Leelo Punak
Inga Sapunjan
Maia Tammjärv
Kati Toomikas
Katriin Valdre

MAALIKUNST

Anna Hõbemäe
Raido Kikas
Kerli Kurikka
Maarja Nurk
Liisi Örd

ROMANISTIKA

Kristel Ambre
Viivika Eljand
Livia Janson
Mariann Kalmet
Pirgit Kissa
Jekaterina Kulik
Kristi Kutsar
Mona Lellsaar
Mari-Liis Madison
Jegor Mitrofanski
Kersti Nagel
Liis Narusk
Mall Orlova
Liisa Pärn
Mari Raitviir
Jaanika Roosaar
Sandra Sooläte
Mari Tarendi
Kätlin Teern
Merli Tulp
Eva Verbiaš
Piret Verte + *ajalugu*

SAKSA KEEL JA KIRJANDUS

Liisa Ani
Margot Brunke
Lauri Elango
Annemarie Hendrikson
Sandra Liisa Hint
Helena Kaasik
Reet Käärik
Egle Leisner
Õnne Linnamäe
Agnes Malleus
Tõnu Martis
Liis Männamaa
Merje Naudi
Heigo Prüüs
Reet Rosenblatt
Maria Saks
Tatjana Sorokina
Kaire Sõõru
Maive Zolgo
Sirje Vägi

**SKANDINAAVIA KEELED
JA KULTUURID**

Natalja Hartšenko
Ann Kuut
Maarja Laineste
Helena Mihkelson
Laura Miilius
Veera Muhina
Merle Mändmets
Kaili Siimsen
Kadri Sikk
Kristi Tomson

**SEMIOOTIKA JA
KULTUROLOOGIA**

Anna Mossolova – *cum laude*
Andres Kurismaa
Silja Kuusik
Madis Ligema
Nelly Mäekivi
Pärt Ojamaa
Mari-Liis Parts
Kristjan Tamm
Gregor Taul

Tuuli Trikkant
Mihkel Truup
Liina Vilgats
Keiu Virro

**VEENE JA SLAAVI
FILOLOOGIA**

Ljubava Altuhhova
Viktoriya Antonova
Jelena Balanenko
Jelena Grigorjeva-Pazilina
Oksana Ivanova
Rita Kartau
Marina Kulikova
Marina Mošul
Jelena Muhhina
Igor Novikov
Janeli Nölvand
Jana Palvik
Veronika Popova
Tatjana Sõtšova
Kristel Toomel
Valentina Tubin
Anastassia Urazova
Julia Varblas
Aljona Vassiljeva
Karel Viotti
Theana Vään

MAGISTRIÕPE (3+2)**AJALUGU**

Eero Kangor – *cum laude*
Kristel Kivi – *cum laude*
Piret Koosa – *cum laude*
Kristjan Luts – *cum laude*
Mart Lätte – *cum laude*
Madis Maasing – *cum laude*
Ester Oras – *cum laude*
Vivian Siirman – *cum laude*
Maili Kark
Peeter Kenkmann
Tarmo Kiik
Aive Küng
Anti Lillak
Hannes Möllits

Silja Möllits
Oliver Pagel
Edgar Reedik
Tanel Saimre
Kristiina Tiideberg

**AJALOO JA ÜHISKONNA-
ÕPETUSE ÕPETAJA**

Kadi Kass – *cum laude*
Laura Allikvee
Tiina Kull
Joosep Loost
Tõnis Märtsen
Aave Päeva
Indrek Riigor
Ilvar Saar
Marju Sepp
Liia Vijand

**EESTI JA SOOME-UGRI
KEELETEADUS**

Anni Jürine – *cum laude*
Mervi Kalmus – *cum laude*
Anneliis Klaus – *cum laude*
Mihkel Metslaid – *cum laude*
Kristina Koppel
Julia Kuzjomkina
Kersten Lehisemets

**EESTI KEELE JA
KIRJANDUSE ÕPETAJA**

Evi Kambrimäe
Linda Püssa
Nele Reimann-Truija
Helju Sarapuu
Ann Steinberg
Kristina Ude

**EESTI KEELE JA
KIRJANDUSE ÕPETAJA
MITTE-EESTI KOOLIS**

Oksana Kokina
Elvira Zamahhova

FILOSOOFIA

Jaana Eigi – *cum laude*

Karin Kustassoo – *cum laude*
 Roope Mikko Juhani Rotko –
cum laude
 Anne-Mai Helemäe
 Priit Pärnapuu
 Henrik Sova
 Kristel Toom

INFOKORRALDUS

Monika Otkova

INGLISE KEEL JA KIRJANDUS

Sigrid Maasen – *cum laude*
 Kärt Vahtramäe – *cum laude*
 Daria Bahtina
 Anne Linde
 Žanna Razinkova
 Jaanika Soever

INGLISE KEELE ÕPETAJA

Kadri Malin – *cum laude*
 Olga Orehhova – *cum laude*
 Taivi Öigus – *cum laude*
 Kaire Hakk
 Ragne Jöerand
 Kristi Liivamägi
 Merike Luts
 Piret Simpson

KIRJANDUS JA RAHVALUULE

Ireene Viktor – *cum laude*
 Kairi Jets – *cum laude*
 Jaanika Hunt
 Karin Kiisk

KIRJALIK TÕLGE

Kristel Nigul – *cum laude*
 Siiri Reedik – *cum laude*
 Karit Jäärats
 Kristiina Soe
 Mariliis Soomäe

Ingrid Sune
 Ingrid Tigane

KONVERENTSITÕLGE

Kristel Käär
 Kristel Kääramees
 Kaja Sakk

KULTUURIKORRALDUS

Ederi Ojasoo
 Merli Sild
 Piret Torm-Kriis

KUNSTIÕPETUSE ÕPETAJA

Katrin Ehaste
 Merike Suits

MAALIKUNST

Veiko Klemmer

ROMANISTIKA

Liina Bucht – *cum laude*
 Kret Kaasik – *cum laude*

SAKSA KEELE ÕPETAJA

Mirjam Reinvald – *cum laude*

SEMIOOTIKA JA KULTUROLOOGIA

Maarja Saldre
 Kaidi Tago
 Karmen Viikmaa

SKANDINAAVIA KEELED JA KULTUURID

Liis Kauge – *cum laude*
 Antonina Kostina
 Kersti Kutser

VEENE JA SLAAVI FILOLOOGIA

Alisija Tšekada

VEENE KEELE JA KIRJANDUSE ÕPETAJA

Irina Bogdan
 Svetlana Drozdova
 Regina Proskura
 Ella Pöder
 Janika Stets
 Katarina Tširkina

MAGISTRIÕPE (4+2) TEADUSMAGISTER

AJALUGU

Olavi Punga
 Martti Veldi

FILOSOOFIA

Nelli Jung

KIRJANDUS JA RAHVALUULE

Madli Pesti

GERMAANI-ROMAANI FILOLOOGIA

Maiu Elken
 Anna Golubeva
 Kristiina Kuslapuu

SEMIOOTIKA JA KULTUROLOOGIA

Katrin Alekand

VEENE JA SLAAVI FILOLOOGIA

Larissa Jakovleva

KUTSEMAGISTER

KIRJALIK TÕLGE

Kärt Prede

HARIDUSTEADUSKOND

BAKALAUREUSEÕPE

ERIPEDAGOOGIKA

Kaja Freimann
Evelin Gorkin
Maarja Heina
Kati Hõim
Pille Ilisson
Krista Jõks
Inga Jürjoja
Ruth Kaldma
Liine Karafin
Silja Karro
Hille Karu
Kadi Kase
Küllü Kirs
Evelin Kivisaar
Kille Kruuse-Heiling
Malle Kuusk
Kristi Käärik
Merike Künnapas
Triin Küppas
Ruslan Lainola
Aale Lavrikov
Helen Lillemäe
Anu Lõõr
Jaanika Matson
Eike Mürsepp
Kadri Paal
Darja Parts
Heili Piho
Kersti Pruul
Astrid Puls
Airi Räim
Jaana Räästas
Evelin Savason
Merit Sinijärv
Anni Skirta
Maria Maarja Teng
Tiina Utsal
Madli Vahtramäe
Ave Veedler

HARIDUSTEADUS (HUMANITAARAINED)

Silve Aavik
Maia Bubnov
Keit Fomotskin
Day-Lee Holm
Triin Jürgenstein
Priit Kiilaspä
Kati Kobin
Triin Koorits
Maris Kuldkepp
Sirli Liiva
Kadi Lukka
Ilona Piirimägi
Piret Post
Pille-Riin Rimmel
Galina Soome
Kalvar Tammene

HARIDUSTEADUS (LOODUSTEADUSLIKUD AINED)

Aive Hoppenstiel
Kairi Kangur
Maarja Pennar
Merje Rähn
Egle Silluta
Sillä Soodla
Helen Toming

HARIDUSTEADUS (REAALAINED)

Annaliisa Asula
Triinu Grossmann
Karmen Kompus
Rain Lõpp
Pille Pärn
Janika Saul

KOOLIEELSE LASTEASUTUSE ÕPETAJA

Aini Aim
Regina Haljak
Liis Kaar

Kätlin Karmiste
Maris Karu
Anu Kirss
Katre Kruuse
Regina Kullamaa
Maarja Kärsna
Kerda Ledis
Ene Lelberd
Helle Liin
Aime Murnek
Iivi Ojarand
Mariliis Pehlak
Tea Pendla
Triin Ploom
Heldin Punga
Triin Riisenberg
Eve Schmeiman
Imbi Sinimets
Helge Sökk
Elen Sõer
Sigrit Säinas
Ülle Tabas
Inga Tohver
Signe Tomson
Karin Uibopuu
Maili Voitka
Aive Volk
Küllü Vunk

KUTSEÕPETAJA

Svea Kaio
Ain Laane
Tõnis Org
Helen Rajamäe
Toivo Raudnagel
Elena Raudvere
Imbi Sokolova

MUUSIKA

Milvi Erm
Tiit Korsar
Kati Tamm

RAKENDUS- KÕRGHARIDUSÕPE

EESTI VIIPEKEELE TÕLK

Timo Hansman
Kati Salo
Merike Teur

BAKALAUREUSE- JA MAGISTRIÕPPE INTEGREERITUD ÕPPEKAVAD

KLASSIÕPETAJA

Kristiina Agu – *cum laude*
Kristina Hilp
Viive Jauhonen
Katrín Kadastik
Karen Kõiv
Kadri Laanisto
Kadri Lõhmus
Anneli Mölder
Pille Narits
Liina Rajaste
Kristi Rikk
Ilona Siivask
Maia-Eliisi Tagamaa
Triin Tammistu
Joosep Tosmin
Maria Vahermägi
Kadri Voolaid

KLASSIÕPETAJA VENE ÕPPEKEELEGA KOOLIS

Jelena Fayzullova
Signe Keskküla

MUUSIKAÕPETAJA

Aleksander Kurnossov
Jevgeni Vološin

MAGISTRIÕPE (3+2)

ERIPEDAGOOGIKA

Egle Eit
Marika Hommik
Sirle Kaljend
Heli Laan
Lagle Lehes
Marja-Liisa Mailend
Riina Ruul
Anneli Saat
Tiia Sarapuu
Janne Traumann
Kadri Udras
Terje Väikmann

KASVATUSTEADUSED

Evelin Einla
Kristel Karro
Reet Kurvits
Kerli Käärt
Piia Liblik
Karin Naruskov – *cum laude*
Kirsti Vasser

KOOLIEELSE LASTEASUTUSE ÕPETAJA

Katrín Helendi
Jaana Koger – *cum laude*
Piret Raudsepp

KOOLIKORRALDUS

Katri Haaviste
Erki Larm
Tiia Lepik – *cum laude*
Liina Lepp – *cum laude*
Marju Maasing
Anne Okas
Kaarín Vask – *cum laude*

MUUSIKAÕPETAJA

Merrit Adil
Ingrid Akkermann
Küllike Joosing

Anneli Koppel
Julia Krõlenko
Liina Kõiv
Kristiina Nagla
Lea Salumäe
Laura Tanni
Piret Veevo
Kristel Vuus

PÕHIKOOLI MITME AINE ÕPETAJA

Karmen Kalk
Kersti Kont
Ingrid Raudsepp
Tiia Raudsepp
Ere Rekker-Mägi
Urve Sarv
Piret Sepma
Ave Täär

MAGISTRIÕPE (4+2) TEADUSMAGISTER

ERIPEDAGOOGIKA

Erle Põiklik

PEDAGOOGIKA

Helge Alt
Jaanus Uibu

KUTSEMAGISTER

KOOLIKORRALDUS

Eve Burmeister
Sirje Ellermaa
Juta Hirv
Siret Lillemäe
Mirjam Link
Anneli Salumäe
Aili Siitoja
Kaire Vällb

KEHAKULTUURITEADUSKOND

BAKALAUREUSEÕPE

FÜSIOTERAAPIA

Anneli Aasamets
Mari Alvela
Mati Arend
Urho Juhansoo
Kristina Kala
Kadi Kallaste
Mari Kirch
Triinu Kivistik
Dagmar-Maria Konts
Kersti Kuningas – *cum laude*
Ergo Leibak
Laura Lepasalu
Elina Lõhmus
Anneli Mutso
Piret Mällo
Kerttu Mäsak
Kaisa Oja
Anete Ojaste
Margot Pintson
Kaili Puusepp
Liina Pääbo
Kadri Roasto
Marin Rändur
Heili Tilga

KEHALINE KASVATUS JA SPORT

Martin Aedma
Kenneth Joakim Ahlbäck
Ragnar Anniko
Gaspar Epro
Gven Hallop
Elar Jaakson
Diana Kudo
Alar Kukka
Jano Kunts
Pavel Loskutov
Alar Madilainen
Katrin Marjapuu

Laina Mesila-Kaarmann
Tiia Mäe
Kersti Ojalill
Virge Otsa
Keiti Ott
Roman Paluste
Marja-Liis Patska
Tess Pauskar
Tambet Pikkor
Kristjan Saluvee
Maarit Sarjas
Kristo Sepp
Aleksandra Ševoldajeva
Kaidi Suitslepp
Veiko Tamm
Martin Teder
Tauri Tilk
Risto Usin
Triin Veideman
Margot Vösokov
Maarja Värvi

MAGISTRIÕPE (3+2)

FÜSIOTERAAPIA

Priit Ailt
Kadri Englas – *cum laude*
Hanna Jaakson
Triin Kaldur – *cum laude*
Liina Kont
Krista Kuresson – *cum laude*
Hille Laarmann
Katre Lust – *cum laude*
Anna Makarova
Lauri Mengel
Maret Mets
Helle Nurmsalu
Annemari Rammo
Tuuli Sirk
Helen Soosalu

KEHALINE KASVATUS JA SPORT

Kalev Heli
Brit Ingermann
Maris Jõeveer
Elena Kuznetsova
Helena Liiv
Maido Mesipuu
Martin Mooses – *cum laude*
Mairit Paidra
Jekaterina Patjuk
Rain Peerandi
Tarvo Planken
Ülle Ptšelovodova
Kristel Pärna
Raido Rebane
Janar Rückenber
Silvar Rückenber
Annika Rüütli
Evaliis Seiler
Jekaterina Zaidentsal
Janika Teervalt
Kaido Tiitus
Taavi Toom
Liina Utsal
Urmo Viickberg

MAGISTRIÕPE (4+2)
TEADUSMAGISTER

LIIKUMIS- JA SPORDITEADUSED

Herje Aibast
Janno Jürgenson
Katrin Kaarna
Marit Kull
Helen Reino
Piret Suur
Martin Vahimets

LOODUS- JA TEHNOLOOGIATEADUSKOND

BAKALAUREUSEÕPE

BIOLOOGIA

Tiina Arnek
Kadri Edula
Kalvi Hubel
Sander Jahilo
Annika Karusion
Liis Kasari
Kairi Kiik
Sandra Koit
Elen Kontkar
Kaarin Koosa
Andres Kutsar
Leidi Laurimaa
Karin Mardo
Yulia Nesterova
Aigar Niglas
Ragne Oja
Silver Olesk
Kristiina Pavelson
Raini Pert
Karin Raamat
Kersti Riibak
Katrín Ruisu
Sirgi Saar
Katrín Saaremäe
Ave Sadam
Joosep Sedman
Liis Udumäe
Julia Ustinova
Vilmar Veldre
Jekaterina Vöhhodina

FÜÜSIKA

Marti Jeltsov
Lauri Kaldamäe
Glen Kelp
Raul Laasner
Jaan Laur
Ardi Lääne
Madis Metsalu
Marek Oja – *cum laude*
Villu Orav

Kaja Pae – *cum laude*
Reijo Pegonen – *cum laude*
Priit Priimägi
Ott Rebane – *cum laude*
Bruno Strendberg
Nadežda Žitluhhina
Siim Tolk
Magnus Truupöld
Simon Vigonski
Mikk Viidebaum

GEENITEHNOLOOGIA

Maris Alver
Marilyn Ivask
Triinu Juurik
Ülvi Kana
Pavel Kudrin
Kaarel Kurm
Grete Kuura
Andrio Lahesaare
Joanna Liiv
Helerin Margus
Alar Nääme
Julia Oflijan
Merilin Pajuva
Berit Peeters
Marite Punapart – *cum laude*
Anneli Rander
Riin Reimets
Henel Sein
Indrek Teino
Kärt Varendi – *cum laude*

GEOGRAAFIA

Elisabeth Dorbek-Kolin
Reesi Efert
Reeli Hansen
Berit Hännilane
Raili Jahtmaa
Marten Jakobson
Kati Kadarik
Kristjan Kiiman
Anni Konsap
Tuomas Peetri Lehtonen

Kerli Mustrik
Brit Peensoo
Heli Pirk
Hannu Ploompuu
Veiko Rakaselg
Kadri Reinsoo
Laura Salu
Silver Solnask
Gerda Spuul
Tõnn Tuvikene
Karl Tõnissoo
Piret Voivod
Anni Väli

GEOLOOGIA

Hardi Aosaar
Ruth Bengel
Riina Kask
Henri Kersna
Evelin Kolbak
Päärn Paiste
Hanna Raig
Liina Rohtla
Gristin Rohula
Marilyn Saks
Liina Saksing

INFOTEHNOLOOGIA

Heigo Bachmann
Sergei Jeldõšev
Siim Kallson
Urmas Kvell
Erki Märks
Andrei Rožin
Keit Tehvan

KEEMIA

Erik Berlin
Heiki Erikson
Rimo Hunt
Gerli Karina
Kent Langel
Ene-Liis Lohu
Jekaterina Luzik

Olga Mazina
Piret Pikma
Kätlin Pitman
Jaan Saame
Anton Samussenko
Sander Sannik
Denis Sinodski
Eve Toomsalu
Elika Töldsepp

KESKKONNA- TEHNOLOOGIA

Meeli Alber
Birgit Aru
Elar Asküll
Kristiina Ehapalu
Ingrid Grigorjeva
Kristina Ivatševa
Laura Jakobson
Tanel Jäppinen
Järvi Järveoja
Katri Kalda
Aimar Kivirüüt
Meelis Kosk
Ivo Krustok
Ele Kuusk
Airiin Laaneväli
Karin Lassman
Aleksandr Latin
Toomas Lepplaan
Martin Ligi
Rene Mets
Mari Müür
Kristjan Oopkaup
Margot Paavel
Marge Parek
Birgit Penjam
Eero Piirisalu
Maanus Puskar
Kalev Päädam
Laura Randmaa
Kadri Raus
Martin Ruul
Marit Sall
Alar Saluste
Teele Sildvee – *cum laude*

Liis Zukker
Merilin Talumaa
Sille Tammik
Tauri Tampuu
Terje Tomson
Sirle Trestip
Helene Urva
Kaisa Vent

MATERJALITEADUS

Friedrich Kaasik
Tauno Kahro
Triin Kangur
Maido Merisalu
Marko Part
Ivo Romet
Aigi Salundi
Kristjan Saul
Kadi Seil
Riivo Selgis
Reimo Soosaar
Kathriin Utt
Meeri Visnapuu

ÖKOLOOGIA NING ELUSTIKUKAITSE

Kaia Aher
Peeter Anijalg
Polina Barajeva
Ave Jalakas
Mariann Jalakas
Hanna Kitt
Kadi Kook
Valentina Krivtsova
Liisa Kübar
Liisi Liivlaid
Grete Lüütsepp
Kristiina Mark
Mari Moora
Aglis Part
Siim Pärt
Rolf Saarna
Triin Sakermäa
Tiina Sööt
Teele Tulev
Mariliis Võsu

MAGISTRIÕPE (3+2)

BIOLOOGIA

Iti Jürjendal
Marina Klementjeva
Maarja Kukk
Kertu Lõhmus
Jane Oja
Kaili Orav
Jens-Konrad Preem
Piret Põiklik – *cum laude*
Greta Reisalu
Tormi Reinson
Peedu Saar – *cum laude*
Helena Sepman – *cum laude*
Elo Sisask
Roland Svirgsden – *cum laude*
Maili Zimmermann – *cum laude*
Krista Takkis – *cum laude*
Kaire Tsaro
Mart Ustav
Evely Vridolin
Mikk Välbe

BILOOGIAÕPETAJA

Kristi Adosson
Annika Lukner – *cum laude*
Iris Murumägi
Aveliis Post
Maarja Samel
Marlen Tärjala

FÜÜSIKA

Riho Reinthal

FUNDAMENTAALFÜÜSIKA

Oleg Košik – *cum laude*
Mihkel Kree – *cum laude*
Peeter Piksarv
Tiit Sepp
Aigar Vaigu – *cum laude*
Hardi Veermäe – *cum laude*

FÜÜSIKAÕPETAJA

Egle Loid
Taavi Vaikjärv

GEENITEHNOLOOGIA

Tõnu Esko – *cum laude*
 Ilja Gaidutšik
 Sten Ilmjärv
 Anne-Mai Ilumäe
 Jürgen Jalak
 Liisa Lilje
 Triin Lillsaar
 Martti Maimets
 Mario Mitt
 Mildred Mustkivi
 Aira Niinep – *cum laude*
 Kerli Piir
 Egle Rebane
 Kristiina Salk
 Pille-Riin Sarv
 Oksana Šarova – *cum laude*
 Marina Šunina
 Reigo Timm – *cum laude*
 Kiira Trussova
 Merilin Truusa
 Liane Ülper

GEOGRAAFIA

Sven –Erik Enno
 Helen Kalju
 Ragnar Kapaun
 Tatjana Koor
 Meelis Leivits
 Katre Luik
 Kaupo Mändla
 Vivian Parts
 Kerli Reissaar
 Raido Roop
 Eve Toomsalu
 Kadri Tõnisson

GEOGRAAFIAÕPETAJA

Silja Mall
 Merili Otsa
 Karin Sikkal
 Regina Soobard – *cum laude*
 Kristina Villemson

GEOLOOGIA

Maarja Kirt
 Kristiina Olesk
 Kairi Põldsaar
 Kristjan Rooni
 Karin Truuver

INFOTEHNOLOOGIA

Ljubov Feklistova – *cum laude*
 (informaatika õpetaja)
 Kaupo Voormansik – *cum laude*
 Margus Eller
 Margus Rosin

KEEMIA

Artur Gornischeff
 Jekaterina Kapšai
 Heisi Kurig – *cum laude*
 Ann Laheäär – *cum laude*
 Roman Lilleorg – *cum laude*
 Maria Mahrova
 Sander Piiskop
 Kaija Põhako – *cum laude*
 Elin Raamat – *cum laude*
 Mart Roben – *cum laude*
 Indrek Saar – *cum laude*
 Marti Tutt
 Kerli Tõnurist – *cum laude*
 Kersti Vaarmets

KEEMIAÕPETAJA

Kaire Koonik
 Kädi Koppel
 Larissa Žarkova

KESKKONNA-TEHNOLOOGIA

Vivi Aleksejeva
 Ülle Ambos
 Jaanus Elts – *cum laude*
 Diana Enkeli
 Veronika Grezeva
 Raili Hansen
 Helen Heintalu
 Riho Karu
 Kaisa Kesanurm

Reet Kivisild
 Kaspar Kolberg – *cum laude*
 Astrid Koplimäe
 Noeela Kulm
 Sander Kutti
 Ele Liivamägi
 Mario Mustasaar – *cum laude*
 Vilve Mölder
 Ülle Napa
 Helen Nikkarev
 Liina Nurk
 Margit Prüssel – *cum laude*
 Merlin Raud – *cum laude*
 Ain Ratassepp
 Jan Raudsepp
 Ramon Reimets
 Siiri Suursoo – *cum laude*
 Elen Sõstar – *cum laude*
 Ivar Zekker
 Leelia Torim
 Anu Trumm
 Anneli Vaalma
 Olga Veresova – *cum laude*
 Annika Veske

MATERJALITEHNOLOOGIA

Pavel Kanarjov
 Siim Kinnas
 Kristjan Kunnus – *cum laude*
 Indrek Must – *cum laude*
 Kadi Tamm – *cum laude*
 Anu Teearu – *cum laude*

MOLEKULAAR-TEHNOLOOGIA

Ivar Krusenbergh – *cum laude*
 Geven Piir

RAKENDUSFÜÜSIKA

Kätlin Hein – *cum laude*
 Andres Hunt
 Siim Pikker

RAKENDUSLIK MÕÕTETEAUS

Ragne Auling

**ÖKOLOOGIA NING
ELUSTIKU KAITSE**

Kadri Tammemägi
 Karolin Trunov
 Kristel Turja – *cum laude*
 Epp Tuisk
 Eike Vunk

**MAGISTRIÕPE (4+2)
TEADUSMAGISTER****BOTAANIKA JA
ÖKOLOOGIA**

Toivo Sepp

FÜÜSIKA

Semjon Galajev
 Ivo Pruul
 Vahur Zadin
 Riho Vendt

GEOLOOGIA

Ethel Uibopuu

KEEMIA

Kertriin Paabo

**KESKKONNA-
TEHNOLOOGIA**

Jaanus Hallik

**ZOOLOOGIA JA
HÜDROBIOLOOGIA**

Kristiina Jürgens

MAJANDUSTEADUSKOND**BAKALAUREUSEÕPE****MAJANDUSTEADUS**

Huko Aaspõllu
 Annely Akkermann
 Annika Allas
 Jekaterina Arhipova
 Maire Assmann
 Ott-Henrik Bachmann
 Tatjana Bojarina
 Darja Bondareva
 Andrei Dementjev
 Nikolai Denissov
 Jan Eerik
 Elis Eesmaa
 Kristjan Eljand
 Kadi Ernits
 Marina Grudkina
 Vivika Halapuu – *cum laude*
 Christopher Homenja
 Taavi Hõbejõgi
 Raul Jaani
 Ülle Johanson
 Kaisa Jõgi
 Marit Jänes
 Liis Järvemets
 Mihkel Jäämees

Sandra Jürs
 Katrin Kaaristo
 Maria Kabanova
 Kerli Kala
 Siim Kalda
 Kaia Kaldoja
 Martten Kaldvee
 Majgrit Kallavus
 Mairo Kaseväli
 Inga Keldo
 Merle Kirbits
 Welix Klaas
 Anne Klooren
 Helena Kokk
 Raili Kokk
 Toomas Kolk
 Marit Kollo
 Julija Komissarova
 Inga Korpõljova
 Annika Kraaner
 Karolyn Krillo
 Märt Kroodo
 Priit Kruus
 Kristine Kuiv
 Keit Käärrik
 Mihkel Külaots
 Siim Külasepp

Sille Laas
 Martin Lehtis
 Uku Lember
 Triinu Lepp
 Jaan Looga
 Harles Luts
 Marta Lääts
 Lembit Mae
 Liina Malk
 Marko Mandel
 Liis Matjus
 Heili Mehine
 Kristel Mets
 Triin Metsallik
 Anastasiya Morozova
 Jüri Nikolajev
 Svetlana Nikonova
 Nele Normak
 Andres Nõmme
 Kadri Nõmmemaa
 Martti Näksi
 Nele Närep
 Sandra Ojamäe
 Kaspar Ojasoo – *cum laude*
 Angela Onno
 Tii Oot
 Oskar Otsus

Paul-Kristian Padrik
Linda Pajo
Siiri Pajupuu
Olga Panova
Maksim Pavljukov
Sven Peterson
Krista Piho
Pavel Plotnikov
Kadri Pool
Eva Põldis
Katy Pähn
Peeter Randma
Liis Reinhold
Jaune Reinola
Epp Rooks
Katrín Roop
Eleri Saar
Liina Saar
Kaspar Saarmann
Ivar Sala
Kristi Salus
Siret Samarüütel
Kristi Sammal
Helen Schlegel
Eva-Liisa Sepp
Karin Sepp
Natalja Sillaste
Margerit Silm
Aljona Sokolovskaja
Merit Somelar
Eveli Soo
Hanna Soome
Rita Soosaar
Tanel Soosaar
Tanel Soosaar
Helen Sõrmus
Kadri Tamm
Marju Tampõld
Mikk Taras
Jaana Tenno
Argo Teral
Kadi Tobreluts
Ene Toomet
Anton Toikka
Maarit Toome
Mariliis Trei

Sirli Uiboupin
Evelyn Uudmäe
Mihkel Vainu
Kaia Vanari
Ksenia Vassiljeva
Diana Veerberk
Liis Ventsel
Anastassia Vilderson
Tiina Virki
Dagní Viskus
Kristi Võikar
Hilje Õunapuu
Kaisa Äärmaa

MAGISTRIÕPE (3+2)

MAJANDUSTEADUS

Kristo Aab
Eveli Adrikorn
Liisa Aunap
Maria Ausmees
Karin Grents
Dirgis Kaarlõp
Jaanus Kaik
Martin Koppel
Simmo Kruustük
Evelin Laanesaar
Oliver Lillestik – *cum laude*
Kersti Lindström
Helene Lukke
Andres Luts – *cum laude*
Mikk Medijainen
Tanel Mehine
Merili Nael
Terje Nooska
Mart Onemar
Jelena Pettai
Siim Rahu
Kadri Raudvere
Sille Ruus
Elke Tamm
Natalja Tšikova
Priit Türner
Brit Veidemann

STRATEEGILINE JUHTIMINE

Viktor Konošin
Merike Leesment
Kristi Pärtel – *cum laude*
Riho Unt

ETTEVÕTLUS NING TEHNOLOOGIA JUHTIMINE

Roomet Allas
Helina Loid-Kudu
Janek Pohla
Margo Saaremets
Raul Saks
Siim Suvi
Kaity-Marin Tiitmaa
Raido Tonts
Jaan Tulviste
Hektor Uustalo
Romet Varts – *cum laude*
Maili Vinn

ÄRIJUHTIMINE

Andra Altoa
Maarika Ankur
Marina Beljanina
Gaida Eiche
Deniss Gorbušin
Ivar Grossev
Irina Hlimonenko
Jane Jaakson
Rain Jano
Jaana Jõgisuu
Jaana Kikas
Evi Kivi
Marja-Liisa Kruusimäe
Heidi Kukk
Brigita Laanela
Leho Läänsalu
Signe Mehik
Lilli-Mai Mihhailova
Allan Mumm
Merle Muru
Merike Mäesaar
Valentina Naumenko
Julia Nikolajenko

Kadri Nurk
Daniel Nüüd
Allar Oja – *cum laude*
Rudolf Osman
Helle Peil – *cum laude*
Epp Petrov
Inga Rahnu – *cum laude*
Katrín Raitar
Maiu Raun
Riina Saar
Heiki Suomalainen
Aive Tamm
Piret Tamm

Merike Tammeaid
Kristi Tulvik
Varje Tuuling
Ivika Vaaderpall
Ainar Viires

MAGISTRIÕPE (4+2) KUTSEMAGISTER

ÄRIJUHTIMINE

Kristi Kährin

MAGISTRIÕPE (4+2) TEADUSMAGISTER

MAJANDUSTEADUS

Ruta Eier
Siret Vildo

MATEMAATIKA-INFORMAATIKATEADUSKOND

BAKALAUREUSEÕPE

MATEMAATIKA

Matis Alusalu
Jorn Huibregt Baayen
Kaido Kariste
Märten Karm
Kadi Kitsing
Redi Kotkas
Johann Langemets
Maris Malva
Anu Mitt
Elise Nurm
Seren Ojasoo
Mirjam Paaes
Maarja Talv
Laur Tooming – *cum laude*
Mikk Vikerpuur

INFORMAATIKA

Mirko Adari
Anna Agafonova
Aleksi Gornõi
Erik Jaaniso
Jürgen Jänes
Riivo Kikas
Elen Kivi
Maido Käära
Jaanus Käärman

Janar Lökk
Aleksi Loos
Maksim Maljutin
Dmitri Melnikov
Tatjana Moisejeva
Martin Moor
Riko Muttik
Aivo Paas
Aleksi Panarin
Einar Pius
Karl Potisepp
Rauno Raudpuu
Jaagup Saare
Indrek Tamming
Ats Uiboupin
Martin Umda
Risto Urb
Jan Vend

MATEMAATILINE STATISTIKA

Kris Allik
Roman Jugai
Silja Karu
Helina Kitsing
Eva Leini
Ander Olvik
Martti Praks
Liisi Saar

Tarmo Sari
Annika Teska
Tarvo Topolev
Marko Varik

INFOTEHNOLOOGIA

Erik Allas
Sten Anderson
Rudolf Elbrecht
Oskar Gross
Kaarel Hanson
Mart Ingver
Jekaterina Kolomainen
Oliver Leisalu
Indrek Lõhmus
Maksim Mitrofanov
Polina Morozova
Tarmo Mumm
Raul Mäesalu
Ivar Mällas
Kaur Mätas
Lii Nuut
Tauno Palts
Eveli Pung
Priit Rand
Madis Raus
Martin Seiler
Anastassia Semjonova
Martin Sula

Oleg Šelajev
Riivo Talviste
Anneli Tammissaar
Anne Tiirik
Erik Tiits
Tõnis Tobre
Karol Toompalu
Olga Trubina
Indrek Täht
Mait Urbanik

MAGISTRIÕPE (3+2)

MATEMAATIKA

Kati Ain
Erge Ideon - *cum laude*
Kaido Lätt
Pille Masing

INFORMAATIKA

Kalmer Apinis
Md. Sadek Ferdous
Sachin Gaur
Gerardo Iglesias Galvan
Katharina Kahrs- *cum laude*
Kadri Kajaste
Ilja Livenson
Hoang Anh Nguyen

Richard Sassoon
Sander Sõnajalg- *cum laude*
Andres Tiko
Merli Uus

MATEMAATILINE STATISTIKA

Aldo Mäsak
Mait Raag
Anastassia Žegulova
Karolin Toompere

INFOTEHNOLOOGIA

Sven Kirsimäe
Mait Kommusaar
Jaan Neljandik- *cum laude*
Eneli Sutt- *cum laude*
Tanel Talvik

FINANTS- JA KINDLUS- TUSMATEMAATIKA

Tiina Aia
Priit Kärner
Maria Sarv
Marek Tooming
Anastasia Vorobjova

MATEMAATIKAÕPETAJA

Anne Aasamets
Anneli Bent
Kristi Kreutzberg + *informaatika-
õpetaja*
Anu Kuld
Katrin Pentel
Heija Pärtel- *cum laude*

INFORMAATIKAÕPETAJA

Marili Rõõm + *matemaatikaõpe-
taja*

MAGISTRIÕPE (4+2) TEADUSMAGISTER

MATEMAATIKA

Jane Albre
Alina Ganina
Vaiki Randala

KUTSEMAGISTER

FINANTS- JA KINDLUS- TUSMATEMAATIKA

Evelin Kukk

SOTSIAALTEADUSKOND

BAKALAUREUSEÕPE

AJAKIRJANDUS JA SUHTEKORRALDUS

Merlin Abedi
Maarja Aeltermann
Juulia Baer-Bader
Ištvan Ban
Kristiina espenberg
Heikko Gross
Steuer Hansoo
Hedi Hunt
Maarika Härma
Norbert Kaareste

Karit Kaasik
Kadri Kasterpalu
Jane Kostabi
Katariina
Krjutškova
Karsti Kukk
Oliver Kund
Marten kuningas
Jana Kutšinskaja
Triin Kübar
Berit-Helena Lamp
Mattias Liivak
Katri lindau
Liis Linn

Egle Loit
Ave Lutter
Mailis Meos
Martin Miido
Kaija Moor
Rauno Mõrd
Grete Kirsti Mäsak
Eger Ninn
Helen Objartel
Mirko Ojakivi
Maarja Ojamaa
Elina Peedosen
Kerly Peitel
Anni Proosa

Piret Pärn
 Ott Raidla
 Tarmo Rajamets
 Berit-Bärbel Rebane
 Katre Relve
 Martin Rits
 Liis Rohtmets
 Katrin Romanenkov
 Pille Rõivas
 Karmen Rüütel
 Andres Sang
 Ede Schank Tamkivi
 Ave Schmidt
 Sergio Selder
 Anna-Liis Supp
 Mari Sõrmus
 Marge Taivere
 Teele Tammeorg
 Maria Tamming
 Endre Tisler
 Anna Tõnnson
 Sten-Erik Unt
 Mari-Liis Vohli
 Karin Volmer

PSÜHHOLOOGIA

Arnold Albert
 Eva-Grete Aljas
 Piret Annus
 Liisi Antson
 Madis Apsalon
 Piret Arendi
 Ester Aunin
 Ailen Elias
 Heiki Ennoja
 Kadi Epler
 Liisa Hanso
 Erki Hõbe
 Mirle Iro
 Janika Johansson
 Kristel Jõgi
 Janno Kallikorm
 Sirli Kangur
 Iti Kanter
 Kaire Kattel
 Heini Kevend

Aivar Kokka
 Paula Kokovkin
 Kaisa Kolk
 Kadri-Liis Külm
 Sigrid Laas
 Küllike Lain
 Marika Lepp
 Ingrid Lesdorf
 Ivar Lindström
 Kristel Lään
 Paavo Mardi
 Thea Marran
 Kersti Mumm
 Kerttu Mäger (*õigusteadus, kodu-
 teaduskond on OI*)
 Liis Nõupuu
 Hanna Paal – *cum laude*
 Birgit Pillmann
 Maarika Pukspuu
 Triinu Puussaar – *cum laude*
 Liine Põldsam (*romanistika, kodu-
 teaduskond on FL*)
 Kristi Päeva
 Vivian Rannajõe
 Swen Rannu
 Sigrid Saveli
 Sirle Saviauk
 Kreet Stubender
 Maria Suurna
 Annika Suursepp
 Eret Tischler

RIIGITEADUSED

Andrus Albi
 Heleri Alles
 Annely Arbeiter
 Merje Aros
 Kaspar Arro
 Erik Eenlo
 Henrik Einre
 Signe Habakukk
 Eero Janson
 Hanna Jemmer
 Kaidi Kaasik
 Gea Kannimäe
 Ingel Kesipaik

Alexandra Khmarskaya
 Laura-Liisa Kruusamäe
 Lehar Lehes
 Eveliis Linno
 Kadri Luude
 Siim Meeliste
 Mihkel Miller
 Kristjan Mäe
 Jaanus Mäe
 Maarika Nimmo
 Tanel Paas
 Maarja Pakats
 Regina Palandi
 Sander Pikkell
 Maret Priima
 Airi Purge
 Kadri Pärna
 Birgit Rits
 Andres Rohtma
 Marianne Rohulaid
 Lee Roosaar
 Maarja Schults
 Siret Seisonen
 Karin Tahvonen
 Olga Tšerjomuškina
 Marjam Vaher
 Mikk Vainik
 Tanel Viita
 Sandra Värk – *cum laude*
 Karin Õun
 Triinu Äkke

SOTSIOLOOGIA, SOTSIAALTÖÖ JA SOTSIAALPOLIITIKA

Heidi Aljas
 Triin Esko
 Katre Kahre (*psühholoogia,
 peaeriala on SOSS*)
 Hanna-Liina Kalamees
 Maili Kapp
 Meelis Kõressaar
 Merle Merilain
 Lenneli Noobel
 Kadi Oja
 Kai Peiel

Livia Pensa
Sirje Puhtvend
Õnne Raamat
Merje Rask
Triinu Riis
Õnnela Raim
Heidi Rätsep
Airi Saaremaa
Merlin Sepp
Olivia Soosaar
Ingrid Starovoitov
Piret Susi
Kristel Toom
Erkki Trummal
Sille Vahaste
Mari Väljaots

MAGISTRIÕPE (3+2)

AJAKIRJANDUS

Toomas Kelt

MEEDIA JA KOMMUNIKATSIOON

Gerda Möller
Signe Opermann – *cum laude*

KOMMUNIKATSIOONI- JUHTIMINE

Annelis Jahilo
Tiina Jurjeva
Kerin Kanarik
Anastassia Popova
Kadri Põldaru – *cum laude*
Silvia Rand
Priit Talv
Krista Tamm
Karin Türk
Anu Vahtra-Hellat – *cum laude*

BALTI ÕPINGUD

Liga Grike
Wiebke Jürgens – *cum laude*
Svava Oskarsdottir
Sophie Eleanor Lloyd Williams

PÜHHOLOOGIA

Merle Havik
Ainika Jakobson – *cum laude*
Satu Elina Sofia Kiehelä
Evelin Kohtla
Kadri Korjas
Jorgen Matsi
Mariliis Rannu
Mirjam Veermäe
Ingrid Vilu – *cum laude*

AVALIK HALDUS

Taivo Raud
Laidi Surva

HALDUSJUHTIMINE

Kristina Joost
Marit Lani
Pille Luiga
Maris Ode
Reelika Ojakivi
Maarja Punak
Piia Pääso
Maris Toomessalu

RAHVUSVAHELISED SUHTED

Liina Grünberg
Laura Ingerpuu
Rahel Johanson
Catlyn Kirna
Hannes Krause
Berit Marksoo
Siret Selgis
Kaire Ööbik

VÕRDLEV POLIITIKA

Lauri Jaakson – *cum laude*
Kristjan Kaldur
Kadri Lepp
Õie-Liisi Lipmaa

SOTSIOLOOGIA

Hella Suvi – *cum laude*
Eve Telpt – *cum laude*
Linda Paap

Signe Reinumägi
Edvin Teekivi
Riina Tõugu

SOTSIAALTÖÖ JA SOTSIAALPOLIITIKA

Kadri Kallip – *cum laude*
Merili Mänd
Jelena Nikitina
Elin Tuuling

MAGISTRIÕPE (4+2) TEADUSMAGISTER

AJAKIRJANDUS

Kristjan Ots

MEEDIA JA KOMMUNIKATSIOON

Katri Aivare
Elis Vengerfeldt

POLITOLOOGIA

Riho Kangur
Tiina Uudeberg

KUTSEMAGISTER

AVALIKKUSSUHTED JA TEABEKORRALDUS

Monika Kopti

PÜHHOLOOGIA

Maris Hinn
Kristi Kuurme

AVALIK HALDUS JA SOTSIAALPOLIITIKA

Elari Kivisoo
Asko Teeväli

SOTSIAALTÖÖ

Maris Jõgeva
Tiiu Rahuoja

TARTU ÜLIKOOLI VIJANDI KULTUURIAKADEEMIA

RAKENDUS-
KÕRGHARIDUSÕPE**HUVIJUHT-LOOV-
TEGEVUSE ÕPETAJA**

Eleri Aitman – *cum laude*
 Liis Jaamets
 Velli Kivi
 Moonika Kungla
 Marina Kõva
 Sirje Lodi
 Merilin Maar
 Sirli Mändul
 Marje Nurk
 Priit Oks
 Elbe Prants – *cum laude*
 Juta Ross
 Katre Saar
 Pille Sepp – *cum laude*
 Merle Tarkonen – *cum laude*
 Ülle Teras
 Nevel Tosso
 Sirle Valtšuk

**HUVIJUHT
MULTIKULTUURSES
KESKKONNAS**

Kati Kirikal
 Jekaterina Kirsanova
 Katrin Kliimson
 Julia Kuusmets
 Valeria Lavrova
 Margit Martsepp

KULTUURIKORRALDUS

Piret Aasmaa
 Kristi Ardel
 Mari Kalkun
 Garrett Kuut
 Laura Liinat
 Karmen Moont
 Karmen Puidak
 Mariliis Saar
 Katre Teppan

TANTSUKUNST

Liina Arumets
 Kristina-Maria Heinsalu
 Evelin Lagle – *cum laude*
 Liisa Lilienthal
 Eliisa Lott
 Ave Lääne
 Brit Pikkuus
 Karl Saks
 Jelena Sutõrina
 Elina Tirgo
 Annika Viibus
 Ele Viskus

TEATRIKUNST

Marilyn Jurman
 Mairi Jõgi
 Rauno Kaibiainen
 Karl Kena
 Merilin Kirbits
 Taavi Lepik
 Natali Lohk
 Maarika Mesipuu
 Kati Ong
 Maarius Pärn
 Anatoli Tafitšuk
 Johannes Veski

JAZZMUUSIKA

Tanel Kadalipp

PÄRIMUSMUUSIKA

Johanna-Adele Jüssi

**INFO- JA
DOKUMENDIHALDUS**

Reet Elur
 Inge Heero
 Kaia Jakovets
 Pille Juurikas
 Raja Kadajas
 Katrin Kase
 Gina Kilumets
 Aime Kivine

Eve Krillo
 Kille Kull
 Hedi-Riin Kuusiku – *cum laude*
 Katrin Leemet
 Piret Meesak
 Anne Miljan
 Imbi Mäeste
 Reimo Mändla
 Karin Puistama – *cum laude*
 Taisi Pärnmäe
 Maige Reidla
 Kristel Reimann
 Kätlin Soots
 Kerli Strohm
 Marju Teder
 Inga Turk
 Mirjam Uus
 Kristiina Vahemaa
 Kristiina Valdes
 Kaire Varrik

**RAAMATUKOGUNDUS JA
INFOKESKKONNAD**

Küllli Gailit
 Jane Haavel
 Pille-Riin Kranich
 Kati Kriiva
 Ingrid Kustavus
 Silver Lelle
 Niina Lõiv
 Katrin Maal
 Marge Mardiste
 Heleen Ottas
 Maiga Parksepp
 Signe Poska
 Kristel Pärnsalu
 Lea Rand
 Mari Randmets
 Raile Reigo
 Lagle Räge
 Kristi Serv
 Tiina Talvet
 Tiina Tõnurist
 Maria Vassiljeva

RAHVUSLIK EHITUS

Erki Markson

Heiki Mürk

Kristi Ristmägi

Egon Römer

Tarmo Tammekivi

TARTU ÜLIKOOLI TÜRI KOLLEDŽ**RAKENDUS-
KÕRGHARIDUSÕPE****KESKKONNATEADUS**

Mari Bachman

Diana Belyaeva

Viktor Beresnev

Kristina Gudinas

Robert Ilves

Aile Jaansalu

Mart Järvik

Viktor Kajalainen

Ahti Kelder

Triinu Keskküla

Kairit Kriis

Anni Kurisman

Anne Kusma

Merike Laansalu

Kertu Liebert

Allar Liiv

Arvi Lohu

Kaija Lukman

Anneliis Muga

Kristiina Mägi

Janek Männik

Margit Nõgene

Sven Peterson

Enda Pärisma

Renno Rambli

Jan Ruukel

Geidi Rõõm

Krista Rüüt

Nele Salvet

Marge Thetloff

Remi Treier

Riina Vaher

Krista Valgus

TARTU ÜLIKOOLI PÄRNU KOLLEDŽ**BAKALAUREUSEÕPE****MAJANDUSTEADUS**

Anneli Ahtma-Lehtsaar

Ehte Allikivi

Ave Hannus

Janar Johanson

Jane Kutsar

Margit Kõrnas

Helen Larin

Piret Leiste

Helen Mitt

Aivi Müür

Maris Niin

Aili Põldsaar

Eevi Pärna

Pille Pärna

Lille Roomets

Tiina Soomre-Tuisk

Anne Valdna

Laura Veskilt

Kaire Vohu

**RAKENDUS-
KÕRGHARIDUSÕPE****ETTEVÕTLUS JA PROJEKTI-
JUHTIMINE**

Marianne Bujanova

Maria Jõgi

Robert Järveläinen

Äli Kallas

Argo Karuse

Arvo Kivisto

Ksenia Lištšina

Maris Maasikas

Kaja Mägi

Innar Palm

Katrin Skitin

Claire Tali

Aune Tamm

Kristel Tiit

Eve Vendelin

Timo Vender

Indrek Viideman

**SOTSIAALTÖÖ
KORRALDUS**

Leide Aaver

Reelika Grünberg

Signe Hunt

Heleri Iloste

Anneli Karlson

Katrin Kodasma

Svetlana Kondratjeva

Mariel Kõrgemägi

Monika Leht mets

Janne Liik

Kristi Liivson

Kadi Maido

Reet Maiste

Agnes Melnits

Eve Miil

Kati Nõmm

Ander Pilviste

Enely Rannas

Tiina Ring

Gädy Rohelsaar

Kaja Saat

Marika Safonova
 Laura Tass
 Marii Tohv
 Margit Uusmees
 Triin Valk
 Anneliis Vallimäe

TURISMI- JA HOTELLIETTEVÕTLUS

Helen Allikmäe
 Helina Altmäe
 Riina Altpere
 Kalli Anderson
 Evelin Arak
 Margus Arm
 Kadri Armas
 Kairit Bakradze
 Elina Benenson
 Julia Burnaševa
 Rita Eevardi
 Eva Erm
 Diana Fogel
 Brigita Galeta
 Karmen Galeta
 Maris Joona
 Liina Järve
 Greete Kaev
 Kaja Kaljuvee
 Annika Kalmet
 Kertu Kesselman

Kaja Kohv
 Inga Kokk
 Ave Kruus
 Janar Kukk
 Nele Kööp
 Riina Lazovskaja
 Ulvi Lehtsalu
 Heli Leppik
 Piret Leskova
 Liivika Liiv-Kaldmaa
 Sigrid Lindau
 Iive Loodus
 Karin Luik
 Kaidi Lüüs
 Hrestina Mandzjuk
 Ragne Metsamägi
 Mari-Liis Metsanurm
 Keijo Mitt
 Margo Märtssoo
 Kerli Mölder
 Reili Naarits
 Riina Nau
 Berit Orub
 Kerli Palang
 Brit Peterson
 Tatjana Petšjonkina
 Helena Pikk
 Kristi Piper
 Kristi Pleskovski
 Ave Poolma

Liina Preimann
 Lauri Punga
 Maigi Reepalu
 Alice Reisel
 Mari Roball
 Piret Rosenthal
 Merly Sepri-Eha
 Silva Siht
 Gerli Silm
 Annika Simanson
 Annika Sokk
 Mari Suviste
 Merlin Süvaorg
 Pille Tamm
 Natalia Tšamorina
 Kärt Tõnisson
 Eliina Viggor
 Liisi Õun

VEEÖKOSÜSTEEMIDE MAJANDAMINE

Ele Jaanimägi
 Helen Jõerand
 Sander Korn
 Maarja Küttä
 Tõnis Leinart
 Tarmo Meresmaa
 Peeter Prass
 Irma Vaher

TARTU ÜLIKOOLI NARVA KOLLEDŽ

BAKALAUREUSEÕPE

KOOLIEELSE LASTEASUTUSE ÕPETAJA (VENE ÕPPEKEELE BAASIL)

Nadežda Bartkiv
 Olga Borissova
 Anna Budalova
 Olga Ivanova
 Aleksandra Jallai
 Anastassia Krassi
 Natalja Kuznetsova

Darja Lebedeva
 Larissa Maševskaja
 Jekaterina Morozova
 Julia Prõtkova
 Julia Rogulina
 Nadežda Rudis
 Marina Shchiptsova
 Olga Vargo
 Maria Vinogradova

HUMANITAARAINED VENE ÕPPEKEELEGA PÕHIKOOLIS

Olga Averjanova
 Dina Batrakova
 Olesja Drozdova
 Natalja Esholts
 Jelena Filippova
 Irina Fjodorova
 Tatjana Graff
 Marta Horm
 Jelena Ivanova

Jelena Jepova
Ljubov Kazak
Maya Kozhevnikova
Jevgeni Kriina
Angelina Laskova
Olga Letohho
Kristiina Mäesaar
Darja Nekrjatš
Anna Novikova
Juuri Saakjan
Jelena Skamnitskaja
Anastassia Strelnikova
Kirill Svyatinski
Viktor Šestakov
Anastassia Zussi

RAKENDUS- KÕRGHARIDUSÕPE

KOHALIKU OMAVALITSUSE KORRALDUS

Irina Beljajeva
Julia Dubrovina
Darja Gorelova
Maria Karvelis – *cum laude*
Katrinn Kolli
Galina Kreivald
Ljudmila Lipskaja
Jaanus Lumiste
Anna Markova
Maire Püss
Karin Sokolova
Sergei Solovjov
Irina Sõtsova
Valentina Tsvetkova

NOORSOOTÖÖ

Svetlana Chibina
Ilja Golomb
Jana Kondrašova
Veronika Krehhova
Marina Potapõtsõva
Angelina Pällo
Olga Sadovina
Nadezhda Smirnova
Tatjana Smirnova
Olga Tapner

SOTSIAALTÖÖ KORRALDUS

Jelena Penkova

BAKALAUREUSE- JA MAGISTRIÕPPE INTEGREERITUD ÕPPEKAVAD

KLASSIÕPETAJA VENE ÕPPEKEELEGA KOOLIS

Nadežda Dedimova
Margarita Klimenkova
Natalia Sukhova

MAGISTRIÕPE (3+2)

HUMANITAARAINETE ÕPETAJA VENE ÕPPEKEELEGA PÕHIKOOLIS

Urve Aja – *cum laude*
Tatjana Babanskaja
Alina Deretšinskaja
Tatjana Grati – *cum laude*
Anna Iljina

Julia Kalamajeva
Olga Kalinina
Julia Knjazeva
Julia Komissarova
Marta Lavrentjeva
Kristina Litšman
Jekaterina Moisejeva
Jana Netšajeva – *cum laude*
Liidia Pašina
Jana Rõžova
OksanaSohromova
Natalja Zabolotnaja
Natalja Tšehhomova

KOOLIEELSE LASTEASUTUSE ÕPETAJA (VENE ÕPPEKEELE BAASIL)

Nadiia Bobkovska
Mihhail Fomin
Anneli Vassijeva

ÕPETAJAKOOLITUS **KOOLIEELSE LASTEASUTUSE EESTI KEELE KUI TEISE KEELE ÕPETAJA**

Galina Bõstrova
Jelena Istratova
Jelena Konovalova
Julia Kornõševa
Anna Kovaljova
Julia Lozhkina
Viktoria Maljutina
Margarita Pritula
Jelena Skvortsova
Erika Sunelik
Maria Žitinskaja
Larissa Tsõganova

TARTU ÜLIKOOLI EUROOPA KOLLEDŽ

EUROOPA ÕPINGUTE MAGISTRIÕPE

Johanna Maria Katarina Korhonen
Marek Miil

Õnnitleme

ELA KOGERMANN-LEPP – 85

Foto: erakogu

Ela Kogerman-Lepp on sündinud 26. juulil 1924. aastal Tartus akadeemik Paul Kogermanni perekonnas. Ta lõpetas 1952. aastal TÜ arstiteaduskonna, 1955 kaitses meditsiinikandidaadi kraadi Leninigradi Sanitaar-Hügieeni Meditsiini

Instituudis. Samast aastast on tema teadus- ja pedagoogiline tegevus olnud seotud anatoomiaga Tartu Ülikoolis.

Kolleegide sõnul oli juubilar anatoomiale niivõrd pühendunud, et ei tunnistanud tööpäeva lõppu ega puhkepäevi.

1964–1969 juhatas ta anatoomia kateedrit, alates 1969 anatoomia osakonda.

Tema teaduslik tegevus on seotud parenhümatoosete organite lümfi- ja veresoonte ning struktuuriühikute seoste uurimisega. Tema sulest on ilmunud 116 teaduslikku publikatsiooni. Ta on olnud Üleliidulise Anatoomide, Histoloogide ja Embrüoloogide Seltsi juhatusse liige (1962–1987). 1977–1985 oli ta Eesti

AHE Teadusliku Seltsi esimees.

Õppejõuna iseloomustas teda lai silmaring, suur pedagoogiline kogemus, korrektsus ning nõudlikkus. Juubilar on anatoomia innustatud propageerijana mõjutanud arstiteadust laiemalt kui ainult oma õpilaste kaudu. Ta on hoidnud ja täiendanud professor A. Rauberi loodud unikaalset anatoomia muuseumi ning algatanud Rauberi nimeliste mälestusloengute traditsiooni. Kolleegidega on ta alati seltsiv ja heatahtlik, tähelepanelik ja tasakaalukas. Ta on ka suur kirjanduse, kunsti ja muusika austaja.

Palju õnne ja tugevat tervist soovivad juubilarile endised kolleegid ja õpilased anatoomia instituudist!

AINO KALDA – 80

Foto: erakogu

19. augustil täitub Aino Kaldal järjekordne aastakümme. Ta on sündinud Tallinnas. 1953. a. lõpetas ta *cum laude* TRÜ matemaatika-loodusteaduskonna bioloog-botaanikuna. Kuna kursusel oli kaks Ainot, sai praegusest

juubilarist kõigi jaoks Anu.

Pärast ülikooli lõpetamist asus Anu assistendina tööle ülikooli taimestikumaatika ja geobotaanika kateedrisse. 1962 kaitses ta kandidaadiväitekirja. 1973 asus tööle Eesti Metsainstituudi looduskaitse osakonna vanemteadurina.

Oluline osa juubilariteadustegevuses on Eesti brüoloogiliste uurimistööde järjepidevuse hoidmine ning uue samblauurijate põlvkonna õpetamine. Tema juhendamisel on ülikoolis kaitsnud seitse brüoloogilist lõputööd, juhendamine jätkus ka vahepeal metsainstituudis töötades.

Juubilar on enam kui 160 teadusliku ja populaarteadusliku publikatsiooni autor või kaasautor.

Tema osalusel on valminud Eesti sammalde määraja ja kõrgkooli botaanikaõpikuid.

Korrektsuse ja kohusetunde tõttu valiti Anu kahel korral bioloogia-geograafiateaduskonna prodekaaniks. Pikemat aega oli ta teaduskonna õppe-metoodikakomisjoni liige, organiseeris bioloogiaõpetajate täienduskursusi ning osales bioloogiaolümpiaadide organiseerimisel.

Aktiivne ja kohusetundlik töötaja on Anu tänaseni. Taas on ta ülikoolis – töötab loodusmuuseumi botaanika- ja mükoloogiaseumis kuraatorina. Jätkugu sellist nooruslikkust, reipust ja tervist veel pikkadeks aastateks!

Kolleegid ja õpilased

KRISTJAN HALLER – 60

Foto: Andres Tennus

Kristjan Haller on sündinud 12. juulil 1949. aastal Raplas põllumajandusteadlase kahelapselises peres.

Tulevane matemaatika-füüsikadoktor alustas haridusteed Kuusiku algkoolis, keskhariduse omandas ta Tartu 5. Keskkoolist keemia süvaõppega klassis. 1973 lõpetas ta Tartu Riikliku Ülikooli füüsika erialal. 1982 kaitses ENSV Teaduste Akadeemia Füüsika Instituudi juures füüsika-matemaatikakandidaadi kraadi. 1989–1994 töötas Eesti TA Füü-

sika Instituudi (praegune Tartu Ülikooli Füüsika Instituut) teadusdirektorina ning 1994–2003 TÜ FI direktorina. 1992–2004 oli ta külalisteadur Texase A&M Ülikoolis USAs, 2003–2007 haridus- ja teadusministeeriumi asestantsler. 2007. aastast on ta TÜ teadusprorektor.

Juubilar on avaldanud üle 60 teadusliku publikatsiooni, sh toimetanud kaks raamatut, ligi 50 konverentsietekannet, juhendanud ühte kandidaaditööd ning kuut magistritööd.

Tema juhtimisel on valminud Eesti teaduse- ja innovatsiooni ning kõrghariduse riiklikud strateegiad ja Tartu Ülikooli arengukava.

Elektronspektroskoopia professor Ergo Nõmmiste töötab esile juubilari panust ministeeriumis, kus ta koos toonase ministri Toivo Maimetsaga tegi tänuväärtet tööd Eesti teaduse finantseerimise parandamiseks.

Juhina on prorektor tasakaa-

lukas ja leebe, ent kindlakäeline, meenutab endine kolleeg Henn Käämbre. Füüsika instituudi direktorina kasutas Haller igal aastal suvepuhkuse aega, et teha teadustööd Ameerika Ühendriikide avaramate võimalustega laborites.

Laineoptika professor akadeemik Peeter Saari rõhutab juubilari väga head lastetuba. «Kõikidel suhtlustasanditel on ta väga viisakas. Võib-olla isegi ülearu.»

Juubilar ise töötab oma hobi-dest esikohale autospordi, mida ta kunagi aktiivselt harrastas. Ergo Nõmmiste märgib naljatlemisi, et kohati on päris kõhe istuda Halleri juhitas autos.

Juubilar on ka kirklik filatelist. Tudengipõlves mängis ta ülikooli puhkpilliorkestris trompetit. Ta kuulub ka üliõpilasseltsi Liivi-ka vilistlaskogu Tartu ühenduse ridadesse.

Ümmarguse tähtpäeva puhul õnnitlevad kolleegid!

MART USTAV – 60

Foto: Ove Maidla

Mart Ustav on sündinud 16. juulil 1949 Venemaal Omski oblastis Tšerlaki külas. Ta lõpetas Tartu Üli-

kooli keemikuna 1972 ning kaitses 1979 keemiakandidaadi kraadi molekulaarbioloogias Ukraina TA molekulaarbioloogia ja geneetika instituudi nõukogu juures.

1982–1985 stažeeris ta Uppsala Ülikooli meditsiinilise geneetika instituudis, seejärel juhatas TÜ onkogeneesi laborit. Ta on olnud ka USAs Cold Spring Harbor Laboratory külalisteadur.

1992–2002 oli Ustav TÜ bioloogia-geograafia teaduskonnas mikrobioloogia ja viroloogia õppetooli juhataja ning korraline professor, 2002–2007 tehnolo-

giainstituudi direktor ning on 2007. aastast samas professor.

Tehnoloogiainstituudi praeguse direktori Erik Puura sõnul iseloomustab Ustavit globaalne mõtlemine. «Tema jaoks ei ole kusagil väikeses Eestis väike Tartu linn, vaid maailma keskpunkt asubki seal, kus ise on võimalik midagi ära teha.»

Parima TÜ *spin-off*-firma loomine, parim teaduskoostöö Tartu ja Tampere vahel, idee täita kunagise ühiselamu tondilossina seisvad varemed sisuga ja idee elluviimine – need on mõned näi-

ted Ustavi tegevusest Tartus.

Meelis Kadaja, kes tuli Ustavi laborisse bakalaureuseõppe esimese kursuse tudengina ning lahkub sealt peagi doktorikraadiga, kinniab, et Mart Ustav on olnud väga hea juhendaja.

«Mardi laborisse tulles ärge lootegi, et pääsete kergelt, sest teid ei panda tegema triviaalseid

katseid, mis viivad kiiresti sihile ehk paberini ülikooli templi ja rektori allkirjaga. Teid suunatakse palju okkalisemale teele püha töö juurde, kus peate püstitama ja tõestama hüpoteese.»

Kadaja sõnul kehtib Ustavi laboris reegel, et Mart aitab üliõpilast, kes aitab ennast ise. Mitte ükski hea idee ei jää eksperimentaal-

selt kontrollimata ja ükski tudeng, kes tahab teha suulist ettekannet, ei jää konverentsil ukse taha.

Ustavil on Eesti Vabariigi Valgetähe III klassi teenetemärk. 1996 sai ta Eesti teaduspreemia papilloomiviiruste replikatsiooni ja onkogeenide toimemehhanismide uurimise eest.

Õnne soovivad kolleegid!

ARNE KOKK – 50

Foto: erakogu

29. juunil tähistas TÜ matemaatika instituudi teadur Arne Kokk oma viiekümnendat sünnipäeva. Kolleegide seas tuntakse teda tagasihoidliku ja head huumorit armastava inimesena. Pärast Põltsamaa keskkooli lõpetamist 1977.

aastal tuli Arne Kokk ülikooli matemaatikakooli õppima.

Pärast õpingute lõpetamist 1982. aastal töötas ta Põltsamaal matemaatikaõpetajana ning seejärel TRÜ rakendusmatemaatika laboris algul inseneri, hiljem juba nooremteadurina.

Viimased 15 aastat on juubilar töötanud puhta matemaatika instituudis (praeguses matemaatika instituudis) teadurina ja vanemteadurina. Tema uurimisvaldkonnad on olnud topoloogilised algebrad ja digitaaltopoloogia, samuti nendega kaasnevad probleemid. Arne Kokk on avaldanud üle 20 teaduspublikatsiooni.

1995. aastal kaitses ta dokto-

riväitekirja (juhendaja prof Mati Abel). Tema teadustulemusi on tunnustatud Eesti Matemaatika Seltsi Arnold Humala preemiaga 1990. aastal.

Peale teadustööd on ta lugenud Banachi algebrate, digitaaltopoloogia ning algebra ja geomeetria kursusi, samuti juhendanud algebra ja geomeetria ning matemaatilise analüüsi praktikume.

Ta on osalenud mitmete konverentside ja seminaride korraldamisel.

Õnnitleme juubilari ja soovime edu teadustöös, kõige enam aga tugevat tervist!

Kolleegid TÜ matemaatika instituudist

DANIEL COHNITZ – 35

Foto: erakogu

Tartu Ülikooli öitseajaks peetakse 19. sajandit, mil siin töötasid mitmed nimekad saksa professorid. 21. sajandil jätkab seda traditsiooni teoreetilise filosoofia professor Daniel Cohnitz. Ta on sündinud 2. augustil 1974. aastal Saksamaal ning tuli siia Düsseldorfis Ülikooli doktorina. Juba ongi näha märke öitseaja naasmise kohta.

Daniel kutsuti Tartusse professoriks 2006. aasta alguses, mil ta

oli 31 aastaseks ühe nooremaid selle ametikoha täitjaid, olles samas juba kolme raamatu autor. Juba teist aastat on ta siin korraline professor, tema tulekuga institutsionaliseerus TÜs teoreetiline filosoofia ning Tartu filosoofiaelu on hoogsalt käigu sisse saanud. Kui kusagil peaks olema teoreetilise filosoofia maailmakaart, on siinsed üritused sinna jõudnud tänu temale.

Danielil õnnestus ellu kutsuda

teoreetilise filosoofia külalisloengute sari, mille kvaliteedimärgiks on Gottlob Frege nimi. Tänavu toimuvad need loengud juba kolmandat korda.

Daniel on uurinud teemasid, mis esmapilgul tunduvad ebatraditsioonilised, ent sageli on ta lihtsalt oma ajast ees. Mitmel juhul on neist saanud laima huvi objektid. Näiteks on ta tegelenud sellega, milles seisneb teineteisest möödarääkimine – sellest töötab tulla uus kuum teema keelefilosoofias.

Tänu temale on taas tähelepanu keskmesse tõusmas Nelson Goodmani filosoofia. Danieli lemmikteema on mõtteliste eksperimentide roll filosoofias ja nii on tema töölaual igapäevased näiteks zombid, ajud vannis või isikuid lõhustavad teleporterid. Danieli kabinetinurgas on tõepoolest vann ja selles aju, ent neuroteadlased ärgu muretsegu – aju pole päris, seda on üksnes vann.

Daniel on avaldanud uurimuse rokkbändide identsusest läbi

aja. Kuigi analüüsi aluseks oli Metallica, on tema meelest parim bänd Van Halen. Danieli puhul ei saa jätta mainimata märksõnu *heavy metal* ning *hard rock*. Tal on aukartustäratav kitarrikollektsioon ning ta on kitarri mänginud üle paarikümne aasta. Kuuldavasti tähistab ta oma sünnipäeva mitme rokk-kontserdiga.

Congrats and stay in tune!

Filosoofia osakonna nimel
Bruno Mölder

Õnnitleme

85 Ela Isis Lepp, arstiteaduskonna emeriitdtsent – 26. juuli

80 Allan Liim, filosoofiateaduskonna emeriitdtsent – 9. juuli

Leonid Stolovits, filosoofiateaduskonna emeriitprofessor – 22. juuli

Alfred Pisuke, kehakultuuri-teaduskonna emeriitdtsent – 6. august

75 Märt Tänav, filosoofiateaduskonna emeriitdtsent – 8. august

65 Matti Laan, gaaslahenduslabori optika ja spektroskoopia dotsent – 30. juuli

Malle Fischer, arvutusmeetodite dotsent – 4. august

Märt Aints, optika ja gaaslahenduste vanemteadur – 9. august

Ellen Niit, eesti murrete dotsent – 18. august

60 Heli Aarna, administraator – 16. juuli

Vello Eriksoo, majahoidja – 28. juuli

Ilmar Anvelt, inglise keele lektor – 30. august

55 Toomas Asser, neurokirurgia professor, närvikliiniku juhataja – 14. juuli

Ljudmila Dubjeva, raamatukoguhoidja – 30. juuli

Eda Press, vanemraamatupidaja – 23. august

Harri Valdmann, zooloogia lektor – 29. august

50 Kristin Kuutma, kultuuri-teaduste erakorraline professor, etnoloogia erakorraline vanemteadur – 11. juuli

Kalle Kepler, biomeditsiinitehnika ja meditsiinifüüsika teadus- ja koolituskeskuse juhataja – 28. juuli

Kaupo Kure, valveoperaator – 30. juuli

Kadi Sarv, Paul Ariste soome-ugri põlisrahvaste keskuse kuraator – 13. august

45 Margit Leesik, raamatukoguhoidja – 4. juuli

Raul Eamets, makroökoonoomika professor, rahvamajanduse instituudi juhataja, majandusteooria doktoriõppe programmijuht – 5. juuli

Piret Villem, muusikaosakonna lektor – 11. juuli

Külli Habicht, eesti keele dotsent, eesti vana kirjakeele vanemteadur – 24. juuli

Tatjana Smorodina, kliendi-teenindaja – 24. juuli

Marika Padrik, logopeedia ja õpiraskuste lektor – 25. juuli

Reet Siilats, vanemraamatupidaja – 24. august

40 Ruth Jürjo, filosoofia ja semiootika instituudi koordinaator – 5. juuli

Kaia Philips, statistika dotsent, ettevõtetmajanduse programmijuht, majandusteaduskonna õppeprodekaan – 26. juuli

Timo Kikas, kolloid- ja keskkonnakeemia õppetooli vanemteadur, keskkonnatehnoloogia

programmijuht – 9. august
Angela Vender, sotsiaalteaduskonna dekanadi sekretär – 10. august

Aigi Hommik, riigiteaduste instituudi sekretär – 20. august
Olavi Loog, orgaanilise keemia teadur – 27. august

35 Piret Lõhmus, taimeökoloogia teadur – 1. juuli
Age Värv, tsiviilõiguse assistent – 1. juuli
Asko Lõhmus, looduskaitsebioloogia vanemteadur – 12. juuli

Julia Laffranque, Euroopa õiguse dotsent – 25. juuli
Tarmo Tamm, materjaliteaduse vanemteadur – 31. juuli
Daniel Cohnitz, teoreetilise filosoofia professor – 2. august
Marri Amon, romaani filoloogialektor – 3. august

30 Aleksei Kuznetsov, orgaanilise keemia õppetooli erakorraline teadur – 11. juuli
Sille Vadi, kehakultuuriteaduskonna dekanadi täiendkoolituse spetsialist – 11. august
Jaanus Remm, looduskaitse-

bioloogia teadur – 19. august

25 Marje Ruisu, kunstimuseumi projektijuht – 9. juuli
Ivar Kruusenberg, kolloid-ja keskkonnakeemia õppetooli keemik – 31. juuli
Leelia Torim, Tartu Ülikooli Türi Kolledži projektijuht, õppedirektori kohusetäitja – 31. juuli
Piret Koosa, etnoloogia osakond, projekti koordinaator – 25. august

KAITSMISED

25. augustil kell 13.00 kaitseb **Kristiina Praakli** TÜ nõukogu saalis doktoritööd teemal «Koodivahetusest kakskeelsuseni: esimese põlvkonna Soome eestlaste kakskeelne keelekasutus». Juhendajad prof Birute Klaas ja prof Anneli Sarhimaa (Mainzi ülikool). Oponent prof Riho Grünthal (Helsingi ülikool).

25. augustil kell 15.15 kaitseb **Katri Paas** õigusteaduskonnas (Näituse 20, K-03) doktoritööd teemal «Implications of Smallness of an Economy on Merger Control» («Majanduse väiksuse erisustest tule-

nevad mõjud koondumiste kontrollile»). Doktoritöö juhendajad on prof Olav Kolstad ja prof Paul Varul. Töö oponendid on prof Rosa Greaves (University of Glasgow) ja prof Michael Steinicke (University of Southern Denmark).

3. septembril kell 15.15 kaitseb **Kaur Kasak** matemaatika-informaatikateaduskonnas (Liivi 2-404) magistritööd «Practical Exercises for Information Security Courses» («Praktilised harjutused infoturbe kursuste jaoks») *magister scientiarum* (informaatika) kraadi saamiseks. Juhendaja teadur Peeter Laud, (TÜ arvutiteaduse instituut). Oponent teadur Meelis Roos (TÜ arvutiteaduse instituut).

TUNNUSTAMISED

TÜ väikese medali ja tänukirjaga tunnustati 60. sünnipäeval majandusteaduskonna ettevõtetmajanduse instituudi majandusarvestuse külalislektorit **Enn Leppikut** ja Pärnu kolledži direktorit **Garri Raagmaad**. TÜ väikese medaliga tunnustati **Cardo Remmelit**.

TÜ aumärgi ja tänukirja pälvis 50. sünnipäeval loodus- ja tehnoloogiategaduskonna keemia instituudi teadur **Heli Väärtnõu-Järv**.

TÜ aumärgiga tunnustati 50. sünnipäeval usuteaduskonna süstemaatilise usuteaduse professorit **Anne Kulli** ja 80. sünnipäeval matemaatika-informaatikateaduskonna emeritprofessorit **Ülo Lumistet**.

TÜ tänukirja pälvisid 60. sünnipäeval arstiteaduskonna biokeemia instituudi laborant **Annelii Sikk**, 50. sünnipäeval matemaatika-informaatikateaduskonna matemaatika instituudi topoloogia teadur **Arne Kokk**, 50. sünnipäeval raamatukogu

sisukirjelduse osakonna raamatukoguhoidja **Kaja Kruus** ning 80. sünnipäeval raamatukogu peainseritalituse valvur **Richard Annamaa**.

TÜ väikese medali pälvisid endised ülikooli töötajad: keelekeskuse inglise keele õpetaja **Georg Allik**, haridusteaduskonna õpetajate seminari instrumentaalmuusika õpetaja **Marta-Leena Jürge-son** ja dirigeerimise õpetaja **Ene Peiker**.

TÜ väikese medali ja tänukirja pälvisid endised ülikooli töötajad: filosoofiateaduskonna kultuuriteaduste ja kunstide instituudi kirjanduse lektor **Reet Väari**, keelekeskuse prantsuse keele õpetaja **Eele Roon** ning kehakultuuriteaduskonna emeriitprofessor **Ants Nurmekivi**.

TÜ aumärgiga tunnustati matemaatika-informaatikateaduskonna emeriitdotsenti **Elmar-Oskar Sakkovit**.

TÜ aumärgi ja tänukirjaga tunnustati endist ars-

titeaduskonna polikliiniku laboranti **Juta Ohat**.

TÜ tänukirja pälvisid endised ülikooli töötajad: õigusteaduskonna keelelektoraadi saksa õiguskeele erakorraline õpetaja **Lea Talts**, arstiteaduskonna anatoomia instituudi füüsilise antropoloogia keskuse spetsialist **Mart Lintsi**, filosoofiateaduskonna emeriitdotsent **Maia Rõigas**, loodus- ja tehnoloogiategaduskonna füüsika instituudi teoreetilise füüsika osakonna insener-konsultant **Elmar Vesman** ja materjaliteaduse osakonna erakorraline vanemteadur **Viktor Bitševin**, füüsika instituudi krüogeenijama juhataja **Vello Tomberg**, füüsika instituudi eksperimentaalfüüsika osakonna insener **Andrus Kilk** ja eksperimentaalfüüsika osakonna teadur **Viktor Korrovits**, füüsika instituudi vastutav sekretär **Taimu Sikk**, füüsika instituudi valvurid **Silvia Leppik** ja **Maria Uiho** ning tööline **Hando Kruuv** ja koristaja **Faina Zäuram**; raamatukogu säilitus- ja hooldustalituse desinfektorid **Ülle Jaanusson** ja **Ilme Somelar**.

TEATED

Juuni algusest 15. septembrieni kestab **ettevõtlusideede konkurss «Ülikoolis ettevõtlikuks»**, mille eesmärk on selgitada välja TÜ üliõpilaste ja töötajate parimad uuenduslikud ettevõtlusideed. Parimate ideede autorid kandideerivad Ettevõtluskodu™ eelinkubatsiooni rühma, kus ettevõtluskoolituse ja mentorluse toel koostatakse kevadeks äriplaani ja valmistatakse ideid ellu viima. Lisainfo: www.evk.ut.ee.

29. juunist 24. juulini saab sisseastumise infosüsteemis www.sais.ee esitada avaldusi TÜ rakenduskõrgharidus- ning bakalaureuseõppe päevasesse õppesse.

TARTU ÜLIKOOL

Tartu Ülikool võtab
kommunikatsiooniosakonda asenduskohale tööle

AVALIKE SUHETE PEASPETSIALISTI,

kelle ülesanneteks on ülikooli kommunikatsioonitöös osalemine ning väliskommunikatsiooni, sh meediasuhtluse planeerimine, korraldamine ning arendamine.

Edukas kandidaadil on:

- soovitatavalt erialane kõrgharidus,
- ajakirjandusliku või kommunikatsioonialase töö kogemus,
- väga hea suuline ja kirjalik eneseväljendusoskus eesti ning inglise keeles,
- väga head koostöö- ning suhtlemisoskused,
- analüüsi- ja algatusvõime,
- hea stressitaluvus,
- hea arvutikasutamisoskus.

Kasuks tuleb meeskonnas töötamise oskus ja meeskonna juhtimise kogemus. Töö pakub põnevaid väljakutseid ja häid arenguvõimalusi Eesti ühes vanimas ning väärilimas organisatsioonis koos nooruslike kolleegide ja hea meeskonnaga. Konkursist osavõtuks esitada palgasooviga avaldus ja elulookirjeldus hiljemalt **17. juulil** e-postiga aadressile illari.laan@ut.ee või paberil TÜ personaliosakonda (ruum 305, Jakobi 4, Tartu 51014).

Täiendav info telefonil 737 5681, 50 28 538 (Illari Lään).

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Tartu Ülikool
Ülikooli 18, 50090 TARTU
Tel: 737 5100
E-post: info@ut.ee
www.ut.ee